

มาตรการทางกฎหมายเพื่อรองรับการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชน

นางสาวทิพย์จารี จันฤไชย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

LEGAL MEASURES TO SUPPORT OPERATION OF PRIVATE INVESTIGATOR BUSINESS

Miss Tipjaree Chanruechai

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws Program in Laws

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 2010

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

มาตรการทางกฎหมายเพื่อรองรับการประกอบธุรกิจ

นักสืบเอกชน

โดย

นางสาวทิพย์จारी จันทร์ไชย

สาขาวิชา

นิติศาสตร์

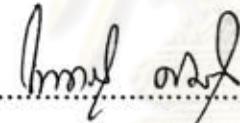
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ลำเรียง เมฆเกรียงไกร

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

..... ๑๓-๑๖๑๑..... คณบดีคณะนิติศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. ศักดา ธนิตกุล)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์)

.... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ลำเรียง เมฆเกรียงไกร)

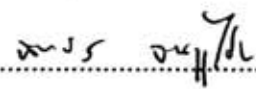

.... กรรมการ
(ศาสตราจารย์วิระพงษ์ บุญโญภาส)

.... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(อาจารย์ไกรสร บารมีอวยชัย)

ทิพย์จารี จันฎาไชย : มาตรการทางกฎหมายเพื่อรองรับการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชน. (LEGAL MEASURES TO SUPPORT OPERATION OF PRIVATE INVESTIGATOR BUSINESS) อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รศ. สำเรียง เมฆเกรียงไกร, 111 หน้า.

รัฐมีหน้าที่ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและค้นคว้าหาข้อเท็จจริงเพื่อประโยชน์ของประชาชน แต่เมื่อสังคมมีขนาดใหญ่ขึ้น เจ้าหน้าที่รัฐก็มีจำนวนไม่เพียงพอกับปริมาณงานที่มีมากขึ้น เอกชนจึงได้เข้ามามีบทบาทในการช่วยเหลือรัฐ โดยเกิดเป็นธุรกิจนักสืบเอกชน และเนื่องจากการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนเป็นธุรกิจสำคัญที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม เพราะลักษณะการทำงานอาจจะกระทบกระเทือนต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลทั่วไปได้ ยิ่งไปกว่านั้น การเข้าถึงข้อมูลของนักสืบเอกชนก็อาจมีการกระทำผิดกฎหมายหรือขาดจริยธรรม รัฐจึงต้องเข้าไปมีบทบาทในการกำกับดูแล สำหรับในต่างประเทศได้มีการกำหนดหน่วยงานกลางของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชน โดยมีการบัญญัติกฎหมายเฉพาะ เพื่อให้เกิดความชัดเจนและไว้ใช้เป็นแนวทางในการทำงานของเจ้าหน้าที่

เพื่อให้การดำเนินธุรกิจนี้มีความชัดเจน เป็นระเบียบ และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงควรให้มีการตรากฎหมายเฉพาะว่าด้วยการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชน ทำนองเดียวกับต่างประเทศ เช่น ประเทศไอร์แลนด์ สาธารณรัฐฝรั่งเศส เพื่อที่จะช่วยกำกับดูแล รวมถึงกำหนดแนวทางปฏิบัติให้แก่ผู้ประกอบการนักสืบเอกชน ซึ่งจะเป็นผลดีต่อผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐที่มีความเข้าใจในการทำงานของนักสืบเอกชนและเล็งเห็นถึงความสำคัญของนักสืบเอกชนที่จะสามารถเข้ามาเป็นผู้ช่วยเหลือการทำงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ สำหรับประชาชนทั่วไปก็มีความอุ่นใจว่านักสืบเอกชนไม่ใช่ธุรกิจที่ไม่มีกฎหมายรองรับ เพราะการประกอบธุรกิจนี้จะต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย โดยนักสืบเอกชนมิได้มีสิทธิพิเศษในการทำงาน ไม่อาจล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลได้ ส่วนผู้ว่าจ้างก็มั่นใจในมาตรฐานการทำงานของนักสืบเอกชน กล่าวคือว่าจ้างให้สืบหาข้อมูลที่เป็นต้องใช้โดยไม่ต้องกลัวว่าจะถูกหลอกลวง ซึ่งก็จะส่งผลดีต่อการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนเอง ที่จะได้รับการจ้างงานมากขึ้น สามารถทำงานได้สะดวกขึ้น และไม่ถูกกีดกันอย่างที่ผ่านๆมา

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์..... ลายมือชื่อนิติ.....
ปีการศึกษา.....2553..... ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

5085980434 : MAJOR LAWS

KEYWORDS : PRIVATE INVESTIGATOR / PRIVATE DETECTIVE

TIPJAREE CHANRUECHAI : LEGAL MEASURES TO SUPPORT OPERATION OF PRIVATE INVESTIGATOR BUSINESS. ADVISOR : ASSOC. PROF. SAMRIENG MEKKRIENGKRAI, 111 pp.

Government has a duty to keep peace and to dispel public suspicion. However, when the social size is larger, government officers become not enough comparing to their tasks. Private section therefore pays more roles to lighten the load of government office's jobs by establishing private investigator. As private investigators are important and involve with judicial administration; their operation could affect fundamental rights and freedoms of others. Moreover their information accession might be illegal or go against ethics, government therefore has to control this business. In foreign countries, there are government organizations to take care of private investigator business; such as, regulating, issuing license, etc. Legislation will be done to make clear and to be guideline for officers.

In Thailand, there should be special legislation for this business section, as same as in foreign countries. This would be useful for all concerned parties, including government section that will understand working processes and importance of private investigators that lighten government burden more. For public sector, people can be assured that private investigators are not illegal business as there is a regulation for this business controlling private investigators not to violate others' rights. For private investigators' employers, they can be assured in standard of private investigators' work. They will hire the private investigators to detect necessary information without any doubt that they will be cheated, and this is also benefit of private investigators to have more jobs without obstruction as what they have been facing.

Field of Study : ..... LAWS ..... Student's Signature Tipjaree
Academic Year : ..... 2010 ..... Advisor's Signature S. Meengkrai

กิตติกรรมประกาศ

ในการค้นคว้าวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์สำเรียง เมฆเกรียงไกร เป็นอย่างสูง ที่ท่านได้ให้ความเมตตากรุณาและสละเวลาอันมีค่าของท่านรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและควบคุมการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ โดยได้กรุณาตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้และได้ให้ความหวังใจต่อผู้เขียน โดยคอยสอบถามถึงความคืบหน้าในการทำวิทยานิพนธ์ของผู้เขียนอยู่เสมอจนผู้เขียนสามารถจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ตามความมุ่งหมายในที่สุด

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบุญธรรม เป็นอย่างมาก ที่ท่านได้ให้ความเมตตากรุณาและสละเวลาอันมีค่าของท่านมารับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ของผู้เขียน และยังได้ให้คำแนะนำและแก้ไขโครงร่างวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ พร้อมทั้งได้ให้ข้อมูลและทัศนคติจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส ที่ได้ให้ความเมตตากรุณาและสละเวลาอันมีค่ามารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ของผู้เขียน และกรุณาอนุเคราะห์ให้ผู้เขียนมีโอกาสได้จัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จ

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ไกรสร บารมีอวยชัย ที่ได้ให้ความเมตตากรุณาและสละเวลาอันมีค่ามารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ของผู้เขียน และกรุณาสนับสนุนโครงร่างวิทยานิพนธ์และอนุเคราะห์ให้ผู้เขียนมีโอกาสได้จัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จ

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา และขอขอบพระคุณพี่ๆ เพื่อนๆ และน้องๆ ที่ได้ให้กำลังใจแก่ผู้เขียนด้วยดีตลอดมา

การเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ หากมีคุณค่าและประโยชน์ในการศึกษาวิชานิติศาสตร์อยู่บ้าง ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นกตเวทิตาคุณแก่ท่านอาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้เขียนทุกๆท่าน ตลอดจนผู้ที่มีอุปการะอื่น ๆ ที่ได้ให้ความรักความเมตตากรุณา จนผู้เขียนสามารถจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ตามความมุ่งหมาย และหากมีข้อบกพร่องประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	2
1.4 สมมติฐานของการวิจัย.....	3
1.5 วิธีดำเนินการวิจัย.....	3
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	3
บทที่ 2 การประกอบธุรกิจนักร้องเอกชน.....	4
2.1 แนวคิดในการให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการของรัฐ.....	4
2.2 ความหมายของการประกอบธุรกิจนักร้องเอกชน.....	5
2.3 ประวัติความเป็นมาของการประกอบธุรกิจนักร้องเอกชน.....	9
2.4 ลักษณะ รูปแบบ และประเภทของการประกอบธุรกิจนักร้องเอกชน.....	13
2.4.1 สำนักงานนักร้อง.....	13
2.4.2 นักร้องเอกชนอิสระ.....	21
2.4.3 โรงเรียนนักร้อง.....	24
2.5 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจนักร้องเอกชนของประเทศไทย.....	27
2.5.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. 2550).....	27
2.5.2 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.....	29
2.5.3 ประมวลกฎหมายอาญา.....	30
2.5.4 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง.....	30
2.5.5 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา.....	31
2.5.6 พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550.....	31
2.6 สิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบในการประกอบธุรกิจนักร้องเอกชน.....	33

2.6.1 สิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบระหว่างผู้ว่าจ้างกับนักสืบเอกชน.....	33
2.6.2 สิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบระหว่างนักสืบเอกชนกับบุคคลภายนอก	46
2.6.3 สิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบระหว่างผู้ว่าจ้างกับบุคคลภายนอก.....	48
บทที่ 3 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนของต่างประเทศ..	50
3.1 ประเทศไอร์แลนด์.....	50
3.1.1 ข้อกำหนดทั่วไปและนิยาม.....	50
3.1.2 คุณวุฒิและคุณสมบัติ.....	55
3.1.3 การอนุญาต.....	55
3.1.4 กฎระเบียบและจรรยาบรรณ.....	65
3.1.5 บทกำหนดโทษ.....	66
3.1.6 การฝึกอบรมผู้ให้บริการความปลอดภัยภาคเอกชน.....	67
3.1.7 สมาคมหรือสภาผู้ประกอบธุรกิจนักสืบเอกชน.....	67
3.2 สาธารณรัฐฝรั่งเศส.....	67
3.2.1 ข้อกำหนดทั่วไปและนิยาม.....	68
3.2.2 คุณวุฒิและคุณสมบัติ.....	70
3.2.3 ข้อกำหนดการทำงาน.....	72
3.2.4 กฎระเบียบและจรรยาบรรณ.....	73
3.2.5 บทกำหนดโทษ.....	73
3.2.6 การฝึกอบรมผู้ประกอบธุรกิจนักสืบเอกชน.....	75
3.2.7 สมาคมหรือสภาผู้ประกอบธุรกิจนักสืบเอกชน.....	78
3.3 มาตรฐานร่วมขั้นต่ำ.....	78
3.3.1 บทนำ.....	78
3.3.2 วัตถุประสงค์.....	79
3.3.3 คำนิยาม.....	79
3.3.4 มาตรฐานร่วมขั้นต่ำ.....	80
3.3.5 ขอบเขตการวิจัย.....	81
3.3.6 แหล่งที่มาของข้อมูล.....	81
3.3.7 ผลการวิจัย.....	81
3.3.8 สถานภาพปัจจุบัน.....	82

3.3.9 ข้อเสนอ.....	82
3.3.10 ข้อเสนอแนะ.....	83
3.3.11 ภาคผนวก ก.....	83
3.3.12 ภาคผนวก ข.....	84
บทที่ 4 วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชน.....	85
4.1 ความน่าเชื่อถือ.....	85
4.2 กลไกกำกับดูแลหรือควบคุมการทำงาน.....	87
4.3 ข้อมูลที่ได้จากการสืบหา.....	89
4.4 การยกระดับอาชีพนักสืบเอกชนขึ้นเป็นวิชาชีพนักสืบเอกชน.....	90
4.5 องค์กากลาง.....	94
4.6 การสนับสนุนส่งเสริมการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนจากภาครัฐ.....	95
4.7 โรงเรียนนักสืบ.....	95
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	97
5.1 บทสรุป.....	97
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	98
5.2.1 ข้อกำหนดทั่วไปและนิยาม.....	99
5.2.2 คุณวุฒิและคุณสมบัติ.....	99
5.2.3 การอนุญาต.....	102
5.2.4 ข้อกำหนดการทำงาน.....	102
5.2.5 กฎระเบียบและจรรยาบรรณ.....	103
5.2.6 บทกำหนดโทษ.....	103
5.2.7 การฝึกอบรมผู้ประกอบการธุรกิจนักสืบเอกชน.....	104
5.2.8 สมาคมหรือสภาผู้ประกอบการธุรกิจนักสืบเอกชน.....	105
5.2.9 การส่งเสริมการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชน.....	106
5.2.10 การยกระดับ “อาชีพ” เป็น “วิชาชีพ”.....	106
5.2.11 หน่วยงานที่กำกับดูแลและส่งเสริมการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชน.....	107
รายการอ้างอิง.....	108
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	111

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนเป็นธุรกิจสำคัญที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมในภาพรวมทั้งหมด เพราะลักษณะการทำงานอาจจะกระทบกระเทือนต่อสิทธิขั้นพื้นฐานและสิทธิเสรีภาพของบุคคลทั่วไปได้ ยิ่งไปกว่านั้น การเข้าถึงข้อมูลของนักสืบเอกชนก็อาจมีการกระทำผิดกฎหมายหรือขาดจริยธรรม ซึ่งจะนำไปสู่การละเมิดสิทธิ เสรีภาพ และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนได้ รัฐจึงต้องเข้าไปมีบทบาทในการกำกับดูแล รวมถึงกำหนดแนวทางปฏิบัติให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนทุกฝ่ายได้ทราบด้วย

ปัจจุบันการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนมีมากขึ้นเรื่อยๆ เพราะเป็นที่ต้องการของผู้ว่าจ้างที่ต้องการความสะดวกและรวดเร็วในการค้นหาข้อมูลใดๆตามที่ต้องการ และหากมองในอีกแง่หนึ่งการทำงานของนักสืบเอกชนก็ยังเป็นการช่วยเหลือและแบ่งเบาภาระของพนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐในการสืบเสาะค้นหาพยานหลักฐานได้ในระดับหนึ่งด้วย แต่เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีมาตรการทางกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนที่ชัดเจนและแน่นอน ทำให้การประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนไม่ได้มีตัวตนอยู่ในทางกฎหมายเลย เพราะไม่มีตัวบทกฎหมายฉบับใดที่จะกล่าวถึงนักสืบเอกชนแม้แต่บ่อย จึงเกิดปัญหาในการปฏิบัติงานของนักสืบเอกชนเป็นอย่างมาก เพราะไม่ได้รับการยอมรับเป็นการทั่วไปจากทั้งทางภาครัฐ ประชาชน และผู้ว่าจ้าง

เพื่อให้การดำเนินธุรกิจนี้มีความชัดเจน เป็นระเบียบ และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงควรมีกฎหมายเฉพาะที่จะช่วยกำกับดูแล รวมถึงกำหนดแนวทางปฏิบัติให้แก่ผู้ประกอบธุรกิจนักสืบเอกชน ซึ่งจะเป็นผลดีต่อผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐที่มีความเข้าใจในการทำงานของนักสืบเอกชนและเล็งเห็นถึงความสำคัญของนักสืบเอกชนที่จะสามารถเข้ามาเป็นผู้ช่วยเหลือการทำงาน of พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ สำหรับประชาชนทั่วไปก็มีความอุ่นใจว่านักสืบเอกชนไม่ใช่ธุรกิจที่ไม่มีกฎหมายรองรับ เพราะการประกอบธุรกิจนี้จะต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย โดยนักสืบเอกชนมิได้มีสิทธิพิเศษใดๆในการทำงาน ไม่อาจล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของประชาชนได้ ส่วนผู้ว่าจ้างก็มั่นใจในมาตรฐานการทำงานของนักสืบเอกชน กล่าวคือว่าจ้างให้สืบหาข้อมูลที่จำเป็นต้องใช้โดยไม่ต้องกลัวว่าจะถูกหลอก ซึ่งก็จะส่งผลดีต่อการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนเอง ที่จะได้รับการจ้างงานมากขึ้น สามารถทำงานได้สะดวกขึ้น และไม่ถูกกีดกันอย่างที่ผ่านๆมา

ในหลายๆประเทศได้ตระหนักว่าระบบกฎหมายและงานยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพและมาตรฐานเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ซึ่งในบางประเทศได้มีการกำหนดหน่วยงานกลางของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับ ดูแล ส่งเสริม ออกใบอนุญาต เพิกถอนใบอนุญาต ฯลฯ กับการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม และประโยชน์สาธารณะดังเช่นธุรกิจนักสืบเอกชน โดยมีการบัญญัติกฎหมายเฉพาะขึ้นมาเป็นแม่บท เพื่อให้เกิดความชัดเจน แน่นนอน และไว้ใช้เป็นแนวทางในการทำงานของเจ้าหน้าที่

ดังนั้น จึงเห็นสมควรศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนในประเทศต่างๆ เพื่อนำมาพัฒนา ปรับปรุง และใช้เป็นกฎหมายของประเทศไทยต่อไป นอกจากนี้ ยังเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมผู้ประกอบการธุรกิจนักสืบเอกชนให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพดีขึ้น อันจะเป็นประโยชน์กับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายอีกด้วย

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อให้ทราบว่ากฎหมายของประเทศไทยเท่าที่มีบังคับใช้อยู่ในปัจจุบันนี้สามารถนำมาปรับใช้กับการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนได้เพียงใด จำเป็นต้องมีกฎหมายเฉพาะในเรื่องนี้หรือไม่

1.2.2 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ

1.2.3 เพื่อศึกษาปัญหาในเชิงปฏิบัติและปัญหากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ

1.2.4 เพื่อศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนของประเทศต่างๆ และเสนอรูปแบบกฎหมายและมาตรการเฉพาะที่เหมาะสมเพื่อใช้กำกับดูแลและส่งเสริมการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนในประเทศไทย

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะศึกษาถึงการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชน ทั้งแนวคิดในการให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการของรัฐ ความหมาย ประวัติความเป็นมา ลักษณะ รูปแบบ และประเภทของการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชน กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนของประเทศไทยในปัจจุบัน รวมทั้งสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบตามกฎหมายในการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชน นอกจากนี้ ยังศึกษาถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนในประเทศต่างๆ เพื่อที่จะหาข้อสรุปว่าประเทศไทยควรมีกฎหมายเฉพาะที่กำกับดูแลผู้ประกอบการธุรกิจนักสืบเอกชนหรือไม่ โดยพิจารณาทั้งเรื่องคุณวุฒิและคุณสมบัติ การออกใบอนุญาต การเพิกถอนใบอนุญาต ข้อกำหนดการทำงาน กฎระเบียบและจรรยาบรรณ บทกำหนดโทษ การฝึกอบรมผู้ประกอบการธุรกิจนักสืบเอกชน สมาคมหรือสภาผู้ประกอบการธุรกิจนักสืบเอกชน การส่งเสริมการ

ประกอบธุรกิจนักสืบเอกชน การยกระดับ “อาชีพ” เป็น “วิชาชีพ” และหน่วยงานที่กำกับดูแลและส่งเสริมการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชน

1.4 สมมติฐานของการวิจัย

เนื่องจากในปัจจุบันสังคมได้เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ทำให้กระบวนการยุติธรรมต้องรับภาระในการบังคับใช้กฎหมายมากขึ้นเรื่อยๆ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานยุติธรรมด้วย ดังเช่นนักสืบเอกชน แต่เนื่องจากยังขาดกฎหมายที่กำกับดูแลและส่งเสริมการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนโดยตรง จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาเพื่อแสวงหากฎหมายที่เหมาะสมเพื่อรองรับการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชน

1.5 วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นแบบการวิจัยเอกสาร ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เอกสาร ตำรา หนังสือ รายงานการสัมมนา ข้อเขียนต่างๆ กฎหมายไทยและต่างประเทศ และฐานข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้ จะมุ่งศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในทางปฏิบัติเพื่อกำหนดรูปแบบของกฎหมายและมาตรการที่เหมาะสมในการกำกับดูแลและส่งเสริมการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนในประเทศไทย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1.6.1 ทำให้ทราบและเกิดความเข้าใจในลักษณะการทำงานของธุรกิจนักสืบเอกชนรวมทั้งทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนด้วย

1.6.2 ทำให้สามารถวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียในแง่มุมต่างๆของกฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนของประเทศต่างๆ เพื่อนำมาพัฒนา ปรับปรุง และปรับใช้เป็นกฎหมายของประเทศไทยต่อไป

1.6.3 ทำให้ทราบถึงแนวทางในการกำกับดูแลและส่งเสริมการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนที่เหมาะสมของประเทศไทย

1.6.4 เป็นส่วนหนึ่งในการทำให้หน่วยงานภาครัฐและบุคคลที่เกี่ยวข้องทราบถึงปัญหาที่เกิดจากการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชน และเล็งเห็นถึงความสำคัญในการหามาตรการทางกฎหมายพิเศษเพื่อกำกับและดูแลการประกอบธุรกิจนี้

บทที่ 2

การประกอบธุรกิจนักสืบเอกชน

2.1 แนวคิดในการให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการของรัฐ

ในสมัยก่อน มนุษย์ยังไม่มี การรวมตัวกันเป็นกลุ่มประชากรที่หนาแน่นเท่าในปัจจุบัน ต่างคนจึงต่างต้องดูแลตนเอง พยายามรักษาสวัสดิภาพและความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของตนเอง แต่ต่อมาเมื่อสังคมมนุษย์มีการรวมตัวกันหนาแน่นมากขึ้น คนจำนวนมากก็ทำให้เกิดความสับสนวุ่นวาย แก่งแย่งแข่งขัน ขาดระเบียบวินัย จึงเกิดการเลือกตัวแทนขึ้นมาทำหน้าที่ดูแลรักษากฎระเบียบของสังคม เกิดเป็นรัฐ ซึ่งตามทฤษฎีสัญญาประชาคมของฌอง-ฌาคส์ รูสโซ (Jean-Jacques Rousseau) (ค.ศ. 1712 - 1778) ได้อธิบายไว้ว่าบุคคลแต่ละคนได้มอบอำนาจบางส่วนของตนให้กับรัฐ เพื่อให้รัฐได้มีอำนาจในการจัดระเบียบสังคม รัฐจึงมีภาระหน้าที่ที่จะต้องรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชนผู้ได้ยอมสละอำนาจของตนบางส่วนมอบให้แก่รัฐ

ดังนั้น หน้าที่ในการแสวงหาข้อมูลหรือสืบสวนข้อเท็จจริงใดๆจึงต้องเป็นบทบาทของฝ่ายรัฐ เพราะรัฐเป็นผู้ที่มีหน้าที่ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน จึงต้องมีการค้นคว้าหาข้อเท็จจริงเพื่อไขข้อสงสัยของประชาชนและทำให้สังคมสงบสุข แต่เมื่อสังคมมีขนาดใหญ่ขึ้น มีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะทำหน้าที่ในการสืบสวน ค้นคว้า แสวงหาข้อเท็จจริงก็มีจำนวนไม่เพียงพอกับปริมาณงานที่มีมากขึ้นทุกวันๆ เอกชนจึงได้เข้ามามีบทบาทในการช่วยเหลือรัฐ เกิดเป็นธุรกิจนักสืบเอกชนขึ้น เพื่อให้การดำเนินกระบวนการยุติธรรมมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยขอบเขตของการประกอบธุรกิจนี้ได้ขยายเพิ่มขึ้นจากรัฐเคยทำ กล่าวคือ เดิมรัฐอาจแค่สืบสวนเพื่อประโยชน์ทางคดีความเท่านั้น แต่เมื่อเอกชนเข้ามาทำ ก็ได้เพิ่มบทบาทด้วยการสืบหาข้อมูลเพื่อประโยชน์ในด้านอื่นด้วย เช่น เรื่องส่วนตัว เรื่องธุรกิจการค้า เป็นต้น

ธุรกิจนักสืบเอกชนมีความสำคัญมาก เพราะลักษณะการทำงานของนักสืบเอกชนอาจส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลได้เสมอ จึงจำเป็นที่รัฐจะต้องเข้ามากำกับดูแลการประกอบธุรกิจนี้ รวมทั้งต้องช่วยส่งเสริมให้มีผู้ประกอบการธุรกิจนี้มากขึ้นด้วย เพราะเป็นธุรกิจของเอกชนประเภทหนึ่งที่สามารถช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่ของรัฐได้เป็นอย่างดี จึงเห็นสมควรศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนในต่างประเทศ เช่น ประเทศไอร์แลนด์ สาธารณรัฐฝรั่งเศส สหภาพยุโรป เพื่อนำมาพัฒนา ปรับปรุง และปรับใช้เป็นกฎหมายของประเทศไทยต่อไป

2.2 ความหมายของการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชน

คำว่า “นักสืบเอกชน” ไม่ปรากฏว่ามีนิยามความหมายชัดเจนในกฎหมายไทยฉบับใด ดังนั้น หากพิจารณาตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 จะได้ว่าความหมายว่า “นักสืบ”¹ เป็นคำนาม หมายถึง ผู้ชำนาญในการสืบสวน ซึ่งคำว่า “สืบสวน”² เป็นคำกริยาที่ใช้ในทางกฎหมาย หมายถึง แสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ปฏิบัติไปตามอำนาจหน้าที่ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนและเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด ส่วนคำว่า “เอกชน”³ เป็นคำวิเศษณ์ หมายถึง ส่วนบุคคล ไม่ใช่ของรัฐ ฉะนั้น โดยรวมแล้ว “นักสืบเอกชน” จึงหมายถึง ผู้ชำนาญในการแสวงหาข้อเท็จจริง ซึ่งไม่ใช่เจ้าหน้าที่รัฐ

คำว่า “นักสืบ” ในภาษาอังกฤษได้แก่คำว่า “investigator” ซึ่งมาจากคำละตินว่า “vestigare” ซึ่งหมายถึง การค้นหา รวบรวม ข้อมูลหรือข้อเท็จจริง เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนคดี โดยไม่จำเป็นต้องเป็นการสืบเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นการเฉพาะ⁴

คำว่า “นักสืบเอกชน” ในภาษาอังกฤษจะใช้คำว่า “private investigator” ซึ่งก็จะมี ความหมายแตกต่างกันไปตามแต่กฎหมายเฉพาะของแต่ละประเทศ เช่น

มลรัฐวอชิงตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา มีกฎหมาย Revised Code of Washington - RCW ให้นิยามคำว่า “นักสืบเอกชน”⁵ ว่าหมายถึงความถึง บุคคลผู้ซึ่งได้รับใบอนุญาตภายใต้บทบัญญัตินี้ และประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการสืบสวน ค้นหา หรือเปิดเผยเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่อง ดังต่อไปนี้

- (ก) อาชญากรรม อาชญากร หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
- (ข) รูปพรรณสัณฐาน พฤติกรรม ความประพฤติ ธุรกิจ อาชีพ ความซื่อสัตย์ ความมีศีลธรรมจรรยา ความน่าเชื่อถือ ความรู้ ความน่าไว้นับถือ ประสิทธิภาพ ความจงรักภักดี

¹ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542(กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์, 2546), หน้า 569.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 1200.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 1391.

⁴ วีระพงษ์ บุญโญภาส และคณะ, รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษารูปแบบการดำเนินงานของหน่วยงานที่กำกับดูแลผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม(กรุงเทพมหานคร: คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552), หน้า 254.

⁵ Washington State Legislature, Revised Code of Washington, [Online],19 April 2011. Available from <http://apps.leg.wa.gov/rcw/default.aspx?cite=18.165.010>

กิจกรรม ความเคลื่อนไหว สถานที่พบตัว บุคคลผู้เป็นตัวแทน การเข้าเป็นสมาชิก การทำธุรกรรม การกระทำ ชื่อเสียง หรือบุคลิกลักษณะของบุคคลหรือสิ่งของ

(ค) ตำแหน่งที่ตั้ง การจัดการ หรือการได้รับกลับคืนซึ่งทรัพย์สินที่สูญหายหรือถูกลักไป

(ง) สาเหตุหรือความรับผิดชอบของการวางเพลิง การใส่ร้าย ความสูญเสียต่างๆ อุบัติเหตุ หรือความเสียหายหรือบกพร่องต่อบุคคลหรือทรัพย์สิน

(จ) พยานหลักฐานที่จะถูกใช้ต่อศาล คณะกรรมการ เจ้าพนักงาน หรือคณะกรรมการสอบสวน

(ฉ) สืบสวนถึงความมีอยู่ของเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ในการดักฟัง หรือ

(ช) ความแท้จริงหรือความผิดพลาดของเอกสารรายงานหรือเอกสารที่มีการนำเสนอ

มลรัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา มีกฎหมาย Private Investigators, Bail Enforcement Agents, Watch, Guard or Patrol Agencies and Security Guards Licensing Law ให้นิยามคำว่า “นักสืบเอกชน”⁶ ว่าหมายความว่า นักสืบเอกชน ธุรกิจของนักสืบเอกชน และหมายความรวมถึง การว่าจ้าง ให้ค่าตอบแทน หรือให้ความช่วยเหลือใดก็ตาม โดยให้มีการสืบสวน เรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่อง เพื่อวัตถุประสงค์ของการได้รับข้อมูล โดยการอ้างถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ดังต่อไปนี้ โดยไม่คำนึงถึงข้อเท็จจริงที่ว่าหน้าที่และบริการอื่นๆอาจถูกจัดทำโดยได้ค่าตอบแทน ค่าจ้าง หรือรางวัล

- อาชญากรรม หรือการกระทำผิด หรือการคุกคามต่อรัฐบาลของสหรัฐอเมริกา หรือมลรัฐ หรือดินแดนใดของสหรัฐอเมริกา

- รูปพรรณสัณฐาน พฤติกรรม ความประพฤติ ความเคลื่อนไหว สถานที่พบตัว ผู้เป็นตัวแทน ผู้ร่วมงาน การทำธุรกรรม ชื่อเสียง หรือบุคลิกลักษณะของบุคคลใด กลุ่มบุคคลใด สมาคม องค์กร สันนิบาต กลุ่มบุคคลประเภทอื่น บริษัท หรือบรรษัท

- ความน่าเชื่อถือของพยานหรือบุคคลอื่น

- สถานที่พบตัวบุคคลที่สูญหาย

- ตำแหน่งที่ตั้งของหรือการได้รับกลับคืนซึ่งทรัพย์สินที่สูญหายหรือถูกลักไป

- สาเหตุและต้นตอของหรือความรับผิดชอบของการวางเพลิง การใส่ร้าย ความสูญเสียต่างๆ อุบัติเหตุ หรือความเสียหายหรือบกพร่องต่ออสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์

⁶ New York State, Private Investigators, Bail Enforcement Agents, Watch, Guard or Patrol Agencies and Security Guards Licensing Law, [Online],19 April 2011. Available from <http://www.dos.state.ny.us/licensing/lawbooks/PIBailWtchGuard.pdf>

- บุคคลผู้เป็นตัวแทน ความเชื่อมโยงหรือความเกี่ยวเนื่องของบุคคล บริษัท หรือบรรษัท ใด เข้ากับสหภาพ องค์กร สันนิบาต หรือสมาคมใด หรือกับเจ้าหน้าที่ สมาชิก หรือผู้แทนของกลุ่มบุคคลเหล่านั้น

- การอ้างอิงไปยังบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดที่แสวงหางานในสถานที่ของบุคคลอื่นใด หรือกลุ่มบุคคลผู้ได้ออกจากงานด้วยเหตุผลของการรวมกลุ่มกันลาออกเพื่อประท้วง

- การอ้างอิงถึงความประพฤติ ความซื่อสัตย์ ประสิทธิภาพ ความจงรักภักดี หรือกิจกรรมของลูกจ้าง ตัวแทน ผู้รับเหมา และผู้รับเหมาช่วง

- เก็บรักษาหลักฐานที่จะถูกใช้ต่อคณะกรรมการสอบสวน คณะกรรมการพิจารณารางวัล คณะกรรมการอนุญาตตุลาการใดๆ ที่ได้รับมอบอำนาจ หรือในการไต่สวนของคดีแพ่งหรือคดีอาญา

ประเทศไอร์แลนด์ มีกฎหมาย Private Security Services Act 2004 ให้นิยามคำว่า “นักสืบเอกชน”⁷ ว่าหมายถึงความถึง บุคคล ซึ่งเพื่อค่าตอบแทน ได้ให้บริการด้านการสืบสวน เพื่อประโยชน์แก่ลูกความหรือบุคคลใดๆ ในเรื่องต่อไปนี้

(ก) เพื่อให้ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลและความประพฤติของบุคคล เช่น อาชีพ ประเภทธุรกิจที่บุคคลนั้นเกี่ยวข้อง หรือ

(ข) เพื่อค้นหาคนหาย

ประเทศออสเตรเลีย⁸ มีกฎหมายเฉพาะของแต่ละรัฐ ซึ่งทุกรัฐก็ให้นิยามคำว่า “นักสืบเอกชน” ที่ใกล้เคียงกัน เช่น รัฐวิกตอเรีย รัฐเวสเทิร์นออสเตรเลีย และดินแดนนอร์เทิร์นเทรริทอรี หมายความว่า บุคคลที่ทำหน้าที่จัดหาข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะ การกระทำ การประกอบอาชีพ การดำเนินธุรกิจของบุคคล การสืบหาข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือการตามหาบุคคลที่สูญหาย โดยมีผลประโยชน์ตอบแทน

ส่วนรัฐควีนส์แลนด์ ได้ให้นิยามเพิ่มเติมว่า เป็นบุคคลที่จัดหาข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลอื่นโดยหวังผลประโยชน์ตอบแทน แต่ไม่รวมถึงบุคคลที่เป็นลูกจ้างของบริษัท และทำหน้าที่ในการให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้าของบริษัท อาทิ ข้อมูลในการใช้บัตรเครดิตของธนาคาร หรือบุคคลที่ให้ข้อมูลจากแฟ้มข้อมูลที่อยู่ในครอบครองของบุคคลนั้นอยู่แล้วหรือที่อยู่ในครอบครองของนายจ้าง

⁷ Houses of the Oireachtas, Private Security Services Act 2004, [Online], 19 April 2011. Available from <http://www.oireachtas.ie/documents/bills28/acts/2004/a1204.pdf>

⁸ วีระพงษ์ บุญญะภาส และคณะ, รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษารูปแบบการดำเนินงานของหน่วยงานที่กำกับดูแลผู้ปฏิบัติงานในกระบวนยุติธรรม, หน้า 149.

แต่ที่กำหนดแตกต่างออกไปคือรัฐเซาท์ออสเตรเลีย ซึ่งให้คำนิยามของ “นักสืบเอกชน” ว่าหมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่สืบหาข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลอื่น หาพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น และยังรวมถึงผู้ที่ทำหน้าที่ในการติดตามหาทรัพย์สิน ติดตามทวงหนี้ และดำเนินการตามกระบวนการศาลหรือตามที่ศาลมีคำสั่งอีกด้วย

ประเทศอังกฤษ มีกฎหมาย Private Security Industry Act 2001 ให้นิยามคำว่า “นักสืบเอกชน”⁹ ว่าได้แก่ ผู้ประกอบวิชาชีพในการแสวงหาพยานหลักฐาน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือพฤติกรรมของบุคคล เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนคดีหรือไขปัญหาต่างๆ และรวมถึงการสืบสวนเพื่อกิจการดังต่อไปนี้

- (ก) การวิจัยตลาด
- (ข) การสืบตราสารหรือเช็ค
- (ค) ทนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายผู้ให้บริการนักสืบ
- (ง) ผู้ตรวจบัญชี
- (จ) ผู้ตรวจกิจการสื่อสารมวลชน
- (ฉ) ผู้ตรวจสอบการจดทะเบียนหรือการใช้ลิขสิทธิ์ในผลงาน ตามกฎหมายคุ้มครองข้อมูล

ข่าวสาร

- (ช) ผู้ให้การศึกษอบรมเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวน
- (ซ) ผู้ประกอบกิจการเป็นนักสืบ ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความปลอดภัย

ทั้งนี้ โดยทั่วไปแล้ว คำว่า “นักสืบเอกชน” ในภาษาอังกฤษจะใช้คำว่า “Private Investigator” แต่ในประเทศอังกฤษ มีความแตกต่างระหว่างนักสืบเอกชน (Private Detective) กับนักสืบสอบสวนเอกชน (Private Investigator) อยู่ว่า คำว่า Detective หรือนักสืบ หมายความว่าความร่วมมือกันของบุคคลเพื่อเข้าไปมีส่วนร่วมในการแสวงหาพยานหลักฐาน (Detect) เพื่อประโยชน์แก่การสอบสวน ในขณะที่ Investigator หรือนักสืบสอบสวนนั้น เป็นคำเรียกบุคคลที่มีหน้าที่ตามกฎหมายที่ต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับกระบวนการสอบสวนตามแนวทางของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา¹⁰

นักสืบเอกชน มีความหมายพิเศษแตกต่างกันออกไปตามแต่กฎหมายเฉพาะของแต่ละประเทศ แต่โดยรวมแล้วก็หมายความว่า บุคคลผู้ให้บริการค้นหา แสวงหา เสาะหา เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล ข้อเท็จจริง หรือพยานหลักฐานใดๆ ตามแต่ที่ผู้ว่าจ้างกำหนด โดยหวังผลประโยชน์ตอบแทน

⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 206.

¹⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 262.

การประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนอาจมีได้หลายรูปแบบ ไม่จำกัดอยู่เพียงการเป็นนักสืบด้วยตนเองเท่านั้น โดยผู้ประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนอาจเปิดสำนักงานนักสืบเพื่อว่าจ้างนักสืบมาทำงานด้วย หรือเปิดโรงเรียนสอนการเป็นนักสืบก็ได้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงมุ่งศึกษาถึงการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ สำนักงานนักสืบ นักสืบเอกชนอิสระ และโรงเรียนสอนการเป็นนักสืบด้วย

2.3 ประวัติความเป็นมาของการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชน

แม้นิยามของคำว่านักสืบจะหมายถึงผู้ชำนาญในการสืบสวน แต่โดยปกติแล้ว การสืบสวนจะเป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ เห็นได้จากนิยามของคำว่าสืบสวน ซึ่งหมายถึงการแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ปฏิบัติไปตามอำนาจหน้าที่ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนและเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด แต่การที่เกิดอาชีพนักสืบเอกชนมาทำหน้าที่เป็นผู้ชำนาญในการแสวงหาข้อเท็จจริงซึ่งไม่ใช่เจ้าหน้าที่รัฐนี้ เพราะการจะดำเนินกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น จำเป็นที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย และจำเป็นที่จะต้องมีบุคลากรที่มีคุณภาพ รวมทั้งมีจำนวนมากเพียงพอ เพื่อให้เหมาะสมกับปริมาณงานที่มีจำนวนมากเช่นกัน จึงได้เกิดแนวคิดที่ว่าควรให้เอกชนซึ่งมีจำนวนมากเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกระบวนการยุติธรรม เพื่อช่วยเหลือการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐด้วย ดังนั้น บุคคลธรรมดาที่มีความชำนาญในการสืบสวนจึงได้เข้ามาประกอบธุรกิจนักสืบเอกชน โดยรับงานจากการว่าจ้างของผู้ที่ต้องการแสวงหาข้อเท็จจริงในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ทั้งนี้ไม่ได้จำกัดว่าข้อเท็จจริงที่ต้องการแสวงหา นั้นจะต้องเป็นเรื่องคดีความเท่านั้น อาจจะเป็นเรื่องส่วนตัว เรื่องธุรกิจการงาน หรือเรื่องทางการเมืองก็ได้

การประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนมีมานานมากแล้ว โดยนิยมมากในประเทศทางฝั่งตะวันตก เริ่มจากปารีส สาธารณรัฐฝรั่งเศส ลอนดอน สหราชอาณาจักร และมลรัฐนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา เนื่องจากนักสืบเอกชนมีความเป็นอิสระ ทำงานได้รวดเร็ว คล่องตัว มีความยืดหยุ่นไม่ยึดติดกับขั้นตอนซึ่งจะทำให้การทำงานล่าช้าดังเช่นเจ้าหน้าที่ของรัฐ จึงสามารถเป็นผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ของรัฐได้เป็นอย่างดี ประชาชนจึงให้ความไว้วางใจในการว่าจ้างให้สืบสวนหาข้อมูลหรือสืบหาทรัพย์สินหายอยู่เสมอ

ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีบุคคลผู้ถือว่าเป็นบิดาของวิชาชีพนักสืบเอกชน¹¹ ได้แก่ นายอลัน พิงเคอร์ตัน (Allan Pinkerton) (ค.ศ. 1819 - 1884) เขาเกิดเมื่อวันที่ 25 สิงหาคม ค.ศ. 1819 ที่เมืองกลาสโกว์ (Glasgow) ในสกอตแลนด์¹² เขาเป็นช่างทำถังไม้ตั้งแต่อายุ 19 ปี ต่อเมื่อเดือนเมษายน ค.ศ. 1842 เขาและภริยา คือ นางโจน คาร์เฟร (Joan Carfrae) จึงได้อพยพไปประเทศแคนาดา แต่ก็เปลี่ยนใจระหว่างทางและตั้งรกรากที่เมืองชิคาโก (Chicago) ประเทศสหรัฐอเมริกา แทน โดยช่วงปีแรกๆนั้นเขายังเป็นลูกจ้างรับทำถังเปียรีในเมืองดันดี (Dundee) เขตเคน เคาน์ตี (Kane County) มลรัฐอิลลินอยส์ ซึ่งอยู่ห่างจากเมืองชิคาโกไป 38 ไมล์ กระทั่ง ค.ศ. 1846 เขาได้มีส่วนช่วยเหลือรัฐในการจับกลุ่มผู้ปลอมแปลงเงินตรารายใหญ่ จนได้เป็นผู้ช่วยนายอำเภอเคน เคาน์ตี¹³ ก่อนจะย้ายกลับมาอยู่เมืองชิคาโกและได้เป็นนายอำเภอคุก เคาน์ตี (Cook County) ในช่วงเวลาสั้นๆ ก่อนจะได้เป็นนักสืบคนแรกของสำนักงานตำรวจชิคาโกเมื่อปี ค.ศ. 1849¹⁴

ต่อมาในปี ค.ศ. 1850 เขาได้หุ้กับทนายความชิคาโกชื่อ เอ็ดเวิร์ด รุกเกอร์ (Edward Rucker) เปิดสำนักงานนักสืบเอกชนชื่อ สำนักงานตำรวจตะวันตกเฉียงเหนือ (North - Western Police Agency) ได้ปีหนึ่ง นายเอ็ดเวิร์ดก็ถอนหุ้นไป พิงเคอร์ตันจึงเปลี่ยนชื่อสำนักงานเป็นสำนักงานนักสืบแห่งชาติพิงเคอร์ตัน (Pinkerton National Detective Agency) โดยมีคติพจน์ว่า ดวงตาที่ไม่เคยหลับใหล (The Eye That Never Sleeps) อย่างไรก็ตาม นี่ไม่ใช่สำนักงานนักสืบเอกชนแห่งแรก เพราะในทวีปยุโรปก็มีนายเออแซน-ฟรองซัวส์ วีดอคค์ (Eugène-François Vidocq) (23 กรกฎาคม 1775 - 11 พฤษภาคม 1857) อดีตนายตำรวจใหญ่ที่เปิดสำนักงานในเมืองปารีส ประเทศฝรั่งเศส ตั้งแต่ ค.ศ. 1832 - 1847 โดยวีดอคค์เป็นชาวฝรั่งเศสที่ได้ชื่อว่าเป็นนักสืบเอกชนคนแรกของโลกและเป็นผู้วางรากฐานวิธีการสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมยุคใหม่

¹¹ Steven Kerry Brown, The complete idiot's guide to private investigating, 2nd ed.(USA: Alpha, 2007), p. 4. อ้างถึงใน วีระพงษ์ บุญญเษิต และคณะ, รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษารูปแบบการดำเนินงานของหน่วยงานที่กำกับดูแลผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม, หน้า 256.

¹² Charles P. Nemeth and K.C. Poulin, Private security and public safety: a community - based approach(New Jersey: Pearson Prentice Hall, 2005), pp. 42 - 43.

¹³ Milton Lipson, On guard: the business of private security(New York: New York Times Book, 1975), pp. 23 - 34.

¹⁴ John S. Dempsey, Introduction to private security(California: Thomson Wadsworth, 2008), pp. 8 - 10.

เขาเป็นผู้ริเริ่มบันทึกรูปพรรณสัณฐานประวัติอาชญากรและผู้ต้องสงสัยอย่างเป็นระบบ รวมทั้งให้ความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับลายพิมพ์นิ้วมือซึ่งยังไม่เป็นที่ยอมรับกันในฝรั่งเศสด้วย¹⁵

ช่วงปี ค.ศ. 1853 สำนักงานของฟิงเคอร์ตันรับงานสืบสวนมากมายทั้งจากภาครัฐและเอกชน งานของฟิงเคอร์ตันยังรวมถึงการรักษาความปลอดภัยให้กับธนาคาร ร้านค้า และขบวนรถไฟที่มักถูกลักขโมยบ่อยครั้ง เขาเป็นผู้ริเริ่มเทคนิคการสืบสวนแบบใหม่ เช่น การแฝงกาย การสะกดรอย การพิสูจน์ลายมือ การเก็บรวบรวมประวัติอาชญากรรม และยังได้ร่วมมือกับหน่วยงานต่างประเทศ เช่น สำนักงานตำรวจลอนดอน สหราชอาณาจักร (Scotland Yard) สำนักงานตำรวจแห่งชาติฝรั่งเศส (Sûreté Nationale)

ในปี ค.ศ. 1856 ฟิงเคอร์ตันได้จ้างนักสืบหญิงเป็นครั้งแรก คือ เคท วอร์น (Kate Warne) และเขาได้กำหนดประมวลจริยธรรมเพื่อให้ลูกจ้างในสำนักงานปฏิบัติ โดยเขาห้ามทุกคนมิให้รับเงินสินบนหรือยุ่งเกี่ยวกับการเมือง และต่อมาในปี ค.ศ. 1857 ฟิงเคอร์ตันได้ตั้งสำนักงานรักษาความปลอดภัยฟิงเคอร์ตัน (Pinkerton Protective Patrol) เพื่อให้บริการรักษาความปลอดภัยแก่องค์กรธุรกิจและบุคคลธรรมดา

ในช่วงสงครามกลางเมือง โดยเฉพาะในปี ค.ศ. 1861 ฟิงเคอร์ตันได้รับหน้าที่อารักขาประธานาธิบดีอับราฮัม ลินคอล์น (Abraham Lincoln) (12 กุมภาพันธ์ 1829 - 15 เมษายน 1865) เดินทางจากมลรัฐอิลลินอยส์ไปกล่าวคำสาบานตนเข้ารับตำแหน่งที่วอชิงตัน ระหว่างทางเขาได้สืบทราบว่าจะมีการลอบสังหารประธานาธิบดี แต่เขาก็สามารถสืบสวนและอารักขาประธานาธิบดีได้สำเร็จ ทำให้เขามีชื่อเสียงมาก จากนั้นในปี ค.ศ. 1874 เขาได้ร่วมสืบสวนคดีปล้นรถไฟทำให้สามารถจับกลุ่มอาชญากรสำคัญ ได้แก่ พี่น้องตระกูลเจมส์และยังเกอร์ ซึ่งประกอบไปด้วย เจสซี และแฟรงค์ เจมส์ (Jesse และ Frank James) กับ โคลและบ็อบ ยังเกอร์ (Cole และ Bob Younger) และด้วยประสิทธิภาพในการทำงานของสำนักงานฟิงเคอร์ตัน ทำให้อาชญากรรมการปล้นรถไฟต้องสิ้นสุดลง และสำนักงานของเขายังได้ขยายสาขาเกือบ 25 แห่งทั่วประเทศสหรัฐอเมริกาอีกด้วย

นายอลัน ฟิงเคอร์ตัน เสียชีวิตเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ. 1884 ขณะอายุได้ 65 ปี ที่เมืองชิคาโก มลรัฐอิลลินอยส์ ตลอดระยะเวลากว่า 30 ปีที่เขาได้ประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนนั้น เขาไม่ได้เห็นว่ามันเป็นแค่ธุรกิจหนึ่งเท่านั้น แต่รู้สึกว่าเป็นวิชาชีพสำคัญที่ต้องมีจริยธรรมด้วย¹⁶ ทั้งนี้

¹⁵ เจมส์ มอร์ตัน, *วิดิอค สายลับบันลือโลก*, แปลโดย โรจนา นาเจริญ (กรุงเทพมหานคร: มติชน, 2553), หน้า 363.

¹⁶ Charles P. Nemeth and K.C. Poulin, *Private security and public safety: a community - based approach*, pp. 32 - 33.

เขาได้เขียนหนังสือเกี่ยวกับการทำงานไว้ถึง 18 เล่ม สำหรับสำนักงานของเขาก็มีลูกชาย 2 คน
รับช่วงต่อ คือ นายวิลเลียมและโรเบิร์ต พิงเคอร์ตัน (William และ Robert Pinkerton) โดยเมื่อ
ค.ศ. 1925 สำนักงานนี้ได้จดทะเบียนเป็นบริษัทจำกัด และเปลี่ยนชื่อเป็น Pinkerton's Inc. เมื่อ
ค.ศ. 1965 ก่อนจะกลายเป็นบริษัทมหาชนจำกัดเมื่อปี ค.ศ. 1967 และล่าสุดได้เปลี่ยนชื่อเป็น
Pinkerton Consulting & Investigations, Inc. โดยมีสาขากระจายอยู่ทั่วโลกราว 40 แห่ง

เดิมที่การประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนอาจเป็นการทำงานของแต่ละบุคคลหรือเฉพาะกลุ่ม
บุคคลเท่านั้น แต่ต่อมาก็ได้มีการพัฒนาเปิดเป็นโรงเรียนสอนวิชาความรู้การเป็นนักสืบเอกชนมาก
ขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะในต่างประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศฝรั่งเศส ซึ่งประเทศไทยก็
ได้มีการขอสิทธิ (franchise) มาเปิดโรงเรียนนักสืบบ้างแล้วเช่นกัน ปัจจุบันจึงมีการผลิตนักสืบ
เอกชนอย่างต่อเนื่อง ปริมาณของนักสืบเอกชนในประเทศไทยจึงเพิ่มขึ้นทุกวันๆ ซึ่งก็มีส่วนดีที่จะ
ได้ช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่จากเจ้าหน้าที่รัฐได้ แต่เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีบทบัญญัติ
กฎหมายใดมากำกับ ควบคุม ดูแล หรือจัดวางสถานะของธุรกิจนักสืบเอกชนว่าเป็นอย่างไร ทำให้
เกิดผู้รับจ้างแสวงหาข้อเท็จจริงที่มิใช่ผู้ชำนาญการเฉพาะ เนื่องจากการประกอบธุรกิจนี้ไม่
จำเป็นต้องมีใบอนุญาตหรือใบรับรองว่าผ่านการฝึกอบรมอะไรมาบ้าง เป็นอาชีพที่บุคคลทั่วไป
สามารถทำได้โดยอิสระ จึงเกิดการฉ้อโกงหรือหลอกลวงประชาชนทั่วไปได้ เช่น หลอกเอาเงินไป
โดยไม่ได้ทำงานให้ หรือทำงานให้แต่คิดค่าจ้างแพงมากเกินสมควร ไม่เป็นไปตามที่ตกลงกันไว้
ก่อน เป็นต้น

นอกจากนี้ ลักษณะการทำงานของนักสืบเอกชนแต่ละคนก็อาจแตกต่างกันออกไป แต่ไม่
ว่าจะเป็นอย่างไร การทำงานนั้นก็แบ่งได้เป็นการกระทำที่ไม่ละเมิดกฎหมายกับละเมิดกฎหมาย
นั่นเอง โดยหากการทำงานของนักสืบเอกชนเป็นการกระทำที่ไม่ละเมิดกฎหมายก็ย่อมไม่มีปัญหา
แต่ประการใด จะเกิดปัญหาก็คือแต่ในกรณีที่นักสืบเอกชนทำการแสวงหาข้อเท็จจริงโดยละเมิด
กฎหมาย เช่น ล่วงล้ำสิทธิเสรีภาพของบุคคลจนเกินไป หรือนุกรุกเข้าไปในเคหสถานของผู้อื่นเพื่อ
ปฏิบัติงานของตน ดังนี้ หากเป็นบุคคลธรรมดาที่ไม่ใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีกฎหมายรองรับอำนาจ
หน้าที่ให้สามารถปฏิบัติงานได้ ก็ย่อมไม่อาจกระทำการละเมิดกฎหมายได้ และต้องได้รับโทษตาม
กฎหมายนั้นๆด้วย และด้วยเหตุที่ว่าธุรกิจนักสืบเอกชนเป็นธุรกิจที่ต้องแสวงหาข้อเท็จจริง จึงมี
ความเสี่ยงสูงที่จะละเมิดกฎหมาย ดังนั้น จำเป็นที่จะต้องมีกฎหมายออกมารองรับการทำงานของ
นักสืบเอกชนดังเช่นเจ้าหน้าที่อื่นๆในกระบวนการยุติธรรม เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทนายความ
พนักงานอัยการ ผู้พิพากษา เพื่อให้การประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนมีประโยชน์ในการช่วยแบ่งเบา
ภาระหน้าที่จากบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมและเพื่อให้กระบวนการนี้มีประสิทธิภาพมาก
ยิ่งขึ้น

2.4 ลักษณะ รูปแบบ และประเภทของการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชน

ลักษณะ รูปแบบ และประเภทของการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนนั้น เท่าที่มีอยู่ปัจจุบันในประเทศไทยก็อาจแยกพิจารณาออกได้เป็นรูปแบบของสำนักงานนักสืบ นักสืบเอกชนอิสระ และโรงเรียนนักสืบ ดังมีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 สำนักงานนักสืบ

สำนักงานนักสืบก็คือองค์กรที่รวบรวมนักสืบเอกชนไว้คอยให้บริการแก่ผู้ว่าจ้างที่ประสงค์จะสืบหาข้อมูลใดๆ โดยหากไม่มีสำนักงานก็อาจทำให้การติดต่อกันระหว่างผู้ว่าจ้างกับนักสืบเอกชนไม่สะดวกนัก สำหรับลักษณะของสำนักงานนักสืบนั้น ภายในสำนักงานจะประกอบไปด้วยเจ้าของกิจการที่อาจทำงานเป็นนักสืบด้วยหรือไม่ก็ได้ และนักสืบเอกชนผู้ซึ่งอาจเป็นลูกจ้างที่รับเงินเดือนจากเจ้าของสำนักงานหรือเป็นผู้รับจ้างที่รับเงินเป็นงานๆไป โดยได้ส่วนแบ่งตามแต่จะตกลงกัน โดยสำนักงานนักสืบอาจเปิดกิจการเป็นองค์กรธุรกิจได้หลายรูปแบบ เช่น

2.4.1.1 กิจการเจ้าของรายเดียว

สำนักงานนักสืบที่เป็นกิจการเจ้าของรายเดียวก็คือสำนักงานที่มีผู้ลงทุนเพียงผู้เดียว โดยเปิดสำนักงานขึ้นรับงานสืบหาข้อมูลตามแต่ผู้ว่าจ้างจะกำหนด เมื่อได้รับงานมาแล้วเจ้าของสำนักงานก็จะแจกจ่ายงานให้กับนักสืบในสำนักงานของตน โดยตัวผู้เป็นเจ้าของอาจทำงานเป็นนักสืบเองด้วยหรือไม่ก็ได้ กล่าวคือ อาจทำงานเป็นนักสืบเอกชนด้วย หรือเป็นแต่เพียงผู้บริหารสำนักงาน รับงานมาแล้วก็แจกจ่ายงานไป หรือแม้แต่เป็นเพียงผู้ออกเงินทุนให้กับสำนักงาน ตนเองไม่ได้บริหารงานเองเลยก็ได้ เพียงแต่เจ้าของสำนักงานก็ต้องมีความเข้าใจในการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนพอสมควร หากไม่รู้เรื่องอะไรเลยก็อาจโดนลูกน้องในสำนักงานขู่โกงได้ หรือหากมีการแต่งตั้งผู้บริหารสำนักงานขึ้นมาทำหน้าที่แทนตน ก็ต้องเป็นบุคคลที่รู้เรื่องการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนและสามารถไว้วางใจได้เป็นอย่างดี

ดังนั้น หากมองในแง่ของผู้ว่าจ้างที่จะมอบหมายงานให้แก่สำนักงานนักสืบที่เป็นกิจการเจ้าของรายเดียวนี้ ก็อาจเกิดความไม่มั่นใจนัก เพราะเมื่อผู้ลงทุนมีเพียงคนเดียว และในบางกรณีเจ้าของที่ลงทุนก็อาจไม่มีความรู้ในด้านการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนด้วยซ้ำ ทำให้มีโอกาสที่งานที่จ้างจะไม่ได้รับผลสำเร็จ หรืออาจสูญเงินค่าจ้างไปเปล่าๆก็เป็นได้ จึงควรต้องมีกฎหมายเฉพาะเข้ามากำกับดูแล โดยกำหนดให้มีมาตรฐานขั้นต่ำเป็นเกณฑ์ในการขออนุญาตเปิดสำนักงานนักสืบ เช่น เจ้าของกิจการต้องเป็นผู้ได้รับการอบรมการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชน มีความเข้าใจในการทำงานของนักสืบเอกชนเป็นอย่างดี หรือต้องมีเงินทุนขั้นต่ำในการเปิดสำนักงานเท่าไรจึงจะเปิดสำนักงานนักสืบได้ ทั้งนี้ ก็เพื่อให้เกิดความมั่นใจแก่ผู้บริโภคที่จะมาจ้างนักสืบเอกชนเพื่อค้นหาข้อมูลที่ตนต้องการ โดยไม่ถูกหลอกหรือต้องสูญเงินไปโดยเปล่าประโยชน์ เป็นต้น

2.4.1.2 ห้างหุ้นส่วนสามัญ

สำนักงานนักสืบที่เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญก็คือสำนักงานนักสืบที่เกิดจากการรวมตัวกันของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมาเข้าหุ้นกันเป็นเจ้าของกิจการสำนักงานนักสืบโดยเปิดเป็นห้างหุ้นส่วนสามัญตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์* กล่าวคือ มีการทำสัญญาตกลงที่จะลงทุนร่วมกันเพื่อเปิดสำนักงานนักสืบ ด้วยประสงค์จะแบ่งกำไรอันจะได้จากกิจการสำนักงานนักสืบนั้น ทั้งนี้ หุ้นส่วนทุกคนต้องรับผิดชอบร่วมกันอย่างไม่จำกัดในหนี้ทั้งปวงของห้าง

2.4.1.3 ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล

สำนักงานนักสืบที่เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ก็คือสำนักงานนักสืบที่เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญ แต่ได้มีการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ จึงเป็นห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์** โดยสำนักงานนักสืบที่จดทะเบียนเป็นห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลแล้วก็มีสถานะเป็นนิติบุคคล ไม่ใช่เป็นเพียงบุคคลธรรมดาเช่นสำนักงานนักสืบที่เป็นกิจการของเจ้าของรายเดียวหรือห้างหุ้นส่วนสามัญ ดังนั้น สิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของห้างก็จะแยกต่างหากออกมาจากตัวผู้ที่เป็นหุ้นส่วน

การลงทะเบียนนั้น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1064 วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า บังคับให้มีรายการดังนี้ คือ

2.4.1.3.1 ชื่อห้างหุ้นส่วน

2.4.1.3.2 วัตถุประสงค์ของห้างหุ้นส่วน

2.4.1.3.3 ที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่และสาขาทั้งปวง

2.4.1.3.4 ชื่อและที่สำนักกับทั้งอาชีพะของผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคน ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนคนใดมีชื่อยี่ห้อ ก็ให้ลงทะเบียนทั้งชื่อและยี่ห้อด้วย

2.4.1.3.5 ชื่อหุ้นส่วนผู้จัดการ ในเมื่อได้แต่งตั้งให้เป็นผู้จัดการแต่เพียงบางคน

2.4.1.3.6 ถ้ามีข้อจำกัดอำนาจของหุ้นส่วนผู้จัดการประการใดให้ลงไว้ด้วย

2.4.1.3.7 ตราซึ่งใช้เป็นสำคัญของห้างหุ้นส่วน

* มาตรา 1012 “อันว่าสัญญาจัดตั้งห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปตกลงเข้ากันเพื่อกระทำการร่วมกัน ด้วยประสงค์จะแบ่งปันกำไรอันจะพึงได้แต่กิจการที่ทำนั้น”

มาตรา 1025 “อันว่าห้างหุ้นส่วนสามัญนั้น คือห้างหุ้นส่วนประเภทซึ่งผู้เป็นหุ้นส่วนหมดทุกคนต้องรับผิดชอบร่วมกันเพื่อหนี้ทั้งปวงของหุ้นส่วนโดยไม่มีจำกัด”

** มาตรา 1064 วรรคแรก “อันห้างหุ้นส่วนสามัญนั้น จะจดทะเบียนก็ได้”

ข้อความซึ่งลงทะเบียนนั้น จะลงรายการอื่นๆอีกอันคู่สัญญาเห็นสมควรจะให้ ประชาชนทราบด้วยก็ได้

การลงทะเบียนนั้น ต้องลงลายมือชื่อของผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคน และต้องประทับตรา ของห้างหุ้นส่วนนั้นด้วย

ให้พนักงานทะเบียนทำใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนส่งมอบให้แก่ห้างหุ้นส่วน นั้นฉบับหนึ่ง

2.4.1.4 ห้างหุ้นส่วนจำกัด

สำนักงานนักสืบที่เป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด ก็คือสำนักงานนักสืบที่เกิดจากการ รวมตัวกันของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมาเข้าหุ้นกันเป็นเจ้าของกิจการสำนักงานนักสืบ โดยมีการ จดทะเบียนที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ว่าเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัดตามประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์* มีสถานะเป็นนิติบุคคล ดังนั้น สิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของห้างจึง แยกต่างหากจากตัวหุ้นส่วนทั้งประเภทจำกัดและไม่จำกัดความรับผิด เช่นเดียวกับห้างหุ้นส่วน สามัญจดทะเบียนนิติบุคคล เพียงแต่ความรับผิดของหุ้นส่วนจะจำกัดหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับประเภท ความเป็นหุ้นส่วนของหุ้นส่วนแต่ละคน

อันห้างหุ้นส่วนจำกัดนั้น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1078 บังคับ ว่าต้องจดทะเบียน

การลงทะเบียนนั้น ต้องมีรายการดังต่อไปนี้ คือ

2.4.1.4.1 ชื่อห้างหุ้นส่วน

2.4.1.4.2 ชื่อแกลงความว่าเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด และวัตถุประสงค์ของห้าง หุ้นส่วนนั้น

2.4.1.4.3 ที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่และสำนักงานสาขาทั้งปวง

2.4.1.4.4 ชื่อ ยี่ห้อ สำนัก และอาชีพะของผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิด และจำนวนเงินที่เขาเหล่านั้นได้ลงหุ้นด้วยในห้างหุ้นส่วน

---

* มาตรา 1077 “อันห้างหุ้นส่วนจำกัดนั้น คือห้างหุ้นส่วนประเภทหนึ่ง ซึ่งมีผู้เป็นหุ้นส่วนสองจำพวก ดัง จะกล่าวต่อไปนี้ คือ

(1) ผู้เป็นหุ้นส่วนคนเดียวหรือหลายคนซึ่งมีจำกัดความรับผิดเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนรับจะลงหุ้นใน ห้างหุ้นส่วนนั้นจำพวกหนึ่ง และ

(2) ผู้เป็นหุ้นส่วนคนเดียวหรือหลายคนซึ่งต้องรับผิดชอบร่วมกันในบรรดาหนี้ของห้างหุ้นส่วนไม่มีจำกัด จำนวนอีกจำพวกหนึ่ง”

2.4.1.4.5 ชื่อ ยี่ห้อ สำนัก และอาชีพของผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความ
รับผิด

2.4.1.4.6 ชื่อหุ้นส่วนผู้จัดการ

2.4.1.4.7 ถ้ามีข้อจำกัดอำนาจหุ้นส่วนผู้จัดการอันจะผูกพันห้างหุ้นส่วนนั้น
ประการใดให้ลงไว้ด้วย

ข้อความซึ่งลงทะเบียนนั้น จะลงรายการอื่นๆอีกอันคู่สัญญาเห็นสมควรจะให้
ประชาชนทราบด้วยก็ได้

การลงทะเบียนนั้น ต้องลงลายมือชื่อของผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคนและต้องประทับตรา
ของห้างหุ้นส่วนนั้นด้วย

ให้พนักงานทะเบียนทำใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนส่งมอบให้แก่ห้างหุ้นส่วน
นั้นฉบับหนึ่ง

2.4.1.5 บริษัทจำกัด

สำนักงานนักสืบที่เป็นบริษัทจำกัด ก็คือสำนักงานนักสืบที่มีการจดทะเบียนที่กรม
พัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ว่าเป็นบริษัทจำกัดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์*
โดยบุคคลตั้งแต่ 3 คนขึ้นไปก็สามารถตั้งบริษัทจำกัดได้ บริษัทจำกัดมีสถานะเป็นนิติบุคคล ดังนั้น
สิทธิ หน้าที่ และความรับผิดของบริษัทจึงแยกต่างหากจากตัวผู้ถือหุ้น ปัจจุบันสำนักงานนักสืบที่
เป็นบริษัทจำกัดก็มีมากขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากเป็นรูปแบบของธุรกิจที่เหมาะสมกับกิจการ เป็นนิติ
บุคคลที่มีความน่าเชื่อถือ ไม่จำเป็นต้องมีผู้ถือหุ้นจำนวนมากดังเช่นบริษัทมหาชนจำกัด และผู้ถือ
หุ้นแต่ละคนก็มีความรับผิดจำกัดเท่าที่ตนลงทุนเท่านั้นด้วย

การจัดตั้งสำนักงานนักสืบในรูปแบบของบริษัทจำกัดนั้นจะต้องดำเนินการ
ตามลำดับเป็นขั้นตอนดังนี้

2.4.1.5.1 บุคคลใดๆตั้งแต่สามคนขึ้นไปจะเริ่มก่อการและตั้งเป็นบริษัทจำกัดก็ได้
โดยเข้าชื่อกันทำหนังสือบริคณห์สนธิ¹⁷ ซึ่งต้องมีรายการดังต่อไปนี้¹⁸ คือ

(1) ชื่อบริษัทอันคิดจะตั้งขึ้น ซึ่งต้องมีคำว่า “จำกัด” ไว้ปลายชื่อนั้นด้วย
เสมอไป

* มาตรา 1096 “อันว่าบริษัทจำกัดนั้น คือบริษัทประเภทซึ่งตั้งขึ้นด้วยแบ่งทุนเป็นหุ้นมีมูลค่าเท่าๆกัน
โดยมีผู้ถือหุ้นต่างรับผิดจำกัดเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนยังสงใช้ไม่ครบมูลค่าของหุ้นที่ตนถือ”

¹⁷ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์, มาตรา 1097.

¹⁸ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 1098.

- (2) ที่สำนักงานของบริษัทซึ่งบอกทะเบียนนั้นจะตั้งอยู่ ณ ที่ใดในพระราชอาณาเขต
- (3) วัตถุประสงค์ทั้งหลายของบริษัท
- (4) ถ้อยคำสำแดงว่า ความรับผิดชอบของผู้ถือหุ้นจะมีจำกัด
- (5) จำนวนทุนเรือนหุ้นซึ่งบริษัทคิดกำหนดจะจดทะเบียนแบ่งออกเป็นหุ้นมีมูลค่ากำหนดหุ้นละเท่าไร
- (6) ชื่อ สำนัก อาชีวะ และลายมือชื่อของบรรดาผู้เริ่มก่อการ ทั้งจำนวนหุ้นซึ่งต่างคนต่างเข้าซื้อซื้อไว้คนละเท่าใด
- (7) ข้อแถลงว่ากรรมการของบริษัทจำกัดจะรับผิดชอบโดยไม่จำกัด (ถ้ามี)*

2.4.1.5.2 นำหนังสือบริคณห์สนธิไปจดทะเบียน**

2.4.1.5.3 จำนวนหุ้นทั้งหมดซึ่งบริษัทคิดจะจดทะเบียนนั้น ต้องมีผู้เข้าซื้อซื้อหรือออกให้กันเสร็จก่อนการจดทะเบียนของบริษัท¹⁹

2.4.1.5.4 ผู้เริ่มก่อการนั้น ต้องนัดบรรดาผู้เข้าซื้อซื้อหุ้นมาประชุมตั้งบริษัท²⁰

2.4.1.5.5 เมื่อได้ประชุมตั้งบริษัทแล้ว ให้ผู้เริ่มก่อการบริษัทมอบการทั้งปวงให้แก่กรรมการของบริษัท

เมื่อกรรมการได้รับการแล้ว ก็ให้ลงมือจัดการเรียกให้ผู้เริ่มก่อการและผู้เข้าซื้อซื้อหุ้นทั้งหลายใช้เงินในหุ้นซึ่งจะต้องใช้เป็นตัวเงิน เรียกหุ้นหนึ่งไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบห้า ตามที่ได้กำหนดไว้ในหนังสือชื้อชชนบอกกล่าวป่าวร้องหรือหนังสือชวนให้ซื้อหุ้น²¹

* ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1101

“บุคคลซึ่งเป็นกรรมการของบริษัทจำกัดจะรับผิดชอบโดยไม่จำกัดก็ได้ ถ้ากรณีเป็นเช่นนั้นไซ้ ท่านว่าต้องจดแถลงความรับผิดชอบเช่นนั้นลงในหนังสือบริคณห์สนธิด้วย

อันความรับผิดชอบโดยไม่จำกัดของผู้เป็นกรรมการนั้น ย่อมถึงที่สุดเมื่อล่วงเวลาสองปีนับแต่วันที่ตัวเขาออกจากตำแหน่งกรรมการ”

** ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1099

“หนังสือบริคณห์สนธินั้น ท่านให้ทำเป็นต้นฉบับไว้ไม่น้อยกว่าสองฉบับ และให้ลงลายมือชื่อของบรรดาผู้เริ่มก่อการ และลายมือชื่อทั้งปวงนั้นให้มีพยานลงชื่อรับรองด้วยสองคน

หนังสือบริคณห์สนธิซึ่งได้ทำนั้น ท่านบังคับให้นำฉบับหนึ่งไปจดทะเบียนและมอบไว้ ณ หอทะเบียนในส่วนพระราชอาณาเขตซึ่งบ่งไว้ว่าจะจดทะเบียนตั้งสำนักงานของบริษัทนั้น”

¹⁹ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 1104.

²⁰ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 1107 และ 1108.

²¹ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 1110.

2.4.1.5.6 หลังจากนั้น กรรมการต้องไปขอจดทะเบียนบริษัทภายในสามเดือน นับแต่ประชุมตั้งบริษัท²²

คำขอและข้อความที่ลงในทะเบียนนั้น ให้ระบุนายการตามที่ได้ตกลงกันในที่ประชุมตั้งบริษัท ดังต่อไปนี้ คือ²³

(1) จำนวนหุ้นทั้งสิ้นซึ่งได้มีผู้เข้าซื้อซื้อหรือได้จัดออกให้แล้ว แยกให้ปรากฏว่าเป็นชนิดหุ้นสามัญเท่าใด หุ้นบุริมสิทธิเท่าใด

(2) จำนวนหุ้นสามัญหรือหุ้นบุริมสิทธิ ซึ่งออกให้เหมือนหนึ่งว่าได้ใช้เต็มค่าแล้วหรือได้ใช้แต่บางส่วนแล้ว นอกจากที่ใช้เป็นตัวเงิน และหุ้นที่ได้ใช้แต่บางส่วนนั้น ให้บอกว่าได้ใช้แล้วเพียงใด

(3) จำนวนเงินที่ได้ใช้แล้วหุ้นละเท่าใด

(4) จำนวนเงินที่ได้รับไว้เป็นค่าหุ้นรวมทั้งสิ้นเท่าใด

(5) ชื่อ อาชีวะ และที่สำนัของกรรมการทุกคน

(6) ถ้าให้กรรมการต่างมีอำนาจจัดการของบริษัทได้โดยลำพังตัวให้แสดงอำนาจของกรรมการนั้นๆว่าคนใดมีเพียงใด และบอกจำนวนหรือชื่อกรรมการซึ่งจะลงชื่อเป็นสำคัญผูกพันบริษัทได้นั้นด้วย

(7) ถ้าตั้งบริษัทขึ้นชั่วคราวกำหนดอันหนึ่ง ให้บอกกำหนดอันนั้นด้วย

(8) ที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่และสาขาทั้งปวง

การลงทะเบียนจะมีรายการอย่างอื่นซึ่งกรรมการเห็นสมควรจะให้ทราบแก่ประชาชนก็ลงได้

ในการขอจดทะเบียนนั้น ถ้าได้ทำข้อบังคับของบริษัทไว้ประการใดบ้าง ต้องส่งสำเนาข้อบังคับนั้นๆไปด้วย กับทั้งสำเนารายงานการประชุมตั้งบริษัท หนังสือทั้งสองนี้ กรรมการต้องลงลายมือชื่อรับรองคนหนึ่งเป็นอย่างน้อย

ให้พนักงานทะเบียนทำใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนส่งมอบให้แก่บริษัทฉบับหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม ในการจัดตั้งบริษัท ถ้าได้ดำเนินการครบทุกขั้นตอนดังต่อไปนี้ ภายในวันเดียวกับวันที่ผู้เริ่มก่อการจัดทำหนังสือบริคณห์สนธิ กรรมการจะขอจดทะเบียนหนังสือบริคณห์สนธิและจดทะเบียนบริษัทไปพร้อมกันภายในวันเดียวกันก็ได้²⁴

²² เรื่องเดียวกัน, มาตรา 1112.

²³ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 1111.

²⁴ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 1111/1.

- (1) จัดให้มีผู้เข้าซื้อซื้อหุ้นครบตามจำนวนหุ้นทั้งหมดที่บริษัทจะจดทะเบียน
- (2) ประชุมจัดตั้งบริษัทเพื่อพิจารณากิจการต่างๆตามมาตรา 1108 โดยมีผู้เริ่มก่อการและผู้เข้าซื้อซื้อหุ้นทุกคนเข้าร่วมประชุม และผู้เริ่มก่อการและผู้เข้าซื้อซื้อหุ้นทุกคนให้ความเห็นชอบในกิจการที่ได้ประชุมกันนั้น
- (3) ผู้เริ่มก่อได้มอบกิจการทั้งปวงให้แก่กรรมการ
- (4) กรรมการได้เรียกให้ผู้เข้าซื้อซื้อหุ้นใช้เงินค่างหุ้นตามมาตรา 1110 วรรคสอง และเงินค่างหุ้นดังกล่าวได้ใช้เสร็จแล้ว

2.4.1.6 บริษัทมหาชนจำกัด

สำนักงานนักสืบที่เป็นบริษัทมหาชนจำกัด ก็คือสำนักงานนักสืบที่มีการจดทะเบียนที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ว่าเป็นบริษัทมหาชนจำกัดตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535* โดยบุคคลตั้งแต่ 15 คนขึ้นไปสามารถตั้งบริษัทมหาชนจำกัดได้ บริษัทมหาชนจำกัดมีสถานะเป็นนิติบุคคล ดังนั้น สิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของบริษัทจึงแยกต่างหากจากตัวผู้ถือหุ้น แต่ปัจจุบันอาจยังไม่มีสำนักงานนักสืบที่เป็นบริษัทมหาชนจำกัด เนื่องจากยังไม่มีผู้ประกอบธุรกิจรายใดที่ดำเนินธุรกิจนักสืบเอกชนจนต้องจัดการในรูปแบบองค์กรใหญ่อย่างบริษัทมหาชนจำกัด

การจัดตั้งสำนักงานนักสืบในรูปแบบของบริษัทมหาชนจำกัดนั้นจะต้องดำเนินการตามลำดับเป็นขั้นตอนดังนี้

2.4.1.6.1 บุคคลธรรมดาตั้งแต่สิบห้าคนขึ้นไปจะเริ่มจัดตั้งบริษัทได้โดยจัดทำหนังสือบริคณห์สนธิ²⁵ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้²⁶

- (1) ชื่อบริษัท²⁷ ซึ่งต้องมีคำว่า “บริษัท” นำหน้า และ “จำกัด (มหาชน)” ต่อท้าย หรือจะใช้อักษรย่อว่า “บมจ.” นำหน้า แทนคำว่า “บริษัท” และ “จำกัด (มหาชน)” ก็ได้ แต่ในกรณีที่ใช้ชื่อเป็นอักษรภาษาต่างประเทศ จะใช้คำซึ่งมีความหมายว่าเป็น “บริษัทมหาชนจำกัด”

* มาตรา 15 “บริษัทมหาชนจำกัด คือ บริษัทประเภทซึ่งตั้งขึ้นด้วยความประสงค์ที่จะเสนอขายหุ้นต่อประชาชน โดยผู้ถือหุ้นมีความรับผิดชอบจำกัดไม่เกินจำนวนเงินค่างหุ้นที่ต้องชำระ และบริษัทดังกล่าวได้ระบุนุภาพประสงค์เช่นนั้นไว้ในหนังสือบริคณห์สนธิ”

²⁵ พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535, มาตรา 16.

²⁶ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 18.

²⁷ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 11(1).

ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงแทนก็ได้ ทั้งนี้ ชื่อบริษัทต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

- (2) ความประสงค์ของบริษัทที่จะเสนอขายหุ้นต่อประชาชน
- (3) วัตถุประสงค์ของบริษัทซึ่งต้องระบุประเภทของธุรกิจโดยชัดแจ้ง
- (4) ทุนจดทะเบียนซึ่งต้องแสดงชนิด จำนวน และมูลค่าของหุ้น
- (5) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ซึ่งต้องระบุว่าที่ตั้งอยู่ ณ ที่ใดใน

ราชอาณาจักร

(6) ชื่อ วันเดือนปีเกิด สัญชาติ และที่อยู่ของผู้เริ่มจัดตั้งบริษัท และจำนวนหุ้นที่แต่ละคนจองไว้

2.4.1.6.2 หนังสือบริคณห์สนธินั้น ให้ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัททุกคนลงลายมือชื่อและนำไปขอจดทะเบียนต่อนายทะเบียน²⁸

2.4.1.6.3 เมื่อนายทะเบียนรับจดทะเบียนหนังสือบริคณห์สนธิแล้ว ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทจึงจะเสนอขายหุ้นต่อประชาชนหรือบุคคลใดๆ ได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์²⁹

2.4.1.6.4 ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทต้องเรียกประชุมจัดตั้งบริษัทเมื่อมีการจองหุ้นครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ในหนังสือชี้ชวนหรือเอกสารเกี่ยวกับการเสนอขายหุ้นต่อประชาชน ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบของจำนวนหุ้นที่กำหนดไว้ในหนังสือบริคณห์สนธิ³⁰

2.4.1.6.5 ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทต้องมอบกิจการและเอกสารทั้งปวงของบริษัทแก่คณะกรรมการภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่เสร็จสิ้นการประชุมจัดตั้งบริษัท³¹

2.4.1.6.6 เมื่อได้รับชำระเงินค่าหุ้นครบตามจำนวนที่กำหนดแล้ว ให้คณะกรรมการดำเนินการขอจดทะเบียนบริษัทภายในสามเดือนนับแต่วันประชุมจัดตั้งบริษัทเสร็จ โดยแสดงรายการดังต่อไปนี้³²

- (1) ทุนชำระแล้ว ซึ่งต้องระบุว่าเป็นเงินทั้งสิ้นเท่าใด
- (2) จำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้ทั้งหมด โดยแยกออกเป็น
  - (ก) หุ้นสามัญและหุ้นบุริมสิทธิ (ถ้ามี) ที่ชำระค่าหุ้นเป็นตัวเงิน

²⁸ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 19 วรรคแรก.

²⁹ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 23 และ 24.

³⁰ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 27.

³¹ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 37 วรรคแรก.

³² เรื่องเดียวกัน, มาตรา 39.

(ข) หุ้นสามัญหรือหุ้นบุริมสิทธิ (ถ้ามี) ที่ชำระค่าหุ้นด้วยทรัพย์สินอื่นนอกจากตัวเงิน และแสดงเกณฑ์ในการตีราคาทรัพย์สินนั้นด้วย

(ค) หุ้นสามัญหรือหุ้นบุริมสิทธิ (ถ้ามี) ที่ชำระค่าหุ้นด้วยวิธีการตามมาตรา 35 (5) * และแสดงรายการโดยสังเขปไว้ด้วย

(3) ชื่อ วันเดือนปีเกิด สัญชาติ และที่อยู่ของกรรมการ

(4) ชื่อและจำนวนกรรมการซึ่งมีอำนาจลงลายมือชื่อแทนบริษัท และชื่อจำกัดอำนาจ (ถ้ามี) ตามที่ระบุไว้ในข้อบังคับ

(5) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่และสำนักงานสาขา (ถ้ามี)

ในการขอจดทะเบียนดังกล่าว ให้คณะกรรมการส่งข้อบังคับบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นโดยระบุชื่อ สัญชาติ ที่อยู่ จำนวนหุ้นที่ถือ และเลขที่ใบหุ้น กับรายงานการประชุมจัดตั้งบริษัทไปพร้อมกันด้วย

สำนักงานนักสืบจะมีการรับงานเข้ามาทำในองค์กร ลักษณะคล้ายคลึงกับสำนักงานทนายความ ซึ่งบางครั้งสำนักงานทนายความก็อาจรับงานเป็นนักสืบเอกชนเพิ่มเติมด้วย กล่าวคือ รับสืบหาข้อมูลก่อน หากว่ามีปัญหาเป็นคดีความก็รับว่าความต่อไปได้เลย

สำหรับนักสืบเอกชนที่ทำงานให้สำนักงานนักสืบหรือสำนักงานทนายความที่รับงานนักสืบเอกชนด้วยนั้น อาจมีนิติสัมพันธ์กับเจ้าของสำนักงานในฐานะลูกจ้างกับนายจ้างตามสัญญาจ้างแรงงานหรือในฐานะผู้รับจ้างกับผู้ว่าจ้างตามสัญญาจ้างทำของก็ได้ แล้วแต่จะตกลงกัน ทั้งนี้ อาจมีการตกลงกันโดยยินยอมให้นักสืบเอกชนที่รับงานจากสำนักงานนักสืบแห่งหนึ่งสามารถรับงานจากสำนักงานนักสืบแห่งอื่นด้วยก็ได้ หรืออาจรับงานอิสระเองด้วยก็ได้ กรณีนี้ก็เหมือนกับทนายความอิสระที่อาจรับงานเองหรือรับงานผ่านทางสำนักงานทนายความต่างๆ ด้วยก็ได้

2.4.2 นักสืบเอกชนอิสระ

เป็นกรณีที่เป็นนักสืบเอกชนอิสระทำงานเพียงคนเดียวหรือทำงานเป็นกลุ่มบุคคลเล็กๆ ไม่ได้เปิดกิจการเป็นองค์กรธุรกิจห้างร้านนิติบุคคลตั้งเช่นกรณีของสำนักงานนักสืบ แต่บางครั้งก็อาจรับงานจากสำนักงานนักสืบมาทำเป็นงานๆ ก็ได้

* มาตรา 35 กิจการอันจะพึงทำในที่ประชุมจัดตั้งบริษัทนั้น คือ

(5) กำหนดจำนวนหุ้นสามัญหรือหุ้นบุริมสิทธิที่จะออกให้แก่บุคคลใด เสมือนว่าได้รับชำระเงินค่าหุ้นเต็มมูลค่าแล้ว เพราะบุคคลนั้นเป็นผู้ให้ทรัพย์สินอื่นนอกจากตัวเงิน หรือให้หรือให้ใช้ลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรม ศิลป หรือวิทยาศาสตร์ สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า แบบหรือหุ่นจำลอง แผนผัง สูตร หรือกรรมวิธีลับใดๆ หรือให้ข้อสนเทศเกี่ยวกับประสบการณ์ทางอุตสาหกรรม การพาณิชย์ หรือวิทยาศาสตร์

ประเภทของบริการที่สำนักงานนักสืบและนักสืบเอกชนอิสระรับสืบนั้น โดยทั่วไปแล้วจะมีลักษณะใกล้เคียงกัน โดยจะให้บริการสืบคดีในด้านต่างๆดังนี้³³

(1) บริการด้านคดีธุรกิจ มีคดีหลายประเภท เช่น

- (1.1) หาแหล่งผลิตและจำหน่ายสินค้าปลอม หรือหาตัวผู้ละเมิดลิขสิทธิ์
- (1.2) สอบประวัติหรือตรวจสอบความไว้วางใจหุ้นส่วนหรือพนักงาน
- (1.3) หาข้อมูลการทำธุรกิจของคู่แข่งชั้น ความเคลื่อนไหวหรือยุทธวิธีของคู่แข่ง
- (1.4) ตรวจสอบเบื้องหลังหรือความน่าเชื่อถือของลูกค้าหรือผู้ร่วมทุน
- (1.5) ตรวจสอบทรัพย์สินหรือหลักฐานกรรมสิทธิ์ของบุคคลและนิติบุคคล
- (1.6) ตรวจสอบการทุจริต ความรั่วไหล หรือการบ่อนทำลายภายในองค์กร
- (1.7) พิสูจน์ทราบผู้ปองร้าย ผู้ส่งบัตรสนเท่ห์ การข่มขู่ทางโทรศัพท์หรือทาง

จดหมาย

- (1.8) สืบหา ติดตาม จับกุมบุคคลผู้กระทำผิดกฎหมาย หรือติดตามค้นหา

ทรัพย์สินสูญหาย

- (1.9) สืบหาหลักฐานพยานเพื่อฟ้องคดีหรือผู้คดี
- (1.10) วางระบบรักษาความปลอดภัย ระบบป้องกันความรั่วไหล หรือการบ่อน

ทำลายองค์กร

- (1.11) วางระบบบริหารงานบุคคล
- (1.12) สืบสวนกรณีอื่นตามความประสงค์

(2) บริการด้านคดีส่วนตัว มีคดีหลายประเภท เช่น

- (2.1) ตรวจสอบพฤติกรรมของคนรัก คู่สมรส หรือบุคคลในปกครอง
  - (2.2) พิสูจน์ทราบข้อเท็จจริง อาชีพ วันเกิด ฐานะ สถานภาพการสมรส ข้อมูล
- ครอบครัว ฯลฯ
- (2.3) สืบหาที่อยู่ ที่ทำงาน หมายเลขโทรศัพท์ เพจเจอร์ ยานพาหนะ
  - (2.4) ตรวจสอบประวัติส่วนตัว ประวัติการทำงาน หรือสืบเบื้องหลังบุคคล
  - (2.5) ถ่ายรูป ถ่ายวิดีโอ บุคคล สถานที่ หรือยานพาหนะ
  - (2.6) สืบหาหลักฐานหรือพยานเพื่อฟ้องคดีหรือผู้คดี
  - (2.7) สืบหาบุคคลสูญหายหรือหลบหนี หรือสืบหาทรัพย์สิน

³³ วีระพงษ์ บุญโญภาส และคณะ, รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษารูปแบบการดำเนินงานของหน่วยงานที่กำกับดูแลผู้ปฏิบัติงานในกระบวนยุติธรรม, หน้า 71 - 73.

(2.8) พิสูจน์ทราบผู้ปองร้าย ผู้ส่งบัตรสนเท่ห์ การข่มขู่ทางโทรศัพท์หรือทางจดหมาย

(2.9) สืบหาข้อเท็จจริงทั่วไป

(2.10) สืบสวนกรณีอื่นตามความประสงค์

(3) คดีด้านการเมืองการปกครอง มีคดีที่เกี่ยวข้อง เช่น

(3.1) ตรวจสอบพฤติกรรมกรรมการเมืองและข้าราชการ

(3.2) สืบหาข้อมูลและหลักฐานการฝ่าฝืนกฎหมายเลือกตั้ง

(3.3) สืบหาข้อมูลและหลักฐานการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ

(3.4) สืบสวนกรณีอื่นตามความประสงค์

(4) คดีทั่วไป มีคดีหลายประเภท เช่น

(4.1) รับประกาศแจ้งคนหาย ของหาย สัตว์เลี้ยงหาย ทางอินเทอร์เน็ต

(4.2) รับฝึกสอนนักสืบเป็นรายบุคคลหรือเป็นหมู่คณะ ทั้งหลักสูตรทั่วไปและหลักสูตรเฉพาะ

(4.3) รับทำงานวิจัยทุกประเภท ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง หรือการตลาด

(4.4) รับปรึกษาการทำวิทยานิพนธ์ทุกระดับทุกสาขา

(4.5) รับจัดหา จัดทำ หรือติดตั้งเครื่องมืออุปกรณ์การสืบสวนทุกชนิด

วิธีการจ้างนักสืบเอกชนทั้งจากสำนักงานนักสืบและนักสืบเอกชนอิสระนั้น โดยทั่วไปแล้วมี 2 วิธี ดังนี้³⁴

(1) วิธีจ้างโดยเปิดเผยตัวผู้ว่าจ้าง

ผู้ว่าจ้างต้องเปิดเผยให้นักสืบเอกชนทราบว่าชื่ออะไร อยู่ที่ไหน จะติดต่อได้อย่างไร ซึ่งชื่อของผู้ว่าจ้างจะเป็นความลับระหว่างผู้ว่าจ้างกับตัวนักสืบเอกชนเท่านั้น โดยผู้ว่าจ้างจะต้องชำระเงินมัดจำการจ้างเป็นจำนวนครึ่งหนึ่งของค่าจ้างทั้งหมดเมื่อตกลงจ้าง และชำระส่วนที่เหลือหลังจากเสร็จสิ้นภารกิจดังที่ตกลงไว้ ทั้งนี้ นักสืบเอกชนจะส่งมอบข้อมูลที่เหลือทั้งหมดให้แก่ผู้ว่าจ้างเมื่อได้รับชำระเงินจำนวนดังกล่าวครบเรียบร้อยแล้ว และนักสืบเอกชนจะแจ้งผลการสืบคดีให้ทราบตามวิธีการที่ผู้ว่าจ้างต้องการ

(2) วิธีจ้างโดยไม่เปิดเผยตัวผู้ว่าจ้าง

วิธีการจ้างแบบนี้ผู้ว่าจ้างไม่ต้องเปิดเผยให้นักสืบเอกชนทราบว่าเป็นใคร อยู่ที่ไหน ซึ่งผู้ว่าจ้างจะต้องชำระค่าจ้างทั้งหมดในครั้งเดียวเมื่อตกลงจ้างโดยไม่เปิดเผยตัว

³⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 74.

รูปแบบการสั่งจ้างให้เริ่มปฏิบัติงาน ไม่ว่าผู้ว่าจ้างจะเปิดเผยตัวหรือไม่ แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่³⁵

(1) การสั่งจ้างโดยไม่ต้องหารือก่อน

นักสืบเอกชนสามารถดำเนินการสืบสวนตามที่ผู้ว่าจ้างสั่งจ้างได้เลย โดยอาจจะไม่ต้องสอบถามหรือติดต่อกันอีกจนเสร็จงานนั้น กล่าวคือ ในการสืบสวนที่กำหนดวิธีการทำงาน ระยะเวลาทำงาน และอัตราจ้างไว้คงที่อยู่แล้ว เพียงแต่ให้ผู้ว่าจ้างแสดงเจตนาตัดสินใจ โดยแจ้งข้อมูลตามแบบฟอร์มที่นักสืบเอกชนกำหนด รวมทั้งกำหนดเวลาให้นักสืบเอกชนเริ่มทำงานและชำระเงินตามที่กำหนด นักสืบเอกชนก็จะยืนยันกลับให้ผู้ว่าจ้างทราบและเริ่มงานตามกำหนดทันที

(2) การสั่งจ้างโดยหารือกันก่อน

ผู้ว่าจ้างอาจจำเป็นต้องติดต่อกับนักสืบเอกชนในรายละเอียด เพราะวิธีการสืบสวนที่มีให้ผู้ว่าจ้างเลือกไม่ตรงกับความสามารถของผู้ว่าจ้าง หรือผู้ว่าจ้างไม่มั่นใจว่าควรเลือกวิธีใด นอกจากนั้น การสืบสวนในหลายกรณีก็ไม่สามารถระบุวิธีสืบสวนและอัตราจ้างเป็นมาตรฐานคงที่ไว้ให้เลือกได้ ผู้ว่าจ้างควรเล่ารายละเอียดให้นักสืบเอกชนทราบ รวมทั้งระบุวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนว่าต้องการอะไร ซึ่งในขั้นการติดต่อก่อนตกลงจ้างนั้น ผู้ว่าจ้างสามารถสมมติชื่อบุคคลหรือสถานที่ที่เกี่ยวข้องก่อนก็ได้ โดยบางกรณีนักสืบเอกชนอาจมีคำถามหรือขอข้อมูลเพิ่มเติม แล้วจึงแจ้งอัตราค่าจ้างกลับไปให้ผู้ว่าจ้างทราบโดยเร็ว ตามวิธีการติดต่อที่ผู้ว่าจ้างต้องการหรือผู้ว่าจ้างจะเป็นฝ่ายติดต่อนักสืบเอกชนเองก็ได้ หลังจากนั้น หากผู้ว่าจ้างตกลงตัดสินใจสั่งจ้าง ผู้ว่าจ้างจะต้องชำระเงิน แล้วนักสืบเอกชนจึงตอบยืนยันให้ผู้ว่าจ้างทราบและเริ่มงานได้ทันที

2.4.3 โรงเรียนนักสืบ

ประเทศไทยมีโรงเรียนสอนการเป็นนักสืบที่ได้ตัวอย่างหลักสูตรการอบรมวิชาชีพนักสืบเอกชนจากสำนักงานนักสืบและโรงเรียนนักสืบในต่างประเทศมาเป็นแม่แบบในการเรียนการสอนในขณะเดียวกัน ในโรงเรียนก็มีสำนักงานนักสืบเพื่อให้บริการแก่ลูกค้าความด้วยเช่นกัน

ตัวอย่างโรงเรียนนักสืบที่เปิดการเรียนการสอนวิชานักสืบในประเทศไทย เช่น ศูนย์พัฒนา นักสืบเอกชนสากล (International Detective Development Center หรือ IDDC) เป็นสถาบันที่ให้การศึกษาอบรมด้านการเป็นนักสืบให้แก่เจ้าพนักงานของรัฐ ทนายความ หรือบุคคลทั่วไป ผู้สนใจ โดยใช้หลักสูตรที่ใช้ในการเรียนการสอนในโรงเรียนนักสืบต่างประเทศ คือ Lion Investigation Academy ซึ่งเป็นสถาบันนักสืบที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการโรงเรียนเอกชนที่ได้รับอนุญาต มลรัฐเพนซิลเวเนีย (The Pennsylvania State Board of Private Licensed School) และนำนักสืบสากลที่มีประสบการณ์และสำเร็จการศึกษาจากสถาบันชั้นนำ

³⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 74 - 75.

ของวงการนักสืบเอกชนในต่างประเทศมาเป็นวิทยากร โดยศูนย์พัฒนานักสืบเอกชนสากลมีหลักสูตรการอบรมดังนี้³⁶

- (1) ความรู้ทั่วไปของนักสืบเอกชน
- (2) แหล่งข้อมูลเชิงลึก
- (3) เทคนิคในการสืบสวน
- (4) กลยุทธ์การหาข่าว
- (5) การบันทึกผลและการเขียนรายงาน
- (6) อุปกรณ์การสืบสวน
- (7) การสืบสวนประเภทต่างๆ
- (8) การระงับภัยและวิธีการป้องกันตัวสำหรับนักสืบ
- (9) การสัมภาษณ์และเจรจาต่อรอง
- (10) กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- (11) นิติวิทยาศาสตร์
- (12) เครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

สำหรับในต่างประเทศนั้น มักแบ่งนักสืบออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่³⁷

- (1) นักสืบทั่วไป (General Investigator)

กฎหมายภายในของแต่ละรัฐในสหรัฐอเมริกาได้ให้คำจำกัดความของคำว่า “นักสืบเอกชน” ไว้ว่า ผู้ใดก็ตามที่ดำรงธุรกิจ หรือรับจ้าง เพื่อสืบสวน แสวงหาพยานหลักฐานในคดีอาญา และแพ่ง เพื่อการแสวงหาพยานบุคคลหรือทรัพย์สิน สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุ เพลิงไหม้ หรืออันตรายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน หรือพยานหลักฐานอื่นใด เพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการดำเนินคดีในชั้นศาล หรือเพื่อเป็นประโยชน์ในการสอบสวนดำเนินคดีของเจ้าพนักงาน และนักสืบ จำต้องปฏิบัติงานเพื่อรักษาผลประโยชน์และสวัสดิภาพของลูกความของตน

- (2) นักสืบในงานกฎหมาย (Legal Investigator)

นักสืบในงานด้านกฎหมาย เป็นนักสืบที่ได้รับการฝึกอบรม ในงานด้านการแสวงหาพยานหลักฐาน ข้อเท็จจริง รวมถึงการชันสูตร (Forensic) นักสืบประเภทนี้มีหน้าที่ต้องแสวงหาความจริงเพื่อประโยชน์แก่ทนายความในการที่จะนำไปใช้เป็นข้อมูลในการต่อสู้คดีในชั้นศาล การสืบสวนงานด้านกฎหมายแตกต่างจากงานสืบสวนทั่วไปตรงที่งานสืบสวนด้านกฎหมายจะมีกฎระเบียบแห่งการสืบสวนบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ (Uniform Practices) ซึ่งมีประเด็นดังต่อไปนี้

³⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 73.

³⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 254 - 255.

- (2.1) กระบวนการสืบสวนจะต้องเป็นไปตามขั้นตอนของกฎหมายวิธีพิจารณาความ
- (2.2) การได้มาซึ่งพยานหลักฐานจะต้องชอบด้วยกฎหมาย
- (2.3) พยานหลักฐานที่ได้มาจะต้องได้รับการเก็บรักษาให้อยู่สภาพเดิมตลอดการดำเนินคดี
- (2.4) พยานบุคคลทั้งหลายจะต้องได้รับการคัดเลือก สัมภาษณ์ และเตรียมตัวให้พร้อมสำหรับการดำเนินคดีในชั้นศาล
- (2.5) รายงานเกี่ยวกับคดีทั้งหลายจะต้องได้รับการรวบรวมไว้อย่างถูกต้องและครบถ้วน
- (2.6) ข้อมูลทั้งหลายจะต้องได้รับการบันทึกอย่างเที่ยงตรงด้วยวิธีการที่ถูกต้อง
- (2.7) พยานหลักฐานทั้งหลายที่เก็บรวบรวมได้นั้น จะต้องมีความเกี่ยวข้องกับประเด็นแห่งคดีอย่างแท้จริง

นอกจากนี้ ยังมีความแตกต่างระหว่างขอบเขตของการบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement) งานสืบสวนเอกชน (Private Investigation) และงานรักษาความปลอดภัย (Guard and Patrol Service) จึงต้องแยกความแตกต่างระหว่างขอบเขตของ 3 เรื่องนี้ให้ชัดเจนดังต่อไปนี้³⁸

(1) การบังคับใช้กฎหมาย

หน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย หมายถึง องค์การของรัฐที่ใช้งบประมาณจากภาษีของประชาชนอันได้แก่ตำรวจ การสืบสวนของตำรวจมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อกำหนดตัวผู้ต้องหา กำหนดสถานที่เกิดเหตุ และแสวงหาพยานหลักฐานซึ่งใช้เป็นประโยชน์ในการดำเนินคดีได้

(2) งานสืบสวนเอกชน

งานสืบสวนเอกชน กระทำโดยนักสืบเอกชน ซึ่งได้รับรายได้จากลูกค้าความเป็นเอกชน สถาบันการเงิน โรงแรม บริษัทประกัน ร้านค้า หน่วยงาน ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม หรือบุคคลทั่วไป เพื่อวัตถุประสงค์ในการสืบสวนดังต่อไปนี้

- (2.1) เพื่อแสวงหาพยานหลักฐานให้เพียงพอที่จะนำไปใช้ในการต่อสู้คดีในชั้นศาล โดยเฉพาะคดีเกี่ยวกับการฉ้อโกง คดีประกันภัย คดีรายงาน รวมถึงคดีแพ่งและอาญาอื่นๆ
- (2.2) เพื่อค้นหาบุคคลหรือทรัพย์สิน
- (2.3) เพื่อสืบสวนการฉ้อโกง การทุจริต คดีครอบครัว ฉ้อโกงแรงงาน การโจรกรรม เป็นต้น
- (2.4) เพื่อตรวจสอบองค์กรนั้นๆ ในเรื่องงบประมาณ บัญชี สินทรัพย์ บุคลากร ฯลฯ

³⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 255 - 256.

(3) งานรักษาความปลอดภัย

บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการรักษาความปลอดภัย มักให้บริการในสถานประกอบการ อุตสาหกรรม สถาบันการเงิน สถาบันการศึกษา ร้านค้า โรงแรม และธุรกิจบริการอื่นๆ ได้แก่ สถาน ออกกำลังกาย สวนสาธารณะ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ ฯลฯ โดยมีภารกิจดังต่อไปนี้

(3.1) ป้องกันหรือตรวจสอบการบุกรุกของบุคคลภายนอกหรือบุคคลผู้ไม่ได้รับอนุญาต มิให้เข้ามาหรือใช้ทรัพย์สินส่วนบุคคล

(3.2) ป้องกันและตรวจสอบการโจรกรรม การสูญหาย การฉ้อโกง หรือการดำเนินการใดๆ ที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับสินค้าพาณิชยกรรมหรือเอกสารสำคัญอื่นๆ

(3.3) ควบคุมและตั้งกฎเกณฑ์ในการเข้าออกของบุคคลหรือยานพาหนะ เพื่อป้องกันความปลอดภัยในทรัพย์สินของกิจการ

(3.4) ป้องกันการได้รับอันตรายแก่กายของบุคคล

(3.5) ปฏิบัติการใดๆ เพื่อป้องกันหรือลดปัญหาอาชญากรรมในสถานประกอบการ

2.5 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนของประเทศไทย

ปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชน แต่อาจมีกฎหมายที่มีผลบังคับใช้ในปัจจุบันที่สามารถนำมาปรับใช้เฉพาะเรื่องได้ เช่น

2.5.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. 2550)

คำว่า “สิทธิ” หมายถึง อำนาจหรือผลประโยชน์ที่กฎหมายให้การรับรองและคุ้มครองให้ ส่วนคำว่า “เสรีภาพ” หมายถึง อำนาจที่มนุษย์จะกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดหรือไม่กระทำอย่างหนึ่งอย่างใดด้วยการตัดสินใจของตนเอง โดยไม่ตกอยู่ภายใต้บังคับบัญชาของใคร³⁹ ซึ่งทั้งสิทธิและเสรีภาพล้วนแล้วแต่ติดตัวบุคคลทุกคนมาตั้งแต่เกิด เป็นสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ฉะนั้น บุคคลใดๆ ก็ไม่อาจล่วงละเมิดหรือลดทอนสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่นได้

มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนอยู่ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย โดยเฉพาะในเรื่องสิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพ* กล่าวคือ บุคคลทุกคนสามารถประกอบอาชีพใดก็ได้ตามที่ตนต้องการ ซึ่ง

³⁹ ภัสววรรณ อุษุงศ์อมร, “การจำกัดการใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 29 : ศึกษาเฉพาะกรณีการระบอบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรา กฎหมายจำกัดสิทธิและเสรีภาพ,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545), หน้า 45.

* มาตรา 43 “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรี อย่างเป็นธรรม

รวมถึงอาชีพนักสืบเอกชนด้วย รัฐจะจำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพไม่ได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ดังนั้น หากมีกฎหมายเฉพาะขึ้นมากำกับดูแลการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชน ก็เท่ากับเป็นจำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพของบุคคลให้ลดน้อยถอยลง เช่น จากที่สามารถประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนได้เลย โดยไม่ต้องขออนุญาตหรืออบรมอะไรก่อนเป็นพิเศษ หากมีกฎหมายกำหนดให้ต้องผ่านการฝึกอบรมและทดสอบตามที่กำหนดก่อนจึงจะขออนุญาตประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนได้ ผู้ประกอบธุรกิจก็ต้องทำตาม เนื่องจากกฎหมายเฉพาะที่ออกมาเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการจัดระเบียบการประกอบอาชีพตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด

นอกจากนี้ ชนชาวไทยก็ย่อมมีสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล ผู้ใดจะมาลิดรอนไม่ได้* ดังนั้น นักสืบเอกชนก็ไม่มีสิทธิไปลิดรอนสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลของผู้อื่นด้วยเช่นกัน เช่น ไม่อาจบุกรุกเข้าไปในบ้านของผู้อื่น โดยอ้างว่าต้องปฏิบัติงานนักสืบ เพราะจะเป็นการลิดรอนเสรีภาพในเคหสถานของเขาผู้นั้น

นอกจากนักสืบเอกชนจะไม่อาจลิดรอนเสรีภาพในเคหสถานของผู้อื่นแล้ว นักสืบเอกชนยังต้องไม่รบกวนสิทธิของบุคคลในเรื่องความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือทำให้ชื่อเสียงของบุคคลใดเสียหายด้วย**

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุขโรค การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาดหรือขัดขวางไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน”

* มาตรา 33 “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน

บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองในการที่จะอยู่อาศัยและครอบครองเคหสถานโดยปกติสุข

การเข้าไปในเคหสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครอง หรือการตรวจค้นเคหสถานหรือในที่ไร้อาณัติ จะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ”

** มาตรา 35 “สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนความเป็นอยู่ส่วนตัวย่อมได้รับความคุ้มครอง

การกล่าวหาหรือใส่ร้ายผู้อื่นซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว จะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากการแสวงประโยชน์โดยมิชอบจากข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

และที่อาจเป็นประเด็นปัญหามากก็คือการที่นักสืบเอกชนใช้วิธีแสวงหาข้อมูลโดยมิชอบ เช่น การดักฟังโทรศัพท์ ซึ่งเป็นการลิดรอนเสรีภาพในการสื่อสารของบุคคล จึงไม่อาจกระทำได้ เพราะยังไม่มีกฎหมายฉบับใดที่จะออกมาให้อำนาจนักสืบเอกชนทำได้ ไม่ว่าจะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนก็ตาม*

2.5.2 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

“สัญญา” เกิดขึ้นเมื่อคำเสนอและคำสนองต้องตรงกัน การเกิดของสัญญาว่าจ้างนักสืบเอกชนก็เช่นกัน เมื่อผู้ว่าจ้างและนักสืบเอกชนได้ตกลงกันที่จะว่าจ้างให้มีการสืบหาข้อมูลใดๆ ก็เกิดเป็นสัญญาแล้ว โดยกฎหมายก็ไม่ได้กำหนดแบบของสัญญาไว้ด้วย สัญญาจึงอาจเกิดขึ้นเพียงคำพูดตกลงกันก็ได้ เพียงแต่ว่าหากมีหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษร ก็จะสามารถฟ้องร้องบังคับคดีได้ง่ายกว่าเท่านั้น นอกจากนี้ สัญญาว่าจ้างนักสืบเอกชนยังเป็นไปตามหลักเสรีภาพในการทำสัญญา (Freedom of Contract) บุคคลอาจทำสัญญาใดๆก็ได้ตามที่ตนมีเสรีภาพอยู่ เพียงแต่เมื่อทำแล้วก็ต้องยึดหลักสัญญาต้องเป็นสัญญา (Pacta sunt servanda) ด้วย กล่าวคือ ต้องปฏิบัติตามสัญญาให้ได้

เมื่อพิจารณาเอกเทศสัญญาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว ก็จะพบว่าสัญญาว่าจ้างนักสืบเอกชนเป็นสัญญาจ้างทำของอย่างหนึ่ง** เพราะการว่าจ้างให้ค้นหาข้อมูลใดๆ เป็นการว่าจ้างในลักษณะที่มุ่งถึงผลสำเร็จของงาน ไม่ใช่การจ้างแรงงานที่เน้นการทำงานให้เรื่อยๆตามเวลาที่กำหนด***

* มาตรา 36 “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการสื่อสารถึงกันโดยทางที่ชอบด้วยกฎหมาย

การตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยสิ่งสื่อสารที่บุคคลมีติดต่อกัน รวมทั้งการกระทำด้วยประการอื่นใด เพื่อให้ล่วงรู้ถึงข้อความในสิ่งสื่อสารทั้งหลายที่บุคคลมีติดต่อกัน จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะ เพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน”

** มาตรา 587 “อันว่าจ้างทำของนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่งเรียกว่าผู้รับจ้างตกลงจะทำกรงานสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนสำเร็จให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่งเรียกว่าผู้ว่าจ้าง และผู้ว่าจ้างตกลงจะให้สินจ้างเพื่อผลสำเร็จแห่งการที่ทำนั้น”

*** มาตรา 575 “อันว่าจ้างแรงงานนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่งเรียกว่าลูกจ้างตกลงจะทำงานให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่งเรียกว่านายจ้าง และนายจ้างตกลงจะให้สินจ้างตลอดเวลาที่ทำงานให้”

นอกจากนี้ หากการทำงานของนักสืบเอกชนเป็นการกระทำผิดกฎหมาย เป็นการล่วงละเมิดชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ทรัพย์สิน หรือสิทธิใดๆของบุคคลอื่น นักสืบเอกชนก็อาจมีความผิดฐานละเมิดได้*

2.5.3 ประมวลกฎหมายอาญา

นอกจากความผิดทางแพ่งแล้ว นักสืบเอกชนก็อาจมีความผิดทางอาญาได้เช่นกัน เช่น การล่วงรู้ความลับของผู้ว่าจ้างแล้วไปเปิดเผยความลับนั้นก็อาจผิดฐานเปิดเผยความลับได้** การสืบทราบข้อมูลใดแล้วเอาไปเปิดเผยต่อก็คืออาจผิดฐานหมิ่นประมาทได้*** หรือเพื่อสืบหาข้อมูลเลยต้องเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นโดยเขาไม่อนุญาตก็อาจผิดฐานบุกรุกได้[†] เป็นต้น

ดังนั้น ในการประกอบธุรกิจของนักสืบเอกชน จำเป็นที่จะต้องรักษากฎหมายอย่างเคร่งครัด รวมทั้งมีศีลธรรมจรรยาด้วย เพราะหากมุ่งหวังแต่จะให้ได้มาซึ่งข้อมูลตามที่ผู้ว่าจ้างกำหนด โดยไม่สนใจว่าวิธีนั้นจะผิดกฎหมาย ล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น หรือผิดศีลธรรมจรรยาหรือไม่ ก็จะทำให้เกิดผลร้ายแก่ตัวผู้ประกอบการธุรกิจนักสืบเอกชนเอง

2.5.4 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

อาจมีปัญหาในกรณีที่ต้องนำข้อมูลที่นักสืบเอกชนสืบหามาได้ไปเป็นหลักฐานประกอบการดำเนินคดีแพ่ง ว่าข้อมูลที่หามาได้นั้นจะเป็นพยานหลักฐานที่ศาลรับฟังได้หรือไม่^{††} ซึ่งในต่างประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา การที่ศาลจะรับฟังพยานหลักฐานอะไรนั้น จะต้อง

* มาตรา 420 “ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น”

** มาตรา 324 “ผู้ใดโดยเหตุที่ตนมีตำแหน่งหน้าที่ วิชาชีพ หรืออาชีพอันเป็นที่ไว้วางใจ ล่วงรู้หรือได้มาซึ่งความลับของผู้อื่นเกี่ยวกับอุตสาหกรรม การค้นพบ หรือการนิมิตในวิทยาศาสตร์ เปิดเผยหรือใช้ความลับนั้นเพื่อประโยชน์ตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

*** มาตรา 326 “ผู้ใดใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้นั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

† มาตรา 362 “ผู้ใดเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น เพื่อถือการครอบครองอสังหาริมทรัพย์นั้นทั้งหมดหรือแต่บางส่วน หรือเข้าไปกระทำการใดๆอันเป็นการรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของเขาโดยปกติสุข ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

†† มาตรา 86 วรรคแรก “เมื่อศาลเห็นว่าพยานหลักฐานใดเป็นพยานหลักฐานที่รับฟังไม่ได้ก็ดี หรือเป็นพยานหลักฐานที่รับฟังได้แต่ได้ยื่นฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ให้ศาลปฏิเสธไม่รับพยานหลักฐานนั้นไว้”

ได้มาด้วยความถูกต้องครบถ้วนทุกกระบวนการมาตั้งแต่ต้น แต่ของประเทศไทยอาจจะไม่ได้
 เครื่องคิดถึงขนาดในต่างประเทศ แต่ผู้ประกอบการธุรกิจนักสืบเอกชนก็ต้องมีความระมัดระวังในการ
 สืบหาข้อมูลเช่นกัน อย่าให้มีการละเมิดกฎหมาย หรือหมิ่นเหม่ต่อศีลธรรมจรรยา เพราะศาลอาจ
 ถือว่าเป็นพยานหลักฐานที่รับฟังไม่ได้ก็เป็นได้ ซึ่งจะทำให้พยานหลักฐานชิ้นนั้นต้องเสียเปล่า และ
 อาจทำให้รูปคดีผิดไปเลยทีเดียว

2.5.5 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

อาจมีปัญหาในกรณีที่ต้องนำข้อมูลที่นักสืบเอกชนสืบหามาได้ไปเป็นหลักฐาน
 ประกอบการดำเนินคดีอาญา ว่าข้อมูลที่หามาได้นั้นจะเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยชอบด้วย
 กฎหมายหรือไม่ จะใช้อ้างเป็นพยานหลักฐานในศาลได้หรือไม่*

ในกระบวนการพิจารณาความอาญา ย่อมต้องมีความเคร่งครัดกว่าคดีแพ่งเป็นธรรมดา
 เนื่องจากเป็นคดีที่กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลได้มากกว่า การจะพิจารณาคัดสินคดีใดๆ
 ของศาลจึงต้องใช้ความเคร่งครัดให้มาก หากพยานหลักฐานไม่รัดกุมเพียงพอหรือมีข้อสงสัยเพียง
 เล็กน้อยก็ต้องยกประโยชน์ให้จำเลย ดังนั้น พยานหลักฐานที่นักสืบเอกชนหามาได้ต้องไม่มีการ
 กระทำผิดกฎหมายแม้แต่น้อย มิฉะนั้น ศาลก็จะตัดพยานนั้นทันที

2.5.6 พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550

โรงเรียนนักสืบถือได้ว่าเป็นโรงเรียนเอกชนนอกระบบประเภทวิชาชีพตามกฎหมายฉบับนี้
 เพราะเป็นสถานศึกษาของเอกชนที่มีใช่เป็นสถาบันอุดมศึกษา และจัดการศึกษาโดยมีความ

---

* มาตรา 226 “พยานวัตถุ พยานเอกสาร หรือพยานบุคคลซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์
 ให้อ้างเป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องเป็นพยานชนิดที่มีได้เกิดขึ้นจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง
 หรือโดยมิชอบประการอื่น และให้สืบตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นอันว่าด้วยการ
 สืบพยาน”

มาตรา 226/1 “ในกรณีที่ความปรากฏแก่ศาลว่า พยานหลักฐานใดเป็นพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดย
 ชอบแต่ได้มาเนื่องจากการกระทำโดยมิชอบ หรือเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยอาศัยข้อมูลที่เกิดขึ้นหรือได้มา
 โดยมิชอบ ห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานนั้น เว้นแต่การรับฟังพยานหลักฐานนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อการ
 อำนวยความยุติธรรมมากกว่าผลเสียอันเกิดจากผลกระทบต่อมาตรฐานของระบบงานยุติธรรมทางอาญาหรือ
 สิทธิเสรีภาพพื้นฐานของประชาชน

ในการใช้ดุลพินิจรับฟังพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลพิจารณาถึงพฤติการณ์ทั้งปวงแห่งคดี โดย
 ต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ด้วย

- (1) คุณค่าในเชิงพิสูจน์ ความสำคัญ และความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานนั้น
- (2) พฤติการณ์และความร้ายแรงของความผิดในคดี
- (3) ลักษณะและความเสียหายที่เกิดจากการกระทำโดยมิชอบ
- (4) ผู้ที่กระทำการโดยมิชอบอันเป็นเหตุให้ได้พยานหลักฐานมานั้นได้รับการลงโทษหรือไม่เพียงใด”

ยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา* โรงเรียนนักร้องจึงต้องปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้ โดยเฉพาะในหมวด 3 โรงเรียนนอกระบบ ทั้งนี้ การจัดตั้งโรงเรียนนอกระบบต้องได้รับใบอนุญาตจากเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนหรือผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนมอบหมาย⁴⁰

การขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนนอกระบบให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยผู้ขอรับใบอนุญาตจะต้องแนบรายละเอียดเกี่ยวกับกิจการของโรงเรียนนอกระบบมาพร้อมกับคำขอ และอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้⁴¹

- (1) ชื่อ ประเภท และลักษณะของโรงเรียนนอกระบบ
- (2) ที่ตั้งและแผนผังแสดงบริเวณและอาคารของโรงเรียนนอกระบบ
- (3) หลักสูตร วิธีการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการศึกษา
- (4) หลักเกณฑ์การคิดค่าธรรมเนียมการศึกษาและค่าธรรมเนียมอื่น รวมทั้งหลักเกณฑ์ในการเพิ่มค่าธรรมเนียมดังกล่าว
- (5) รายการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

นอกจากนี้ โรงเรียนนักร้องยังต้องปฏิบัติตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนนอกระบบที่กำหนดไว้โดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการด้วย

คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนได้ออกประกาศ เรื่อง การกำหนดประเภทและลักษณะของโรงเรียน การจัดการเรียนการสอนและหลักสูตรของโรงเรียนนอกระบบ ซึ่งมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

2.5.6.1 ประเภทและลักษณะของโรงเรียนนอกระบบ แบ่งได้ดังนี้

* มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“โรงเรียน” หมายความว่า สถานศึกษาของเอกชนที่จัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนในระบบหรือโรงเรียนนอกระบบ ที่มีใช้เป็นที่ตั้งสถานศึกษาของเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยสถานศึกษาเอกชน

“โรงเรียนนอกระบบ” หมายความว่า โรงเรียนที่จัดการศึกษาโดยมีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา

⁴⁰ พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550, มาตรา 120.

⁴¹ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 121 วรรคแรก.

- (1) ประเภทสอนศาสนา เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะการสอนศาสนา
- (2) ประเภทศิลปะและกีฬา เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษากับดนตรี ศิลปะ และกีฬา
- (3) ประเภทวิชาชีพ เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษากับวิชาชีพ เพื่อให้นักเรียนนำไปประกอบอาชีพหรือเพิ่มเติมทักษะในการประกอบอาชีพ
- (4) ประเภททวิศึกษา เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เสริมความรู้บางรายวิชาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- (5) ประเภทสร้างเสริมทักษะชีวิต เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เสริมสร้างความคิด เขาวินิปัญญา และทักษะอื่น

2.5.6.2 การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนนอกระบบ แบ่งได้ดังนี้

- (1) จัดการเรียนการสอนโดยใช้ครูหรือผู้สอน
- (2) จัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อการเรียนการสอน ทั้งนี้ โรงเรียนจะต้องมีการจัดการเรียนการสอนต้นแบบที่ใช้ครูหรือผู้สอนเป็นหลัก
- (3) จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โดยมีทั้งครูหรือผู้สอนและสื่อการเรียนการสอน
- (4) การจัดการเรียนการสอนตาม (1) (2) และ (3) อาจจัดร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับโรงเรียน หรือกับหน่วยงานอื่นทั้งในและนอกสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพมาตรฐาน

2.5.6.3 หลักสูตรของโรงเรียนนอกระบบ มีลักษณะดังนี้

- (1) หลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด
- (2) หลักสูตรต้นแบบที่สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจัดทำหรือจัดร่วมกับหน่วยงานอื่น
- (3) หลักสูตรที่นำมาจากหน่วยงานอื่นทั้งในและต่างประเทศ หลักสูตรที่โรงเรียนจัดทำขึ้นเอง หลักสูตรที่โรงเรียนจัดทำขึ้นร่วมกับโรงเรียนอื่นหรือหน่วยงานอื่นซึ่งได้รับอนุมัติให้ใช้หลักสูตรจากกระทรวงศึกษาธิการ

2.6 สิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบในการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชน

2.6.1 สิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบระหว่างผู้ว่าจ้างกับนักสืบเอกชน

เมื่อพิจารณาลักษณะการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนเทียบเคียงกับกฎหมายลักษณะต่างๆแล้ว จะเห็นได้ว่านิติสัมพันธ์ระหว่างผู้ว่าจ้างกับนักสืบเอกชนเป็นไปตามสัญญาจ้างทำของ โดยสัญญาจ้างทำของไม่จำเป็นต้องเป็นการจ้างให้ทำสิ่งของที่มีรูปร่างเท่านั้น อาจเป็นการทำงาน

อย่างไรอย่างหนึ่งโดยไม่ใช้การทำให้มีรูปร่างก็ได้ เช่น จ้างนำไม้ออกมาจากป่า จ้างว่าความ จ้างแสดงภาพยนตร์ จ้างล้างรถ จ้างกำจัดปลวก เป็นต้น⁴² ดังนั้น สิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบระหว่างผู้ว่าจ้างกับนักสืบเอกชนจึงเป็นไปตามสัญญาจ้างทำของ

อันว่า “จ้างทำของ” นั้น คือ สัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่งเรียกว่า “ผู้รับจ้าง” ตกลงจะทำการงานสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนสำเร็จให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่งเรียกว่า “ผู้ว่าจ้าง” และผู้ว่าจ้างตกลงจะให้ “สินจ้าง” เพื่อผลสำเร็จแห่งการที่ทำงานนั้น⁴³ ดังนั้น ผู้ที่ว่าจ้างนักสืบเอกชนให้ไปสืบหาข้อมูลใดๆจึงมีฐานะเป็น “ผู้ว่าจ้าง” ตามสัญญาจ้างทำของ ส่วนนักสืบเอกชนผู้รับจะทำการสืบหาข้อมูลให้ตามที่ถูกว่าจ้างและรับสินจ้างเป็นค่าตอบแทนจึงอยู่ในฐานะเป็น “ผู้รับจ้าง” ตามสัญญาจ้างทำของ

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 เอกเทศสัญญา ลักษณะ 7 ได้บัญญัติเรื่องจ้างทำของไว้ทั้งหมด 21 มาตรา ตั้งแต่มาตรา 587 ถึง 607 โดยได้กล่าวถึงสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบระหว่างคู่สัญญา 2 ฝ่าย ได้แก่ ผู้ว่าจ้าง และ ผู้รับจ้าง อย่างไรก็ตาม แม้สัญญาจ้างทำของจะเป็นเอกเทศสัญญา ซึ่งหมายถึงสัญญาที่มีลักษณะเฉพาะอันกฎหมายจะได้บัญญัติไว้เป็นพิเศษ แต่ในเรื่องใดที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะ 7 จ้างทำของ ไม่ได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะ ก็ต้องนำบทบัญญัติของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในเรื่องบุคคล นิติกรรมสัญญา หรือหนี้ มาใช้เท่าที่ไม่ขัดต่อบทบัญญัติในเรื่องจ้างทำของด้วย เพราะสัญญาจ้างทำของก็ถือเป็นนิติกรรมสัญญาที่ก่อให้เกิดหนี้ประเภทหนึ่งเช่นกัน

“นิติกรรม”⁴⁴ หมายความว่า การใดๆอันทำลงโดยชอบด้วยกฎหมายและด้วยใจสมัคร มุ่งโดยตรงต่อการผูกนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคล เพื่อจะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน หรือระงับซึ่งสิทธิ ส่วน “สัญญา”⁴⁵ หมายถึง นิติกรรมสองฝ่ายหรือหลายฝ่ายที่เกิดจากการแสดงเจตนาเสนอและสนองต้องตรงกันของบุคคลตั้งแต่สองฝ่ายขึ้นไปที่มีมุ่งจะก่อให้เกิด เปลี่ยนแปลง หรือระงับนิติสัมพันธ์ สำหรับ “หนี้”⁴⁶ เป็นนิติสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสองฝ่าย ซึ่งฝ่ายหนึ่งต้องกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งให้แก่อีกฝ่ายหนึ่ง ฝ่ายที่ต้องกระทำการนั้นเรียกว่า ลูกหนี้ และฝ่ายที่ได้รับผลจากการ

⁴² จักรพงษ์ เล็กสกุลไชย, คำอธิบายกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะตัวแทน, ตัวแทนค้าต่าง, นายหน้า, จ้างทำของ, รัชชน, พิมพ์ครั้งที่ 8(กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม, 2550), หน้า 99.

⁴³ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์, มาตรา 587.

⁴⁴ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 149.

⁴⁵ ศันนัทภรณ์ โสติพิพันธุ์, คำอธิบายนิติกรรม - สัญญา, พิมพ์ครั้งที่ 15(กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2553, หน้า 263.

⁴⁶ จี๊ด เศรษฐบุตร แก้ไขเพิ่มเติมโดย ดาราพร ภิระวัฒน์, หลักกฎหมายแพ่งลักษณะหนี้, พิมพ์ครั้งที่ 19 (กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553), หน้า 19.

กระทำนั้นเรียกว่า เจ้าหนี้ ส่วนการกระทำนั้นแยกได้เป็น 3 ชนิด ได้แก่ กระทำการอย่างที่เขาใจ
กัน กระทำการละเว้นการกระทำ และกระทำการโอนทรัพย์สิน โดยคำว่า หนี้ ยังเรียกในชื่ออื่นได้อีก
ว่า สิทธิเรียกร้อง และ บุคคลสิทธิ ดังนั้น สัญญาจ้างทำของต้องไม่มีความบกพร่องในการแสดง
เจตนา ไม่มีวัตถุประสงค์เป็นการต้องห้ามชัดแจ้งโดยกฎหมาย ไม่เป็นการพนันวิสัย และไม่เป็นการ
ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน* เป็นต้น

2.6.1.1 สาระสำคัญของสัญญาจ้างทำของ มีดังนี้⁴⁷

2.6.1.1.1 เป็นสัญญาที่มีคู่สัญญา 2 ฝ่าย

คู่สัญญาในสัญญาจ้างทำของ ได้แก่ ฝ่ายผู้ว่าจ้างซึ่งเป็นผู้ที่ตกลงให้ผู้รับจ้างทำ
การงานสิ่งใดจนสำเร็จให้แก่ตน โดยจะจ่ายสินจ้างให้แก่ผู้รับจ้างเป็นการตอบแทน และ ฝ่ายผู้รับ
จ้างซึ่งเป็นผู้ที่ตกลงรับจะทำการงานสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนสำเร็จให้แก่ผู้ว่าจ้าง โดยจะได้รับสินจ้างเป็น
การตอบแทน ดังนั้น บุคคลอื่นที่ไม่ใช่คู่สัญญาจึงไม่มีสิทธิเรียกร้องให้ผู้รับจ้างปฏิบัติตาม
สัญญา และบุคคลอื่นที่ไม่ใช่คู่สัญญาก็ไม่มีหน้าที่หรือความรับผิดชอบที่จะต้องกระทำตามสัญญา
เพราะไม่ถือเป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาจ้างทำของฉบับนั้น

อย่างไรก็ตาม บุคคลใดในฐานะตัวการอาจแต่งตั้งบุคคลอื่นในฐานะตัวแทนให้
เป็นผู้ว่าจ้างทำสัญญาจ้างทำของแทนตน หรือเชิดบุคคลอื่นให้เป็นตัวแทนของตนเพื่อเข้าทำ
สัญญาจ้างทำของแทนตนก็ได้ สัญญาจ้างทำของนั้นก็ผูกพันตัวการซึ่งเป็นผู้ว่าจ้างที่แท้จริงเช่นกัน
ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 เอกเทศสัญญา ลักษณะ 15 ตัวแทน** เพราะ

* ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 150

“การใดมีวัตถุประสงค์เป็นการต้องห้ามชัดแจ้งโดยกฎหมาย เป็นการพนันวิสัย หรือเป็นการขัดต่อความ
สงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การนั้นเป็นโมฆะ”

⁴⁷ ไผทชิต เอกจริยกร, คำอธิบาย จ้างแรงงาน จ้างทำของ รับขน, พิมพ์ครั้งที่ 9(กรุงเทพมหานคร:
วิญญูชน, 2552), หน้า 132 - 135.

** ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา 787 “อันว่าสัญญาตัวแทนนั้น คือสัญญาซึ่งให้บุคคลคนหนึ่งเรียกว่าตัวแทน มีอำนาจทำการ
แทนบุคคลอีกคนหนึ่งเรียกว่าตัวการ และตกลงจะทำการดั่งนั้น

อันความเป็นตัวแทนนั้นจะเป็นโดยแต่งตั้งแสดงออกชัดหรือโดยปริยายก็ย่อมได้”

มาตรา 820 “ตัวการย่อมมีความผูกพันต่อบุคคลภายนอกในกิจการทั้งหลายอันตัวแทนหรือตัวแทนช่วง
ได้ทำไปภายในขอบอำนาจแห่งฐานตัวแทน”

มาตรา 821 “บุคคลผู้ใดเชิดบุคคลอีกคนหนึ่งออกแสดงเป็นตัวแทนของตนก็ดี รู้แล้วยอมให้บุคคลอีก
คนหนึ่งเชิดตัวเขาเองออกแสดงเป็นตัวแทนของตนก็ดี ท่านว่าบุคคลผู้นั้นจะต้องรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกผู้สุจริต
เสมือนว่าบุคคลอีกคนหนึ่งนั้นเป็นตัวแทนของตน”

สัญญาจ้างทำของไม่ใช่สัญญาที่ยึดถือคุณสมบัติของผู้ว่าจ้างเป็นสำคัญ เนื่องจากเป็นสัญญาที่มุ่งเน้นผลสำเร็จของงานเท่านั้น ถ้าผู้รับจ้างมีความสามารถทำการทำงานให้สำเร็จได้ ผู้ว่าจ้างจะเป็นใครหรือมีคุณสมบัติอย่างไรก็ไม่สำคัญ ไม่ทำให้สัญญาจ้างทำของนั้นเสียไป เช่น ก.ประสงค์จะจ้าง ค.นักสืบเอกชนมืออาชีพให้สืบเรื่องที่ตนสงสัยว่าลูกน้องในบริษัทยกยอกเงิน แต่ถ้าติดต่อกับตัวเองอาจมีคนอื่นรู้เรื่องก่อนได้ จึงให้ ข.เป็นตัวแทนในการติดต่อกับจ้าง ค.ให้สืบเรื่องดังกล่าว ดังนี้ ก.ได้ชื่อว่าเป็นตัวการ ข.เป็นตัวแทน และ ค.เป็นบุคคลภายนอกตามสัญญาตัวแทน ซึ่งจะเห็นได้ว่าแตกต่างจากในสัญญาว่าจ้างนักสืบ (หรือก็คือสัญญาจ้างทำของรูปแบบหนึ่ง) โดยผู้ลงนามในสัญญาคือ ข.ในฐานะผู้ว่าจ้าง กับ ค.ในฐานะผู้รับจ้าง ส่วน ก.ตัวการที่แท้จริงแต่ไม่ได้ลงนามในสัญญากลับกลายเป็นบุคคลภายนอกตามสัญญาจ้างทำของแทน ทำให้ดูเหมือนว่า ก.ไม่ต้องรับผิดชอบตามสัญญาจ้างทำของแต่อย่างใด แต่เนื่องจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 821 ได้กำหนดไว้แล้วว่าตัวการย่อมมีความผูกพันต่อบุคคลภายนอกในกิจการทั้งหลายอันตัวแทนได้ทำไปภายในขอบอำนาจแห่งฐานตัวแทน ดังนั้น ก.จึงต้องผูกพันในสัญญาว่าจ้างนักสืบนี้ด้วย ทั้งๆที่ไม่ใช่ผู้ลงนามในสัญญาเอง หาก ค.ไม่ได้รับเงินจ้างจากการทำงานก็ย่อมเรียกร้องเอาจาก ก.ในฐานะตัวการของผู้ว่าจ้างได้

2.6.1.1.2 มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ ผลสำเร็จของงาน

สัญญาจ้างทำของนั้น ผู้ว่าจ้างประสงค์ให้ผู้รับจ้างทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้แก่ผู้ว่าจ้างจนเป็นผลสำเร็จ โดยผู้ว่าจ้างไม่ได้ต้องการเฉพาะแรงงานของผู้รับจ้างและจ่ายสินจ้างให้ตลอดเวลาที่ทำงานให้ดังเช่นนายจ้างต้องการจากลูกจ้างตามสัญญาจ้างแรงงาน* ดังนั้น ผู้รับจ้างจะใช้เวลาในการทำงานนานเพียงใด ตั้งแต่เวลาใดถึงเวลาใด ก็ไม่ใช่สาระสำคัญของสัญญาจ้างทำของ ถ้าผู้รับจ้างสามารถทำให้งานนั้นสำเร็จลงได้ตามที่ตกลงกับผู้ว่าจ้าง ก็ถือว่าบรรลุวัตถุประสงค์ของสัญญาแล้ว ด้วยเหตุนี้ ผู้ว่าจ้างจึงไม่มีอำนาจควบคุมบังคับบัญชาในรายละเอียดการทำงานของผู้รับจ้าง เพราะผู้ว่าจ้างต้องการเพียงผลสำเร็จของงาน หากผู้รับจ้างสามารถทำงานได้สำเร็จตามเป้าหมาย ผู้ว่าจ้างก็ไม่อาจกำหนดวิธีการหรือรายละเอียดในการทำงานของผู้รับจ้างได้ ต้องให้อิสระในการทำงานแก่ผู้รับจ้างอย่างเต็มที่ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้ว่าจ้างรู้ว่าผู้รับจ้างกระทำการผิดกฎหมายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตนกำหนด ผู้ว่าจ้างก็ต้องรีบห้ามปรามทันที มิฉะนั้น จะถือว่าผู้ว่าจ้างได้ร่วมกระทำความผิดหรือสนับสนุนการกระทำความผิดนั้นด้วย

* ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 575

“อันว่าจ้างแรงงานนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่งเรียกว่าลูกจ้างตกลงจะทำงานให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่งเรียกว่านายจ้าง และนายจ้างตกลงจะให้สินจ้างตลอดเวลาที่ทำงานให้”

โดยปกติสัญญาจ้างทำของไม่ใช่สัญญาเฉพาะตัวที่ยึดติดกับผู้รับจ้างที่ทำสัญญาเท่านั้น หากการโอนสิทธิหรือมอบหมายให้บุคคลภายนอกทำงานแทนแล้วจะทำให้งานสำเร็จได้ ผู้รับจ้างก็สามารถทำได้ แต่ในสัญญาบางอย่าง เช่น สัญญาว่าจ้างนักสืบเอกชน เป็นสัญญาที่ต้องการผู้รับจ้างที่มีความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญในการสืบหาข้อมูลเป็นพิเศษ ต้องมีคุณสมบัติแตกต่างจากบุคคลธรรมดา สัญญาจ้างทำของประเภทนี้จึงถือเอาตัวผู้รับจ้างเป็นสาระสำคัญในการว่าจ้าง เพราะถ้าผู้รับจ้างไม่มีความสามารถเพียงพอ ก็อาจส่งผลให้การทำงานนั้นไม่สำเร็จได้ เช่นเดียวกับการว่าจ้างร้องเพลง ผู้ว่าจ้างก็ต้องการผู้รับจ้างที่มีเสียงไพเราะอย่างที่คุณว่าจ้างชอบ ในการสร้างบ้าน ผู้ว่าจ้างก็ต้องการผู้รับจ้างที่มีความเชี่ยวชาญ ชำนาญ มีวิชาความรู้เพียงพอที่จะสร้างบ้านให้สำเร็จได้ หรือในการต่อสู้คดี ผู้ว่าจ้างก็ต้องการทนายความที่มีใบอนุญาตให้ว่าความ เพื่อจะได้ช่วยแก้ต่างและต่อสู้คดีความแทนตนได้ ดังนั้น คุณสมบัติของผู้รับจ้างจึงเป็นสิ่งสำคัญ ไม่ใช่จะหาใครก็ได้มาแทน แต่ต้องเป็นผู้ที่ผู้ว่าจ้างพอใจว่ามีความสามารถเพียงพอจะทำกรงานนั้นให้สำเร็จลุล่วงไปได้ เพราะวัตถุประสงค์สำคัญของสัญญาจ้างทำของก็คือผลสำเร็จของงานนั่นเอง อย่างไรก็ตาม ในรายละเอียดของการทำงานที่รับจ้างนั้น หากผู้รับจ้างจะต้องทำงานปลีกย่อยใดๆที่ใครๆก็ทำได้ ไม่จำเป็นต้องใช้ความรู้ความสามารถเป็นพิเศษ ผู้รับจ้างก็อาจไม่ต้องทำเองได้ เช่น ในการสืบหาข้อมูล หากนักสืบเอกชนต้องการถ่ายสำเนาเอกสาร ก็สามารถมอบหมายให้ลูกน้องหรือว่าจ้างร้านค้าให้ทำแทนได้ เพราะเป็นรายละเอียดของงานที่นักสืบเอกชนไม่ต้องทำเอง งานก็สำเร็จตามเป้าหมายของผู้ว่าจ้างได้เช่นกัน

2.6.1.1.3 ผู้ว่าจ้างตกลงจะให้สินจ้างเพื่อผลสำเร็จของการทำงานนั้น

สัญญาจ้างทำของเป็นสัญญาต่างตอบแทนที่มีค่าตอบแทน กล่าวคือ คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายต่างก็มีสิทธิและหน้าที่ต่อกัน โดยผู้ว่าจ้างมีสิทธิได้รับผลสำเร็จของงานที่ผู้ว่าจ้างให้ผู้รับจ้างทำ แต่ก็มีหน้าที่ที่จะต้องจ่ายสินจ้าง (หรือที่เรียกกันว่า “ค่าจ้าง”) ให้แก่ผู้รับจ้างด้วยเช่นกัน ส่วนผู้รับจ้างมีสิทธิได้รับสินจ้างจากผู้ว่าจ้าง แต่ขณะเดียวกันก็มีหน้าที่ที่จะต้องทำงานให้สำเร็จอย่างที่คุณว่าจ้างได้ว่าจ้างตนมาด้วย ดังนั้น หลักการทั่วไปของสัญญาต่างตอบแทนจึงนำมาใช้กับสัญญาจ้างทำของด้วย เช่น คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งจะไม่ยอมชำระหนี้จนกว่าอีกฝ่ายหนึ่งจะชำระหนี้หรือขอปฏิบัติชำระหนี้ก็ได้ แต่ความข้อนี้ท่านมิให้ใช้บังคับ ถ้าหนี้ของคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งยังไม่ถึงกำหนด⁴⁸ และเนื่องจากสาระสำคัญของสัญญาจ้างทำของข้อนี้คือ ผู้ว่าจ้างตกลงจะให้สินจ้างแก่ผู้รับจ้างเพื่อผลสำเร็จของการทำงานนั้น ดังนั้น สัญญาจ้างทำของจึงไม่มีการทำให้เปล่า แต่เป็นสัญญาที่มีค่าตอบแทนที่เรียกว่า “สินจ้าง” (หรือตามแต่จะเรียก) เสมอ ทั้งนี้ สินจ้างที่ต้องจ่ายกันนี้

⁴⁸ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์, มาตรา 369.

อาจกำหนดเป็นเงินตราหรือทรัพย์สินอย่างอื่นก็ได้ แล้วแต่จะตกลงกัน แต่ต้องเป็นจำนวนแน่นอน หากไม่แน่นอนหรือว่าไม่จำเป็นต้องจำงก็ก็ได้ ก็ไม่ถือว่าเป็นสัญญาจ้างทำของ

2.6.1.2 สัญญาจ้างทำของสมบูรณ์ด้วยการแสดงเจตนา ก่อให้เกิดผลดังนี้⁴⁹

2.6.1.2.1 คู่สัญญาสามารถฟ้องร้องกันได้โดยไม่ต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษร

สัญญาจ้างทำของเป็นสัญญาที่มีผลสมบูรณ์ด้วยการแสดงเจตนาของคู่สัญญาทั้ง 2 ฝ่าย ได้แก่ ผู้ว่าจ้างและผู้รับจ้าง เมื่อคำเสนอกับคำสนองต้องตรงกันก็เกิดเป็นสัญญาที่มีผลบังคับใช้และสามารถฟ้องร้องบังคับคดีกันได้ โดยไม่ต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษร ไม่ต้องทำตามแบบแห่งนิติกรรม ไม่ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อฝ่ายผู้ต้องรับผิดชอบเป็นสำคัญ ไม่ต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อคู่สัญญาทั้งสองฝ่าย หรือไม่ต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เพราะกฎหมายไม่ได้กำหนดไว้เป็นพิเศษดังเช่นสัญญาประเภทอื่น

2.6.1.2.2 กฎหมายไม่ห้ามหากคู่สัญญาจะทำเป็นลายลักษณ์อักษร

หากคู่สัญญาประสงค์จะทำสัญญาจ้างทำของเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อประโยชน์ทางพยานหลักฐาน กฎหมายก็ไม่ห้ามแต่อย่างใด ทั้งจะได้มีพยานเอกสารอันเป็นประโยชน์ต่อการพิสูจน์ข้อเท็จจริงในชั้นศาลได้ง่ายกว่าการอาศัยเพียงพยานบุคคลเท่านั้นด้วย นอกจากนี้ เมื่อได้ทำสัญญากันเป็นลายลักษณ์อักษรและเสนอต่อศาลในฐานะเป็นพยานเอกสาร หากคู่สัญญาประสงค์จะสืบหักล้างแก้ไขสัญญาดังกล่าวนั้นก็สามารถทำได้ ไม่ถือว่าต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง* เพราะกฎหมายห้ามเฉพาะการสืบพยานบุคคลแทนพยานเอกสารหรือสืบพยานบุคคลประกอบข้ออ้างใดเพื่อแก้ไขเปลี่ยนแปลงพยานเอกสารก็ต่อเมื่อกฎหมายบังคับให้ต้องมีพยานเอกสารมาแสดงเท่านั้น ซึ่งสัญญาจ้างทำของนี้ไม่อยู่ในขอบข่ายที่กฎหมายได้บังคับไว้

2.6.1.2.3 หากมีการทำสัญญาจ้างทำของเป็นลายลักษณ์อักษร เมื่อนำมาใช้เป็นพยานหลักฐานในศาลก็ต้องปิดอากรแสตมป์

⁴⁹ ไผทชิต เอกจริยกร, คำอธิบาย จ้างแรงงาน จ้างทำของ รับขน, พิมพ์ครั้งที่ 9, หน้า 156 - 158.

* มาตรา 94 วรรคแรก “เมื่อใดมีกฎหมายบังคับให้ต้องมีพยานเอกสารมาแสดง ห้ามมิให้ศาลยอมรับฟังพยานบุคคลในกรณีอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ แม้ถึงว่าคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งจะได้ยินยอมก็ดี

(ก) ขอสืบพยานบุคคลแทนพยานเอกสาร เมื่อไม่สามารถนำเอกสารมาแสดง

(ข) ขอสืบพยานบุคคลประกอบข้ออ้างอย่างใดอย่างหนึ่ง เมื่อได้นำเอกสารมาแสดงแล้วว่ายังมีข้อความเพิ่มเติม ตัดทอน หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อความในเอกสารนั้นอยู่อีก”

สัญญาจ้างทำของมิได้ปิดอาการแสดมปีตามประมวลรัษฎากร มาตรา 118* จึงต้องห้ามรับฟังเป็นพยานหลักฐานในคดี แต่การจ้างทำของไม่มีกฎหมายบังคับว่าต้องทำเป็นหนังสือหรือมีหลักฐานเป็นหนังสือจึงจะฟ้องร้องบังคับคดีได้ ดังนั้น จึงรับฟังพยานบุคคลแทนพยานเอกสารได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 7592/2547)

2.6.1.2.4 สัญญาตั้งตัวแทนให้ทำสัญญาจ้างทำของไม่ต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษร

ดังได้กล่าวแล้วว่าในการทำสัญญาจ้างทำของ คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งอาจเป็นตัวแทนของตัวการซึ่งเป็นบุคคลภายนอกตามสัญญาจ้างทำของ ให้เข้ามาทำสัญญาจ้างทำของแทนตัวการก็ได้ เมื่อประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์* กำหนดว่าในการทำสัญญาตัวแทน หากกิจการที่ตัวการให้ตัวแทนไปทำแทนตนนั้นกฎหมายบังคับว่าต้องทำเป็นหนังสือหรือมีหลักฐานเป็นหนังสือ การตั้งสัญญาตัวแทนก็ต้องทำเช่นนั้นด้วย แต่ในเมื่อสัญญาจ้างทำของเป็นกิจการที่กฎหมายมิได้บังคับให้ต้องทำเป็นหนังสือหรือมีหลักฐานเป็นหนังสือ การตั้งตัวแทนไปทำสัญญาจ้างทำของจึงไม่ต้องทำเช่นนั้นเช่นกัน ตัวการจึงสามารถแต่งตั้งตัวแทนได้โดยปากเปล่า ไม่ต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษรแต่อย่างใด

2.6.1.3 หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้รับจ้าง ได้แก่⁵⁰

2.6.1.3.1 ผู้รับจ้างต้องทำงานให้แก่ผู้ว่าจ้าง

สัญญาจ้างทำของ คือ สัญญาที่ผู้รับจ้างตกลงจะทำการงานสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนสำเร็จให้แก่ผู้ว่าจ้าง⁵¹ ดังนั้น หน้าที่ประการแรกที่สำคัญของผู้รับจ้างก็คือต้องทำงานให้แก่ผู้ว่าจ้าง มิฉะนั้น จะถือว่าผิดสัญญาและต้องรับผิดชอบต่อผู้ว่าจ้าง อย่างไรก็ตาม ผู้รับจ้างอาจไม่ต้องทำเองทั้งหมดในทุกรายละเอียดของงาน อาจเป็นเพียงผู้ควบคุมลูกจ้างของตนหรือว่าจ้างผู้อื่นต่อให้ทำงานนั้นแทนตนในส่วนที่ไม่จำเป็นต้องใช้ความรู้ ความสามารถ หรือความชำนาญของตนเป็นพิเศษ

* “ตราสารใดไม่ปิดแสดมปีบริบูรณ์ จะใช้ต้นฉบับ คู่ฉบับคู่ฉีก หรือสำเนาตราสารนั้นเป็นพยานหลักฐานในคดีแพ่งไม่ได้ จนกว่าจะได้เสียอากรโดยปิดแสดมปีครบจำนวนตามอัตราในบัญชีท้ายหมวดนี้ และขีดฆ่าแล้ว แต่ทั้งนี้ไม่เป็นการเสื่อมสิทธิที่จะเรียกเงินเพิ่มอากรตามมาตรา 113 และมาตรา 114”

** มาตรา 798 “กิจการอันใดท่านบังคับไว้โดยกฎหมายว่าต้องทำเป็นหนังสือ การตั้งตัวแทนเพื่อกิจการอันนั้นก็ต้องทำเป็นหนังสือด้วย

กิจการอันใดท่านบังคับไว้ว่าต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ การตั้งตัวแทนเพื่อกิจการอันนั้นก็ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือด้วย”

⁵⁰ ไพบทิต เอกจริยกร, คำอธิบาย จ้างแรงงาน จ้างทำของ รับขน, พิมพ์ครั้งที่ 9, หน้า 159 - 193.

⁵¹ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์, มาตรา 587.

ก็ได้ โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ว่าจ้างก่อน* เว้นแต่จะได้ตกลงกันไว้เป็นพิเศษว่าห้ามว่าจ้างช่วง และถึงจะได้ตกลงว่าห้ามว่าจ้างช่วงแล้ว แต่เมื่อผู้ว่าจ้างทราบว่าผู้รับจ้างผิดสัญญาไปว่าจ้างช่วงต่อ ผู้ว่าจ้างกลับเพิกเฉยไม่ท้วงติง ก็ถือได้ว่าผู้ว่าจ้างยินยอมโดยปริยาย ไม่อาจถือว่าเกิดความเสียหายจากการผิดสัญญานั้นได้

2.6.1.3.2 ผู้รับจ้างต้องจัดหาเครื่องมือต่างๆสำหรับใช้ในการทำงาน

เครื่องมือต่างๆสำหรับใช้ทำการงานให้สำเร็จนั้น ผู้รับจ้างเป็นผู้จัดหา⁵² เครื่องมือ หมายถึง อุปกรณ์ที่ใช้ช่วยในการทำงานของผู้รับจ้าง เช่น ทุน ความต้องมีตัวบทกฎหมายหมาย ปากกา กระดาษ แบบพิมพ์ศาลต่างๆ⁵³ นักสืบเอกชนต้องมีกล้องถ่ายรูป กล้องถ่ายวีดิทัศน์ รถจักรยานยนต์ เป็นต้น

2.6.1.3.3 ถ้าผู้รับจ้างเป็นคนจัดหาสัมภาระ ผู้รับจ้างต้องจัดหาชนิดที่ดี แต่ถ้าผู้ว่าจ้างเป็นคนจัดหาสัมภาระ ผู้รับจ้างต้องใช้สัมภาระด้วยความระมัดระวังและประหยัด เมื่อทำงานเสร็จแล้วก็ต้องคืนสัมภาระที่เหลือ

ถ้าสัมภาระสำหรับทำการงานที่กล่าวมาผู้รับจ้างเป็นผู้จัดหา ท่านว่าต้องจัดหาชนิดที่ดี⁵⁴ ถ้าสัมภาระนั้นผู้ว่าจ้างเป็นผู้จัดหา มาส่ง ท่านให้ผู้รับจ้างใช้สัมภาระด้วยความระมัดระวังและประหยัด อย่าให้เปลืองเสียเปล่า เมื่อทำการงานสำเร็จแล้ว มีสัมภาระเหลืออยู่ก็ให้คืนแก่ผู้ว่าจ้าง⁵⁵ สัมภาระ ไม่ใช่ เครื่องมือ แต่หมายถึง ตัวเนื้อหาแห่งงานนั้น เช่น จ้างสร้างบ้าน สัมภาระก็คือ ไม้ ปูน อิฐ หิน เป็นต้น⁵⁶

* ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 607

“ผู้รับจ้างจะเอาการที่รับจ้างทั้งหมดหรือแบ่งการแต่บางส่วนไปให้ผู้รับจ้างช่วงทำอีกทอดหนึ่งก็ได้ เว้นแต่สาระสำคัญแห่งสัญญานั้นจะอยู่ที่ความรู้ความสามารถของตัวผู้รับจ้าง แต่ผู้รับจ้างคงต้องรับผิดชอบเพื่อความปลอดภัยหรือความผิดอย่างใดๆของผู้รับจ้างช่วง”

⁵² เรื่องเดียวกัน, มาตรา 588.

⁵³ จักรพงษ์ เล็กสกุลไทย, คำอธิบายกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะตัวแทน, ตัวแทนคำต่าง, นายหน้า, จ้างทำของ, รับขน, พิมพ์ครั้งที่ 8, หน้า 104.

⁵⁴ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์, มาตรา 589.

⁵⁵ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 590.

⁵⁶ จักรพงษ์ เล็กสกุลไทย, คำอธิบายกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะตัวแทน, ตัวแทนคำต่าง, นายหน้า, จ้างทำของ, รับขน, พิมพ์ครั้งที่ 8, หน้า 104.

2.6.1.3.4 ผู้รับจ้างต้องยินยอมให้ผู้ว่าจ้างหรือตัวแทนตรวจตราการงาน

ผู้รับจ้างจำต้องยอมให้ผู้ว่าจ้างหรือตัวแทนของผู้ว่าจ้างตรวจตราการงานได้ตลอดเวลาที่ทำอยู่นั้น⁵⁷ ผู้ว่าจ้างหรือตัวแทนสามารถตรวจตราการทำงานของผู้รับจ้างได้ว่าได้ทำถูกต้องตามสัญญาที่ตกลงกันไว้หรือไม่ มีความล่าช้าหรือบกพร่องตรงที่ใดหรือไม่ แม้ไม่อาจบังคับบัญชาควบคุมในรายละเอียดของงานได้ตั้งสัญญาจ้างแรงงาน แต่ก็สามารถชี้แนะให้ได้

2.6.1.3.5 ผู้รับจ้างต้องลงมือทำงานโดยไม่ชักช้า

ถ้าผู้รับจ้างไม่เริ่มทำการในเวลาอันควร หรือทำการชักช้าฝ่าฝืนข้อกำหนดแห่งสัญญาก็ดี หรือทำการชักช้าโดยปราศจากความผิดของผู้ว่าจ้าง จนอาจคาดหมายล่วงหน้าได้ว่าการนั้นจะไม่สำเร็จภายในกำหนดเวลาที่ได้ตกลงกันไว้ก็ดี ผู้ว่าจ้างชอบที่จะเลิกสัญญาเสียได้ มีพักต้องรอคอยให้ถึงเวลากำหนดส่งมอบของนั้นเลย⁵⁸ กล่าวคือ ถ้าผู้รับจ้างไม่เริ่มลงมือทำงานในเวลาอันสมควร หรือทำการงานล่าช้าฝ่าฝืนข้อกำหนดของสัญญา หรือทำการงานล่าช้าโดยปราศจากความผิดของผู้ว่าจ้าง จนผู้ว่าจ้างอาจคาดหมายล่วงหน้าได้ว่าการงานนั้นจะไม่สำเร็จภายในกำหนดเวลาที่ตกลงกันไว้ ผู้ว่าจ้างก็ชอบที่จะบอกเลิกสัญญาได้ทันที

2.6.1.3.6 ผู้รับจ้างต้องรับผิดชอบในงานที่ชำรุดบกพร่องหรือฝ่าฝืนข้อสัญญา

ถ้าในระหว่างเวลาที่ทำกรอยู่นั้น เป็นวิสัยจะคาดหมายล่วงหน้าได้แน่นอนว่าการที่ทำนั้นจะสำเร็จอย่างบกพร่องหรือจะเป็นไปในทางอันฝ่าฝืนข้อสัญญาเพราะความผิดของผู้รับจ้างไซ้ ผู้ว่าจ้างจะบอกกล่าวให้ผู้รับจ้างแก้ไขสิ่งที่บกพร่องให้คืนดี หรือทำการให้เป็นไปตามสัญญาภายในเวลาอันสมควรซึ่งกำหนดไว้ในคำบอกกล่าวนั้นก็ไ้ ถ้าและคลาดกำหนดนั้นไป ท่านว่าผู้ว่าจ้างชอบที่จะเอาการนั้นให้บุคคลภายนอกซ่อมแซมหรือทำต่อไปได้ ซึ่งผู้รับจ้างจะต้องเสียความเสียหายและออกค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น⁵⁹

2.6.1.3.7 ผู้รับจ้างต้องส่งมอบงานโดยไม่ชักช้า

ถ้าผู้รับจ้างส่งมอบการที่ทำไม่ทันเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญาก็ดี หรือถ้าไม่ได้กำหนดเวลาไว้ในสัญญาเมื่อล่วงพ้นเวลาอันควรแก่เหตุก็ดี ผู้ว่าจ้างชอบที่จะลดสินจ้างลง หรือถ้าสาระสำคัญแห่งสัญญาอยู่ที่เวลา ก็ชอบที่จะเลิกสัญญาได้⁶⁰

แต่ผู้รับจ้างอาจไม่ถูกลดสินจ้างหรือถูกเลิกสัญญา ถ้าเข้าข้อยกเว้นดังนี้

- (1) ความชักช้าเกิดขึ้นเพราะสภาพสัมภาระหรือคำสั่งของผู้ว่าจ้าง

⁵⁷ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์, มาตรา 592.

⁵⁸ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 593.

⁵⁹ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 594.

⁶⁰ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 596.

ถ้าความชำรุดบกพร่องหรือความซักช้าในการที่ทำนั้นเกิดขึ้นเพราะสภาพแห่งสัมภาระซึ่งผู้ว่าจ้างส่งให้ก็ดี เพราะคำสั่งของผู้ว่าจ้างก็ดี ท่านว่าผู้รับจ้างไม่ต้องรับผิดชอบ เว้นแต่จะได้อยู่แล้วว่าสัมภาระนั้นไม่เหมาะหรือว่าคำสั่งนั้นไม่ถูกต้อง และมีได้บอกกล่าวตักเตือน⁶¹

(2) ผู้ว่าจ้างรับมอบงานโดยไม่ยึดเงื่อนไข

ถ้าผู้ว่าจ้างยอมรับมอบการที่ทำนั้นแล้วโดยมิได้ยึดเงื่อนไข ผู้รับจ้างก็ไม่ต้องรับผิดชอบเพื่อการที่ส่งมอบนั้นซ้ำ⁶²

2.6.1.3.8 ผู้รับจ้างต้องรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่องในงานที่ทำ

ในขณะที่ทำงานและหลังจากส่งมอบงานแล้ว หากมีความชำรุดบกพร่อง ผู้รับจ้างต้องรับผิดชอบ เว้นแต่กรณีดังนี้

(1) ความชำรุดบกพร่องเกิดขึ้นเพราะสภาพสัมภาระที่ผู้ว่าจ้างเป็นผู้จัดหาให้หรือเกิดขึ้นเพราะคำสั่งของผู้ว่าจ้าง

ถ้าความชำรุดบกพร่องหรือความซักช้าในการที่ทำนั้นเกิดขึ้นเพราะสภาพแห่งสัมภาระซึ่งผู้ว่าจ้างส่งให้ก็ดี เพราะคำสั่งของผู้ว่าจ้างก็ดี ท่านว่าผู้รับจ้างไม่ต้องรับผิดชอบ เว้นแต่จะได้อยู่แล้วว่าสัมภาระนั้นไม่เหมาะหรือว่าคำสั่งนั้นไม่ถูกต้อง และมีได้บอกกล่าวตักเตือน⁶³

(2) ผู้ว่าจ้างยอมรับมอบงานที่ชำรุดบกพร่องโดยไม่ยึดเงื่อนไข

ถ้าผู้ว่าจ้างยอมรับมอบการที่ทำนั้นแล้วทั้งชำรุดบกพร่อง มิได้ยึดเงื่อนไข โดยแสดงออกชัดหรือโดยปริยาย ผู้รับจ้างก็ไม่ต้องรับผิดชอบ เว้นแต่ความชำรุดบกพร่องนั้นเป็นเช่นนั้นจะไม่พึงพบได้ในขณะเมื่อรับมอบ หรือผู้รับจ้างได้ปิดบังความนั้นเสีย⁶⁴

ทั้งนี้ มีกำหนดระยะเวลาที่ผู้ว่าจ้างจะต้องรับผิดชอบในการชำรุดบกพร่องดังนี้⁶⁵

ถ้ามิได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นในสัญญาไว้ ท่านว่าผู้รับจ้างจะต้องรับผิดชอบเพื่อการที่ทำชำรุดบกพร่องเพียงแต่ที่ปรากฏขึ้นภายในปีหนึ่งนับแต่วันส่งมอบ หรือที่ปรากฏขึ้นภายในห้าปี ถ้าการที่ทำนั้นเป็นสิ่งปลูกสร้างกับพื้นดิน นอกจากเรือนโรงทำด้วยเครื่องไม้

แต่ข้อจำกัดนี้ท่านมิให้ใช้บังคับ เมื่อปรากฏว่าผู้รับจ้างได้ปิดบังความชำรุดบกพร่องนั้น

⁶¹ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 591.

⁶² เรื่องเดียวกัน, มาตรา 597.

⁶³ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 591.

⁶⁴ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 598.

⁶⁵ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 600.

2.6.1.4 หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ว่าจ้าง ได้แก่⁶⁶

2.6.1.4.1 ผู้ว่าจ้างต้องจ่ายสินจ้าง

สัญญาจ้างทำของ คือ สัญญาที่ผู้ว่าจ้างตกลงจะให้สินจ้างเพื่อผลสำเร็จแห่งการที่ผู้รับจ้างทำ⁶⁷ โดย “สินจ้าง” อาจเป็นเงินตรา ทรัพย์สิน การให้ที่อยู่อาศัย หรือการให้รับประทาน อาหารก็ได้ สำหรับกำหนดเวลาที่ต้องจ่ายสินจ้างจะขึ้นอยู่กับข้อตกลงกันระหว่างคู่สัญญา แต่ในกรณีที่มีการกำหนดว่าจะจ่ายสินจ้างแต่ไม่ได้กำหนดเวลาในการจ่ายไว้ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 602 บัญญัติว่า

“อันสินจ้างนั้นพึงใช้ให้เมื่อรับมอบการที่ทำ

ถ้าการทำนั้นมีกำหนดว่าจะส่งรับกันเป็นส่วนๆ และได้ระบุจำนวนสินจ้างไว้เป็นส่วนๆ ไซ้รู้ ท่านว่าพึงใช้สินจ้างเพื่อการแต่ละส่วนในเวลารับเอาส่วนนั้น”

2.6.1.4.2 ผู้ว่าจ้างต้องรับผิดชอบในการกระทำของผู้รับจ้าง หากว่าผู้ว่าจ้างมีส่วนผิดในการที่สั่งให้ทำ หรือในการเลือกผู้รับจ้าง หรือในคำสั่งที่ตนได้ให้ไว้

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะละเมิด มาตรา 428 บัญญัติว่า

“ผู้ว่าจ้างทำของไม่ต้องรับผิดชอบเพื่อความเสียหายอันผู้รับจ้างได้ก่อให้เกิดขึ้นแก่บุคคลภายนอกในระหว่างทำการงานที่ว่าจ้าง เว้นแต่ผู้ว่าจ้างจะเป็นผู้ผิดในส่วนการงานที่สั่งให้ทำ หรือในคำสั่งที่ตนให้ไว้ หรือในการเลือกหาผู้รับจ้าง”

2.6.1.5 สัญญาจ้างทำของอาจระงับได้ด้วยเหตุดังนี้⁶⁸

2.6.1.5.1 เมื่อผู้รับจ้างทำงานเสร็จแล้วส่งมอบให้แก่ผู้ว่าจ้าง และผู้รับจ้างได้รับสินจ้างครบถ้วนแล้ว

2.6.1.5.2 เมื่อคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายตกลงกันเลิกสัญญาด้วยความสมัครใจ

2.6.1.5.3 เมื่อคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งใช้สิทธิบอกเลิกสัญญา ได้แก่

(1) การเลิกสัญญาโดยผลของข้อตกลงตามสัญญา

(2) การเลิกสัญญาตามที่กฎหมายกำหนด เช่น

(2.1) ผู้ว่าจ้างอาจบอกเลิกสัญญาได้โดยอำเภอใจในขณะที่งานที่ผู้รับจ้างทำอยู่นั้นยังไม่แล้วเสร็จ ทั้งที่ผู้รับจ้างไม่ได้ทำผิดสัญญา แต่ต้องเสียค่าสินไหมทดแทนให้ผู้รับจ้างด้วย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 605 ซึ่งบัญญัติว่า

⁶⁶ โฟทชิต เอกจริยกร, คำอธิบาย จ้างแรงงาน จ้างทำของ รับขน, พิมพ์ครั้งที่ 9, หน้า 193 - 204.

⁶⁷ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์, มาตรา 587.

⁶⁸ ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, กฎหมายเบื้องต้นทางธุรกิจ, พิมพ์ครั้งที่ 13(กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553), หน้า189.

“ถ้าการที่จ้างยังทำไม่แล้วเสร็จอยู่ตราบใด ผู้ว่าจ้างอาจบอกเลิก สัญญาได้ เมื่อเสียค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้รับจ้างเพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันเกิดแต่การเลิก สัญญานั้น”

(2.2) เมื่อผู้รับจ้างตายหรือตกเป็นผู้ไม่สามารถทำงานได้ หากว่า สาระสำคัญของสัญญาอยู่ที่ความรู้ความสามารถของผู้รับจ้าง เช่น สัญญาว่าจ้างทนายความ ถ้า ทนายความถึงแก่ความตาย สัญญาจะยอมระงับ แต่ผู้ว่าจ้างต้องใช้สินจ้างตามส่วนของงานที่ทำไป แล้ว ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 606 ซึ่งบัญญัติว่า

“ถ้าสาระสำคัญของสัญญาอยู่ที่ความรู้ความสามารถของตัวผู้รับจ้าง และผู้รับจ้างตายก็ดี หรือตกเป็นผู้ไม่สามารถทำการที่รับจ้างนั้นต่อไปได้ด้วยมิใช่เพราะความผิด ของตนก็ดี ท่านว่าสัญญานั้นยอมเป็นอันลบล้าง

ถ้าและการส่วนที่ได้ทำขึ้นแล้วนั้นเป็นประโยชน์แก่ผู้ว่าจ้างไซ้รู้ ท่านว่า ผู้ว่าจ้างจำต้องรับเอาไว้และใช้สินจ้างตามสมควรแก่ส่วนนั้นๆ”

2.6.1.6 อายุความฟ้องร้องดำเนินคดี ได้แก่⁶⁹

2.6.1.6.1 อายุความฟ้องร้องคดีเพื่อความรับผิดชอบอันเกิดจากความชำรุดบกพร่อง ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 601 บัญญัติว่า “ท่านห้ามมิให้ฟ้องผู้ รับจ้างเมื่อพ้นปีหนึ่ง นับแต่วันการชำรุดบกพร่องได้ปรากฏขึ้น”

2.6.1.6.2 อายุความอื่นๆ ได้แก่

(1) ฟ้องว่าผิดสัญญาจ้างทำของ อายุความ 10 ปี ตามประมวลกฎหมาย แพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/30*

(2) ทนายความฟ้องเรียกค่าจ้างว่าความ อายุความ 2 ปี ตามประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/34 (16)**

(3) ผู้ประกอบการค้าหรืออุตสาหกรรม ผู้ประกอบหัตถกรรม ผู้ประกอบ ศิลปอุตสาหกรรม หรือช่างฝีมือ ฟ้องเรียกสินจ้าง อายุความ 2 ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและ พณิชย์ มาตรา 193/34 (1)***

⁶⁹ โผทชิต เอกจริยกร, คำอธิบาย จ้างแรงงาน จ้างทำของ รับขน, พิมพ์ครั้งที่ 9, หน้า 214 - 223.

* “อายุความนั้น ถ้าประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นมิได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะ ให้มีกำหนดสิบปี”

** มาตรา 193/34 “สิทธิเรียกร้องดังต่อไปนี้ ให้มีกำหนดอายุความสองปี

(16) ทนายความหรือผู้ประกอบวิชาชีพทางกฎหมาย รวมทั้งพยานผู้เชี่ยวชาญ เรียกเอาค่าการงานที่ทำ ให้ รวมทั้งเงินที่ได้ออกทรงออกไป หรือคู่ความเรียกเอาคืนซึ่งเงินเช่นว่านั้นที่ตนได้จ่ายล่วงหน้าไป”

*** มาตรา 193/34 “สิทธิเรียกร้องดังต่อไปนี้ ให้มีกำหนดอายุความสองปี

(4) ผู้รับจ้างซึ่งมิใช่ผู้ประกอบการค้าหรืออุตสาหกรรม ผู้ประกอบหัตถกรรม ผู้ประกอบศิลปอุตสาหกรรม หรือช่างฝีมือ ฟ้องเรียกค่าจ้างทำของ อายุความ 5 ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/33 (5)*

ปัจจุบัน การว่าจ้างนักสืบเอกชนมักไม่ทำสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษร อาจเพื่อความสะดวกหรือเพื่อป้องกันความลับรั่วไหล ซึ่งในแง่ของความบริสุทธิ์ของสัญญาก็ไม่ได้มีปัญหาแต่อย่างใด เพราะสัญญาจ้างทำของมิใช่สัญญาที่ต้องทำตามแบบที่กฎหมายกำหนดอยู่แล้ว คู่สัญญาสามารถฟ้องร้องบังคับคดีกันได้โดยอาศัยเพียงพยานบุคคล แต่ในแง่ของพยานหลักฐานที่คู่ความแต่ละฝ่ายจะนำมาใช้อ้างอิงในศาลเพื่อสนับสนุนข้อเท็จจริงของตนก็อาจหาได้ยากสักเล็กน้อย นอกจากนี้ การไม่ทำสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษรยังส่งผลกระทบต่อความเสี่ยงในการถูกหลอกลวงได้ง่าย เพราะต่างฝ่ายต่างต้องใช้ความไว้นิ่งเชื่อใจกันอย่างมาก โดยเฉพาะผู้ว่าจ้างที่มักเป็นฝ่ายติดต่อนักสืบเอกชนก่อน โดยต้องแจ้งข้อมูลรายละเอียดส่วนตัวให้นักสืบเอกชนทราบแล้วต้องโอนเงินค่าจ้างให้ก่อน ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือบางส่วน แล้วนักสืบเอกชนจึงจะยอมทำงานให้ หากไปเจอมิชฉะชีพหลอกให้โอนเงินให้โดยไม่ทำการสืบหาข้อมูลให้ ผู้ว่าจ้างก็แทบไม่มีพยานหลักฐานที่จะฟ้องร้องเอาผิดกับมิชฉะชีพคนนั้นได้เลย หรือกรณีที่ผู้รับจ้างทำการสืบสวนเรื่องใดๆ ให้ แต่ไม่สามารถสืบได้อย่างที่โฆษณาไว้แต่แรก เป็นการกล่าวเกินจริง เกินไปกว่าราคาค่าจ้างที่ได้กำหนดไว้ ผู้ว่าจ้างก็ไม่มีหลักฐานที่จะเอาผิดเช่นกัน เรียกได้ว่าแทบจะต้องเสี่ยงดวงกับการว่าจ้างนักสืบเอกชนที่ลึกลับมาก ขณะเดียวกัน หากมองในมุมมองของนักสืบเอกชนเอง เมื่อกลัวว่าการงานที่ทำจะไม่เป็นความลับ ก็พยายามจะไม่ทำสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งกรณีที่เจอผู้ว่าจ้างที่ไม่มั่นใจในลักษณะการทำงานที่ลึกลับและตรวจสอบได้ยาก กลัวว่าโอนเงินให้แล้วจะถูกหลอก ก็ไม่กล้าว่าจ้างนักสืบเอกชน ทำให้นักสืบเอกชนพลาดโอกาสที่จะได้รับงานและรับค่าจ้างไป

ด้วยปัญหาที่ต่างฝ่ายต่างไม่เชื่อใจกันจึงทำให้การประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนไม่พัฒนาเท่าที่ควร เพราะผู้ว่าจ้างไม่กล้าว่าจ้างนักสืบเอกชนที่ตนไม่รู้จัก ส่งผลให้นักสืบเอกชนขาดรายได้และทำให้ไม่มีผู้เข้ามาเป็นนักสืบเอกชนมากนัก ทั้งๆที่เป็นธุรกิจที่สามารถช่วยรัฐทำงานได้มากมาย โดยอาจช่วยหาพยานหลักฐานเพื่อประกอบการดำเนินคดีได้ และในทางปฏิบัติ ทั้งบุคคล

---

(1) ผู้ประกอบการค้าหรืออุตสาหกรรม ผู้ประกอบหัตถกรรม ผู้ประกอบศิลปอุตสาหกรรม หรือช่างฝีมือ เรียกเอาค่าของที่ได้ส่งมอบ ค่าการงานที่ได้ทำ หรือค่าดูแลกิจการของผู้อื่น รวมทั้งเงินที่ได้ออกทศรองไป เว้นแต่เป็นการที่ได้ทำเพื่อกิจการของฝ่ายลูกหนี้นั่นเอง”

* มาตรา 193/33 “สิทธิเรียกร้องดังต่อไปนี้ให้มีกำหนดอายุความห้าปี

(5) สิทธิเรียกร้องตามมาตรา 193/34 (1) (2) และ (5) ที่ไม่อยู่ในบังคับอายุความสองปี”

ทั่วไปและเจ้าหน้าที่ของรัฐก็ค่อนข้างไม่ให้ความร่วมมือกับนักสืบเอกชนในการปฏิบัติงานด้วย เพราะเห็นว่าเป็นธุรกิจที่กฎหมายมิได้รับรองสถานะไว้ ผู้เขียนจึงคิดว่าการจะจัดปัญหานี้ได้ก็คือต้องมีกฎหมายรองรับการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชน ให้นักสืบเอกชนมีตัวตน มีสถานะทางสังคม เพื่อส่งเสริมการทำงานให้ราบรื่นได้ แต่การจะรองรับการประกอบธุรกิจนี้ นักสืบเอกชนทั้งที่เป็นบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลก็ต้องผ่านเกณฑ์การรับรองจากรัฐก่อน ดังเช่นที่ในหลายๆประเทศทำกัน เพื่อเวลานักสืบเอกชนออกไปปฏิบัติงานจะได้แสดงใบอนุญาตให้บุคคลทั่วไปและเจ้าหน้าที่รัฐรับทราบสถานะและเป้าหมายที่เข้าไปสอบถามเรื่องต่างๆ ส่วนในเรื่องการทำสัญญาควรทำเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อสะดวกในการอ้างอิงไว้เป็นพยานหลักฐานต่อไปในภายหน้า ทั้งนี้ ในการทำสัญญานั้น คู่สัญญาสามารถตกลงกันได้ตามความสมัครใจ เพียงแต่ต้องไม่มีวัตถุประสงค์เป็นการต้องห้ามชัดแจ้งโดยกฎหมาย ไม่เป็นการพันวิสัย และไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนเท่านั้น

2.6.2 สิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบระหว่างนักสืบเอกชนกับบุคคลภายนอก

นักสืบเอกชนไม่มีนิติสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกผู้ซึ่งถูกสืบหาข้อมูล แต่หากนักสืบเอกชนล่วงล้ำสิทธิเสรีภาพของบุคคลเกินสมควร และมีการฝ่าฝืนกฎหมายใดๆ นักสืบเอกชนก็ต้องรับผิดชอบบุคคลภายนอกซึ่งได้รับความเสียหายจากการสืบหาข้อมูลของนักสืบเอกชนด้วย ไม่ว่าจะทางแพ่งหรือทางอาญา เช่น การกระทำละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์* การกระทำ ความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา** การทำความผิดฐานบุกรุกตามประมวลกฎหมายอาญา*** เป็นต้น

นักสืบเอกชนเป็นประชาชนคนหนึ่งซึ่งประกอบธุรกิจทำการงานของตน มิได้มีอำนาจพิเศษในการสืบสวนสอบสวนผู้ใดอย่างเจ้าหน้าที่รัฐที่กฎหมายให้อำนาจไว้โดยเฉพาะ โดยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้กำหนดหน้าที่ในการสืบสวนให้เป็นของพนักงานฝ่าย

* มาตรา 420 “ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิด จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น”

** มาตรา 326 “ผู้ใดใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

*** มาตรา 362 “ผู้ใดเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น เพื่อถือการครอบครองอสังหาริมทรัพย์นั้นทั้งหมดหรือแต่บางส่วน หรือเข้าไปกระทำการใดๆ อันเป็นการรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของเขาโดยปกติสุข ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ปกครองหรือตำรวจที่ปฏิบัติไปตามอำนาจและหน้าที่* ส่วนหน้าที่ในการสอบสวนก็เป็นของพนักงานสอบสวนซึ่งได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา**

ในหน่วยงานของรัฐหลายๆ แห่งก็มีผู้ปฏิบัติงานนักสืบในหน่วยงานของตนอยู่แล้ว เช่น พนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษเป็นผู้ปฏิบัติงานนักสืบของกรมสอบสวนคดีพิเศษตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547*** ข้าราชการตำรวจฝ่ายงานสอบสวนเป็นผู้ปฏิบัติงานนักสืบของสำนักงานตำรวจแห่งชาติตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 เจ้าพนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นผู้ปฏิบัติงานนักสืบของสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 พนักงานเจ้าหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นผู้ปฏิบัติงานนักสืบของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

การทำงานของนักสืบเอกชนที่เป็นประชาชนคนธรรมดาย่อมแตกต่างจากผู้ปฏิบัติงานนักสืบในหน่วยงานของรัฐต่างๆ เพราะไม่มีกฎหมายรองรับเป็นพิเศษ ดังนั้น ในการประกอบธุรกิจจึงไม่อาจล่วงสิทธิหรือละเมิดกฎหมายใดๆ ได้ หากฝ่าฝืนกฎหมายฉบับใดก็ต้องรับโทษตามแต่ที่กฎหมายฉบับนั้นกำหนดไว้เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป

* ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 “ในประมวลกฎหมายนี้

(10) “การสืบสวน” หมายความว่า การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ปฏิบัติไปตามอำนาจและหน้าที่ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด”

** ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 “ในประมวลกฎหมายนี้

(11) “การสอบสวน” หมายความว่า การรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด และเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องลงโทษ”

*** มาตรา 27 ในกรณีจำเป็นและเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษหรือผู้ได้รับมอบหมายมีอำนาจให้บุคคลใดจัดทำเอกสารหรือหลักฐานใดขึ้นหรือเข้าไปแฝงตัวในองค์กรหรือกลุ่มคนใดเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามข้อบังคับที่อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษกำหนด

การจัดทำเอกสารหรือหลักฐานใดหรือการเข้าไปแฝงตัวในองค์กรหรือกลุ่มคนใดเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวนตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าเป็นการกระทำโดยชอบ

2.6.3 สิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบระหว่างผู้ว่าจ้างกับบุคคลภายนอก

ผู้ว่าจ้างไม่มีนิติสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกซึ่งถูกสืบหาข้อมูล เช่นเดียวกับกรณีของนักสืบเอกชน แต่ถ้าผู้ว่าจ้างเป็นคนสั่งให้นักสืบเอกชนปฏิบัติงานโดยฝ่าฝืนกฎหมายใดๆ ผู้ว่าจ้างก็จะถือว่าเป็นผู้กระทำความผิดกฎหมายเช่นเดียวกับนักสืบเอกชนด้วย ไม่ว่าจะทางแพ่งหรืออาญา ดังนี้

2.6.3.1 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 2 หนี้ ลักษณะ 5 ละเอียด มาตรา 428 บัญญัติว่า “ผู้ว่าจ้างทำของไม่ต้องรับผิดเพื่อความเสียหายอันผู้รับจ้างได้ก่อให้เกิดขึ้นแก่บุคคลภายนอกในระหว่างทำการงานที่ว่าจ้าง เว้นแต่ผู้ว่าจ้างจะเป็นผู้ผิดในส่วนการงานที่สั่งให้ทำ หรือในคำสั่งที่ตนให้ไว้ หรือในการเลือกหาผู้รับจ้าง” ดังนั้น แม้โดยปกติการทำงานของนักสืบเอกชนซึ่งมิได้อยู่ภายใต้อำนาจบังคับบัญชาของผู้ว่าจ้างตามสัญญาว่าจ้างนักสืบเอกชนซึ่งเป็นสัญญาจ้างทำของในรูปแบบหนึ่งจะไม่ก่อให้เกิดความรับผิดในทางละเมิดต่อผู้ว่าจ้างเมื่อนักสืบเอกชนไปทำการละเมิดบุคคลภายนอกก็ตาม แต่หากมีความชัดเจนว่าผู้ว่าจ้างมีส่วนผิดในการงานที่สั่งให้ทำ ผู้ว่าจ้างก็ต้องรับผิดในผลแห่งละเมิดนั้นต่อบุคคลภายนอกด้วย

มาตรา 428 นี้ มิใช่บทบัญญัติว่าด้วยความรับผิดในละเมิดที่ผู้อื่นกระทำ (Vicarious Liability) แต่อย่างไร เพียงแต่นำมาบัญญัติไว้ใกล้เคียงกับบทบัญญัติในเรื่องนี้เท่านั้น⁷⁰ หากผู้ว่าจ้างก่อให้เกิดความเสียหายโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ก็ต้องรับผิดในผลแห่งละเมิดของตนตามมาตรา 420 แต่ถ้าความเสียหายนั้นเกิดจากการที่ผู้ว่าจ้างมีส่วนผิดในการงานที่สั่งให้ทำ หรือผิดในคำสั่ง หรือผิดในการเลือกหาผู้รับจ้าง ผู้ว่าจ้างก็ย่อมต้องรับผิดในผลแห่งละเมิดของตนตามมาตรา 428 เป็นการเฉพาะ จึงไม่ใช่เรื่องที่ต้องรับผิดร่วมกับผู้รับจ้าง หากผู้รับจ้างไปก่อละเมิดขึ้นด้วยก็เป็นความรับผิดของผู้รับจ้างเป็นอีกส่วนหนึ่งต่างหาก หรือถ้ามีข้อเท็จจริงว่าผู้ว่าจ้างร่วมกันทำละเมิดกับผู้รับจ้าง ก็ต้องร่วมกันรับผิดตามมาตรา 432*

ดังได้กล่าวแล้วว่านิติสัมพันธ์ระหว่างผู้ว่าจ้างกับนักสืบเอกชนเป็นไปตามสัญญาจ้างทำของ มิใช่สัญญาตัวการ - ตัวแทน ดังนั้น หากนักสืบเอกชนกระทำความผิดใดๆต่อบุคคลภายนอก

⁷⁰ สุขุม ศุภนิตย์, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยลักษณะละเมิด, พิมพ์ครั้งที่ 7 (กรุงเทพมหานคร: นิติบรรณการ, 2553), หน้า 148 - 149.

* ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 432 “ถ้าบุคคลหลายคนก่อให้เกิดเสียหายแก่บุคคลอื่นโดยร่วมกันทำละเมิด ท่านว่าบุคคลเหล่านั้นจะต้องร่วมกันรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายนั้น ความข้อนี้ท่านให้ใช้ตลอดถึงกรณีที่ไม่สามารถสืบรู้ตัวได้แน่ว่าในจำพวกที่ทำละเมิดร่วมกันนั้นคนไหนเป็นผู้ก่อให้เกิดเสียหายนั้นด้วย

อนึ่ง บุคคลผู้ยุงส่งเสริมหรือช่วยเหลือในการทำละเมิด ท่านก็ให้ถือว่าเป็นผู้กระทำละเมิดร่วมกันด้วย

ในระหว่างบุคคลทั้งหลายซึ่งต้องรับผิดร่วมกันใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้น ท่านว่าต่างต้องรับผิดเป็นส่วนเท่าๆกัน เว้นแต่โดยพฤติการณ์ศาลจะวินิจฉัยเป็นประการอื่น”

จึงไม่ใช่เรื่องที่ว่าจ้างจะต้องรับผิดชอบนักสืบเอกชนต่อบุคคลภายนอกตามหลักกฎหมาย
ตัวแทน* หรือรับผิดชอบร่วมกับตัวแทนในผลแห่งละเมิดที่ตัวแทนได้กระทำ**

2.6.3.2 ประมวลกฎหมายอาญาได้บัญญัติถึงตัวการ ผู้ใช้ และผู้สนับสนุน ดังนี้

มาตรา 83 “ในกรณีความผิดใดเกิดขึ้นโดยการกระทำของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ผู้ที่ได้
ร่วมกระทำความผิดด้วยกันนั้นเป็นตัวการ ต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับ
ความผิดนั้น”

มาตรา 84 “ผู้ใดก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิดไม่ว่าด้วยการใช้ บังคับ ชูเชิญ จ้างวาน หรือ
ยุยงส่งเสริม หรือด้วยวิธีอื่นใด ผู้นั้นเป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิด

ถ้าผู้ถูกใช้ได้กระทำความผิดนั้น ผู้ใช้ต้องรับโทษเสมือนเป็นตัวการ ถ้าความผิดมิได้กระทำ
ลง ไม่ว่าจะเป็นเพราะผู้ถูกใช้ไม่ยอมกระทำ ยังไม่ได้กระทำ หรือเหตุอื่นใด ผู้ใช้ต้องระวางโทษเพียง
หนึ่งในสามของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น”

มาตรา 85 “ผู้ใดโฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด และความผิดนั้นมี
กำหนดโทษไม่ต่ำกว่าหกเดือน ผู้นั้นต้องระวางโทษกึ่งหนึ่งของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ถ้าได้มีการกระทำความผิดเพราะเหตุที่ได้มีการโฆษณาหรือประกาศตามความในวรรค
แรก ผู้โฆษณาหรือประกาศต้องรับโทษเสมือนเป็นตัวการ”

มาตรา 86 “ผู้ใดกระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่
ผู้อื่นกระทำความผิดก่อนหรือขณะกระทำความผิด แม้ผู้กระทำความผิดจะมีได้รู้ถึงการช่วยเหลือ
หรือให้ความสะดวกนั้นก็ตาม ผู้นั้นเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิด ต้องระวางโทษสองในสาม
ส่วนของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่สนับสนุนนั้น”

ฉะนั้น ในการว่าจ้างให้นักสืบเอกชนไปสืบหาข้อมูลใดๆ หากผู้ว่าจ้างมีเจตนาให้นักสืบ
เอกชนไปทำผิดกฎหมายอาญา ก็อาจจะถือว่าเป็นตัวการร่วม ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน ซึ่งอาจต้องรับ
โทษทางอาญาร่วมกับนักสืบเอกชนด้วย แล้วแต่กรณี

* ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 820 “ตัวการย่อมมีความผูกพันต่อบุคคลภายนอกใน
กิจการทั้งหลายอันตัวแทนหรือตัวแทนช่วงได้ทำไปภายในขอบอำนาจแห่งฐานตัวแทน”

** ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา 425 “นายจ้างต้องร่วมกันรับผิดชอบกับลูกจ้างในผลแห่งละเมิด ซึ่งลูกจ้างได้กระทำไปในทางการที่
จ้างนั้น”

มาตรา 426 “นายจ้างซึ่งได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกเพื่อละเมิดอันลูกจ้างได้ทำนั้น
ชอบที่จะได้ชดใช้จากลูกจ้างนั้น”

มาตรา 427 “บทบัญญัติในมาตราทั้งสองก่อนนั้น ท่านให้ใช้บังคับแก่ตัวการและตัวแทนด้วยโดย
อนุโลม”

บทที่ 3

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนของต่างประเทศ

3.1 ประเทศไอร์แลนด์

ไอร์แลนด์เป็นประเทศที่อยู่ในทวีปยุโรป ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย เป็นประเทศหนึ่งที่ใช้กฎหมายระบบคอมมอนลอว์ (Common Law) มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนโดยตรง ได้แก่ รัฐบัญญัติว่าด้วยธุรกิจเกี่ยวกับความปลอดภัยภาคเอกชน ค.ศ. 2004 (Private Security Services Act 2004)¹

3.1.1 ข้อกำหนดทั่วไปและนิยาม

รัฐบัญญัติว่าด้วยธุรกิจเกี่ยวกับความปลอดภัยภาคเอกชน ค.ศ. 2004 ก่อตั้งองค์กรที่เรียกว่า องค์กรความปลอดภัยภาคเอกชน (Private Security Authority - PSA) เพื่อควบคุมและกำกับบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลที่ให้บริการความปลอดภัยภาคเอกชน และเพื่อสืบสวนและตัดสินข้อร้องเรียนต่างๆ รวมทั้งได้ก่อตั้ง คณะกรรมการอุทธรณ์ความปลอดภัยภาคเอกชน (Private Security Appeal Board) เพื่อรับฟังและพิจารณาอุทธรณ์คำตัดสินขององค์กรความปลอดภัยภาคเอกชน รวมทั้งเรื่องอื่นๆที่เกี่ยวข้อง²

3.1.1.1 องค์กรความปลอดภัยภาคเอกชนมีหน้าที่ตามที่รัฐบัญญัตินี้กำหนดและมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ภายใต้รัฐบัญญัตินี้ โดยมีอำนาจอย่างต่อเนื่องและตลอดไปดังนี้³

(ก) ฟ้องและถูกฟ้องในนามขององค์กรความปลอดภัยภาคเอกชน
(ข) ได้มา ยึดถือ และจำหน่ายจ่ายโอนที่ดิน รวมทั้งผลประโยชน์หรือสิทธิใดๆเหนือที่ดินนั้น โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ความเท่าเทียม และการปฏิรูปกฎหมาย และ

(ค) ได้มา ยึดถือ และจำหน่ายจ่ายโอนทรัพย์สินใดๆ

3.1.1.2 สมาชิกภาพ⁴

(1) (ก) องค์กรความปลอดภัยภาคเอกชนประกอบด้วยสมาชิกไม่เกิน 11 คน

¹ Houses of the Oireachtas, Private Security Services Act 2004, [Online],19 April 2011. Available from <http://www.oireachtas.ie/documents/bills28/acts/2004/a1204.pdf>

² Private Security Services Act 2004, preamble.

³ Ibid., section 6.

⁴ Ibid., section 7.

(ข) ภายใต้วรรค (ก) จนกว่าจะถึงการประชุมครั้งแรกขององค์กรรมการความปลอดภัยภาคเอกชนเพื่อเลือกตั้งบุคคลตามอนุมาตรา (2) (ข) องค์กรรมการความปลอดภัยภาคเอกชนจะประกอบด้วยสมาชิกไม่เกิน 10 คน

(ค) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ความเท่าเทียม และการปฏิรูปกฎหมาย จะเป็นผู้แต่งตั้งสมาชิกขององค์กรรมการความปลอดภัยภาคเอกชน รวมทั้งแต่งตั้งสมาชิกคนหนึ่งให้เป็นประธานด้วย

(2) สมาชิกขององค์กรรมการความปลอดภัยภาคเอกชน รวมถึง

(ก) บุคคลอย่างน้อยคนหนึ่งซึ่งกำลังเป็นทนายความฝึกหัดหรือทนายความที่ปรึกษาฝึกหัดไม่น้อยกว่า 5 ปี

(ข) บุคคล 2 คนซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ความเท่าเทียม และการปฏิรูปกฎหมาย กำหนดให้เป็นผู้แทนของผู้ว่าจ้างความปลอดภัยเอกชน

(ค) บุคคล 2 คนซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ความเท่าเทียม และการปฏิรูปกฎหมาย กำหนดให้เป็นผู้แทนของผู้รับจ้างของผู้ว่าจ้างนั้น

(ง) คณะกรรมการหรือสมาชิกของ Garda Síochána* ซึ่งมีใช้ผู้ช่วยคณะกรรมการ อาจได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้แทนของคณะกรรมการได้

(จ) เจ้าหน้าที่คนหนึ่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ความเท่าเทียม และการปฏิรูปกฎหมาย

(ฉ) ผู้แทนคนหนึ่งของรัฐมนตรีอื่นในรัฐบาล ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ความเท่าเทียม และการปฏิรูปกฎหมาย เห็นว่ามีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกิจกรรมขององค์กรรมการความปลอดภัยภาคเอกชน และ

(ช) สมาชิกคนหนึ่งของเจ้าหน้าที่องค์กรรมการความปลอดภัยภาคเอกชนซึ่งได้รับการเลือกตั้งโดยวิธีลับจากเจ้าหน้าที่ขององค์กรรมการความปลอดภัยภาคเอกชน ในกรณีดังนี้

(๑) ถ้าเป็นการเลือกตั้งครั้งแรกก่อนวันที่องค์กรรมการความปลอดภัยภาคเอกชนก่อตั้ง ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ความเท่าเทียม และการปฏิรูปกฎหมาย แต่งตั้งโดยตรงเป็นลายลักษณ์อักษร หรือ

---

* ตามรัฐบัญญัติว่าด้วย GARDA SÍOCHA' NA ค.ศ. 2005 (GARDA SÍOCHA' NA ACT 2005) GARDA SÍOCHA' NA หมายถึง หน่วยงานที่ให้บริการงานด้านการตำรวจ ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

(๒) ในกรณีอื่น ให้องค์การความปลอดภัยภาคเอกชนเป็นผู้กำหนด ภายใต้ความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ความเท่าเทียม และการปฏิรูปกฎหมาย

- (3) (ก) วาระของสมาชิกขององค์การความปลอดภัยภาคเอกชนไม่เกิน 4 ปี
(ข) บุคคลไม่อาจได้รับการแต่งตั้งให้เป็นสมาชิกติดต่อกันเกินกว่า 2

วาระ

(ค) สมาชิกอาจลาออกจากองค์การความปลอดภัยภาคเอกชนโดยการทำเป็นจดหมายส่งถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ความเท่าเทียม และการปฏิรูปกฎหมาย โดยการลาออกจะมีผล ณ วันที่รัฐมนตรีได้รับจดหมาย

(ง) สมาชิกจะเป็นสมาชิกกระทั่งครบวาระ หรือเมื่อเขาหรือเธอตาย ลาออก ถูกไล่ออก หรือระงับการเป็นสมาชิก

(4) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ความเท่าเทียม และการปฏิรูปกฎหมาย อาจแจ้งถึงเหตุผลในการไล่สมาชิกออกจากตำแหน่งเนื่องจากการประพฤติผิด หรือเมื่อรัฐมนตรีเห็นว่า

(ก) สมาชิกไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้เนื่องจากสุขภาพที่ป่วยของเขาหรือเธอ หรือ

(ข) การไล่สมาชิกออกเป็นความจำเป็นเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพขององค์การความปลอดภัยภาคเอกชน

- (5) สมาชิกขององค์การความปลอดภัยภาคเอกชนอาจระงับการเป็นสมาชิกเมื่อ

(ก) ถูกตัดสินว่าล้มละลาย

(ข) ถูกฟ้องโดยเจ้านี้

(ค) ถูกพิพากษาจำคุกในความผิดหรือข้อกล่าวหา

(ง) ไม่มีที่พำนักตามปกติในรัฐ หรือ

(จ) ถ้าบุคคลที่แต่งตั้งเขาหรือเธอตามอนุมาตรา (2) สั่งระงับ

- (6) (ก) ถ้าสมาชิกขององค์การตาย ลาออก ถูกไล่ออก หรือระงับการเป็น

สมาชิก ภายใต้อนุมาตรา (2) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ความเท่าเทียม และการปฏิรูปกฎหมาย อาจแต่งตั้งบุคคลใดขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างลง

(ข) บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งแทนนั้นจะอยู่ในตำแหน่งได้จนครบวาระของสมาชิกที่ตนเข้ามาแทน และบุคคลนี้สามารถได้รับเลือกเข้ามาเป็นสมาชิกได้อีกวาระ

(ค) ประธานสมาชิกจะเป็นประธานได้กระทั่งครบวาระ หรือเมื่อเขาหรือเธอตาย ลาออก ถูกไล่ออก หรือระงับการเป็นสมาชิก แต่หากเขาหรือเธอได้รับการแต่งตั้งให้เป็น

สมาชิกอีกครั้ง จะต้องมี การเลือกตั้งประธานกันใหม่โดยเขาหรือเธอจะเป็นหนึ่งในผู้มีสิทธิได้รับเลือกตั้งให้เป็นประธาน

(7) ในการแต่งตั้งตำแหน่งใดๆในองค์กรความปลอดภัยภาคเอกชน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ความเท่าเทียม และการปฏิรูปกฎหมาย จะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและความเสมอภาคในเรื่องเพศด้วย

(8) สมาชิกต้องทำงานประเภทไม่เต็มเวลาให้กับองค์กรความปลอดภัยภาคเอกชน แต่จะได้รับค่าตอบแทน(ถ้ามี)และค่าใช้จ่ายตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ความเท่าเทียม และการปฏิรูปกฎหมาย กำหนด ทั้งนี้ โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

3.1.1.3 องค์กรความปลอดภัยภาคเอกชนมีหน้าที่ควบคุมและกำหนดคุณสมบัติของผู้จะให้บริการความปลอดภัย รวมทั้งรักษาและพัฒนามาตรฐานของบริการ นอกจากนี้ ยังมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย⁵

- (ก) ออกและต่อใบอนุญาต
- (ข) ออกบัตรประจำตัวให้แก่ผู้ได้รับอนุญาต
- (ค) สั่งพักหรือเพิกถอนใบอนุญาต
- (ง) จัดให้มีและเก็บรักษาทะเบียนผู้ได้รับอนุญาต
- (จ) กำหนดมาตรฐานของผู้ได้รับอนุญาต
- (ฉ) กำหนดคุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาต
- (ช) ค้นคว้า วิจัย และจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการให้บริการความปลอดภัย รวมทั้งเก็บรวบรวมและบันทึกข้อมูลที่เป็นเพื่อพัฒนาการให้บริการต่อไป
- (ซ) สืบสวนการกระทำผิดเกี่ยวกับการให้บริการความปลอดภัย
- (ฌ) กำหนดระบบการสืบสวนและตัดสินชี้ขาดข้อร้องเรียนที่มีต่อผู้ได้รับอนุญาต
- (ญ) ตรวจสอบการให้บริการความปลอดภัยโดยทั่วไป
- (ฎ) ประสานงานกับผู้ได้รับอนุญาตให้แจ้งข้อมูลที่จำเป็นให้ได้รับทราบ
- (ฏ) ให้คำปรึกษาแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ความเท่าเทียม และการปฏิรูปกฎหมาย เกี่ยวกับหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
- (ฐ) แจ้งข้อมูลเกี่ยวกับผู้ได้รับอนุญาตให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ความเท่าเทียม และการปฏิรูปกฎหมาย ทราบเพื่อพัฒนาแนวนโยบายในการให้บริการความปลอดภัย รวมทั้งเป็นที่ปรึกษาในการออกคำสั่งรัฐมนตรีด้วย

⁵ Ibid., section 8.

3.1.1.4 บริการด้านความปลอดภัย (security service) ตามรัฐบัญญัตินี้ ครอบคลุมการให้บริการในหลายรูปแบบ ได้แก่⁶

- (ก) ผู้ดูแลทางเข้าออก (door supervisor)
- (ข) ผู้จัดหาหรือติดตั้งอุปกรณ์ความปลอดภัย (supplier or installer of security equipment)
- (ค) นักสืบเอกชน (private investigator)
- (ง) ที่ปรึกษาด้านความปลอดภัย (security consultant)
- (จ) ผู้รักษาความปลอดภัย (security guard)
- (ฉ) ผู้ให้บริการยานพาหนะขนส่งนิรภัย (provider of protected forms of transport)
- (ช) ผู้รับฝากทรัพย์ (locksmith)
- (ซ) ผู้จัดหาหรือติดตั้งตู้นิรภัย (supplier or installer of safes)

นักสืบเอกชนเป็นรูปแบบหนึ่งของการให้บริการที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยตามรัฐบัญญัตินี้ โดย “นักสืบเอกชน”^{*} หมายถึง บุคคล (ทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล) ซึ่งเพื่อค่าตอบแทน^{**} ได้ให้บริการด้านการสืบสวน เพื่อประโยชน์แก่ลูกค้าหรือบุคคลใดๆ ในเรื่องดังต่อไปนี้⁷

- (ก) เพื่อให้ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลและความประพฤติของบุคคล เช่น อาชีพ ประเภทธุรกิจที่บุคคลนั้นเกี่ยวข้อง หรือ
- (ข) เพื่อค้นหาคนหาย

รัฐบัญญัติฉบับนี้มุ่งเน้นที่จะกล่าวถึงการให้บริการโดยเอกชนเท่านั้น ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานรัฐหน่วยงานใดทั้งสิ้น อย่างไรก็ตาม รัฐบัญญัติฉบับนี้อยู่ภายใต้การรักษากฎหมายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ความเท่าเทียม และการปฏิรูปกฎหมาย

⁶ Ibid., section 2.

^{*} “private investigator” means a person who for remuneration conducts investigations into matters on behalf of a client and includes a person who—

(a) obtains or furnishes information in relation to the personal character, actions or occupation of a person or to the character or kind of business in which a person is engaged, or

(b) searches for missing persons

^{**} “ค่าตอบแทน” (remuneration) หมายถึงรวมถึง ผลประโยชน์ทุกชนิด แต่ไม่รวมถึงอาหารหรือเครื่องดื่มซึ่งถูกจัดหาให้ในการติดต่อบริการ

⁷ Ibid., section 2.

(Minister for Justice, Equality and Law Reform) แต่ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณ บางอย่างก็ต้องอยู่ภายใต้ความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง (Minister for Finance) ด้วย

3.1.2 คุณสมบัติและคุณสมบัติ

ผู้ที่จะให้บริการด้านความปลอดภัยในรูปแบบของนักสืบเอกชนนั้น ต้องได้รับใบอนุญาตจากองค์กรความปลอดภัยภาคเอกชนก่อน โดยผู้ขออนุญาตอาจเป็นบุคคลธรรมดา นิติบุคคล หรือ ห้างหุ้นส่วนก็ได้

3.1.2.1 กรณีที่เป็นบุคคลธรรมดา ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

- (1) มีความเหมาะสมที่จะให้บริการด้านความปลอดภัย
- (2) อายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี
- (3) มีคุณสมบัติตามที่รัฐบัญญัตินี้หรือกฎหมายลำดับรองกำหนด และ
- (4) ได้ชำระค่าธรรมเนียมการขอแล้ว

3.1.2.2 กรณีที่เป็นนิติบุคคล ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

(1) ผู้แทน ตัวแทน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ของนิติบุคคล ผู้จะต้องดำรงตำแหน่งอันเกี่ยวข้องกับการให้บริการความปลอดภัยมีความเหมาะสม

- (2) มีคุณสมบัติตามที่รัฐบัญญัตินี้หรือกฎหมายลำดับรองกำหนด และ
- (3) ได้ชำระค่าธรรมเนียมการขอแล้ว

3.1.2.3 กรณีที่เป็นห้างหุ้นส่วน หุ้นส่วนทุกคนต้องมีคุณสมบัติครบทั้ง 4 ข้อ เช่นเดียวกับบุคคลธรรมดาใน 3.1.2.1

3.1.3 การอนุญาต

ใบอนุญาต (Licence) ที่องค์กรความปลอดภัยภาคเอกชนจะออกให้แก่ผู้ให้บริการความปลอดภัยภาคเอกชนมี 2 ประเภท ได้แก่⁸

(1) ใบอนุญาตสำหรับผู้ให้บริการที่เป็นบริษัท ห้างหุ้นส่วน และกิจการเจ้าของรายเดียว ที่อยู่ในประเทศไอร์แลนด์ เรียกใบอนุญาตประเภทนี้ว่า Contractor Licence

ปัจจุบัน องค์กรความปลอดภัยภาคเอกชนได้ออกใบอนุญาตประเภทนี้ให้กับผู้ให้บริการ ดังนี้

- ผู้ดูแลทางเข้าออก Door Supervisor (Licensed Premises)
- ผู้รักษาความปลอดภัย Security Guard (Static)

⁸ The Private Security Authority, Licensing Information, [Online], 19 April 2011. Available from <http://www.psa.gov.ie/Website/psa/psa.nsf/agentvw?Openform&vw=psaLicensing>

- ผู้ติดตั้งอุปกรณ์เตือนภัยการบุกรุก Installer (Intruder Alarm)
- ศูนย์ตรวจตราความปลอดภัย Security Guard (Monitoring Centre)
- ผู้ให้บริการขนส่งเงินหรือของมีค่า Cash In Transit

(2) ใบอนุญาตสำหรับผู้ให้บริการทุกคนที่ทำงานเกี่ยวกับความปลอดภัย ไม่ว่าจะเป็นผู้จ้างของผู้ได้รับใบอนุญาตประเภท Contractor Licence หรือเป็นผู้ประกอบธุรกิจความปลอดภัยภาคเอกชนเป็นอิสระด้วยตนเอง เรียกใบอนุญาตประเภทนี้ว่า Individual Licence (Employee Licence)

ปัจจุบัน องค์การความปลอดภัยภาคเอกชนได้ออกใบอนุญาตประเภทนี้ให้กับผู้ให้บริการ ดังนี้

- ผู้ดูแลทางเข้าออก Door Supervisor (Licensed Premises)
- ผู้รักษาความปลอดภัย Security Guard (Static)

สำหรับการออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ให้บริการความปลอดภัยในรูปแบบอื่นๆ องค์การความปลอดภัยภาคเอกชนจะประกาศในภายหลัง

การอนุญาตให้บริการความปลอดภัย ถูกบัญญัติไว้ในส่วนที่ 3 ของรัฐบัญญัติว่าด้วยธุรกิจเกี่ยวกับความปลอดภัยภาคเอกชน ค.ศ. 2004 ซึ่งมีความสำคัญดังนี้

3.1.3.1 การขออนุญาต⁹

(1) การขออนุญาตให้บริการความปลอดภัยจากองค์การความปลอดภัยภาคเอกชน จะต้องกรอกคำขอ รวมทั้ง

(ก) ชำระค่าธรรมเนียมการขอ และ

(ข) อ้างถึงคุณสมบัติและความสามารถที่องค์การความปลอดภัยภาคเอกชนต้องการ

และต้องกรอกข้อมูลอื่นๆที่องค์การความปลอดภัยภาคเอกชนอาจต้องการด้วย

(2) องค์การความปลอดภัยภาคเอกชนอาจกำหนดให้ต้องมีบุคคลหนึ่งเป็นพยานรับรองลายมือชื่อของผู้ขออนุญาต

(3) องค์การความปลอดภัยภาคเอกชนอาจ

(ก) กำหนดให้ผู้ขอให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณสมบัติ สถานะทางการเงิน และความสามารถ รวมทั้งสืบสวนและกระทำการใดๆ เช่น ตรวจสอบในส่วนที่เกี่ยวข้องหากจำเป็น

⁹ Private Security Services Act 2004, section 21.

(ข) กำหนดให้ยืนยันถึงความถูกต้องของข้อมูลให้ผู้ขอได้ให้ไว้ โดยทำเป็นคำรับรอง และ

(ค) กำหนดให้ผู้ขอได้รับคำรับรองจากสมาชิกของ Garda Síochána ภายใต้การควบคุมดูแลที่องค์การความปลอดภัยภาคเอกชนกำหนด

(4) ในการการขออนุญาตตาม 3.1.3.1 นี้ การอ้างถึงคุณสมบัติของผู้ขอ สถานะทางการเงิน และความสามารถ หมายรวมถึง

(ก) ผู้แทนนิติบุคคล ในกรณีของนิติบุคคล และ

(ข) หุ้นส่วนทุกคน ในกรณีของห้างหุ้นส่วน

และรวมถึงตัวแทน ผู้จัดการ เลขานุการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

3.1.3.2 การอนุญาตหรือปฏิเสธคำขออนุญาต¹⁰

(1) องค์การความปลอดภัยภาคเอกชนมีอำนาจออกใบอนุญาตให้แก่บุคคลที่ให้บริการความปลอดภัย

(2) เมื่อพิจารณาว่าจะอนุญาตตามคำขอหรือไม่ องค์การความปลอดภัยภาคเอกชนจะลงบันทึกข้อมูลไว้

(3) องค์การความปลอดภัยภาคเอกชนจะปฏิเสธคำขอ ถ้าปรากฏว่า

(ก) ผู้ขอเป็นบุคคลธรรมดาซึ่ง

(๑) ไม่ใช่บุคคลที่เหมาะสมจะให้บริการความปลอดภัยได้

(๒) อายุต่ำกว่า 18 ปี

(๓) ไม่มีคุณสมบัติตามที่รัฐบัญญัตินี้หรือกฎหมายลำดับรอง

กำหนด

(๔) ไม่ได้ชำระค่าธรรมเนียมการขอ

(ข) ผู้ขอเป็นนิติบุคคลซึ่ง

(๑) ผู้แทน ตัวแทน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ของนิติบุคคล ผู้จะต้องดำรงตำแหน่งอันเกี่ยวข้องกับการให้บริการความปลอดภัยไม่มีความเหมาะสม

(๒) ไม่มีคุณสมบัติตามที่รัฐบัญญัตินี้หรือกฎหมายลำดับรอง

กำหนด

(๓) ไม่ได้ชำระค่าธรรมเนียมการขอ

และ

¹⁰ Ibid., section 22.

(ค) ผู้ขอเป็นห้างหุ้นส่วนซึ่งซื้อได้ข้อหนึ่งของ (๑) ถึง (๔) ของ (ก) ตรงกับหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่ง

(4) ใบอนุญาตมีอายุ 2 ปีนับแต่วันที่ออก เว้นแต่กรณีที่มีการยกเลิก เพิกถอนหรือระงับใบอนุญาตก่อนระยะเวลาดังกล่าว

(5) ใบอนุญาต

(ก) ไม่ส่งผลกระทบต่อสิทธิในทรัพย์สิน และ

(ข) ไม่อาจเปลี่ยน โอน จำนำ หรือสร้างภาระติดพันใดๆได้

3.1.3.3 การต่อใบอนุญาต¹¹

(1) ใบอนุญาตซึ่งหมดอายุตามที่รัฐบัญญัตินี้กำหนด องค์การความปลอดภัยภาคเอกชนอาจต่อให้ได้ครั้งต่อครั้ง

(2) การขอต่อใบอนุญาตต้องทำภายในเวลาที่กำหนด

(3) หากองค์การความปลอดภัยภาคเอกชนไม่ได้พิจารณาคำขอต่อใบอนุญาตก่อนหมดอายุ ให้ใบอนุญาตมีอายุต่อไปได้จนกระทั่งองค์การได้พิจารณาให้แล้วเสร็จ

3.1.3.4 เอกสารประกอบคำขอ¹²

องค์การความปลอดภัยภาคเอกชนจะปฏิเสธคำขอออกใบอนุญาตและคำขอต่อใบอนุญาต

(ก) ในนามบริษัท ถ้าขาดใบรับรองบริษัท ใบรับรองการจดทะเบียนบริษัทภายใต้รัฐบัญญัติว่าด้วยบริษัท ค.ศ. 1963 มาตรา 370(1)(ข) และลงวันที่ไม่มากกว่า 4 สัปดาห์ก่อนวันยื่นคำขอ

(ข) ในนามบุคคลผู้ประกอบการ ถ้าขาดสำเนาใบรับรองบุคคลที่จดทะเบียนภายใต้รัฐบัญญัติว่าด้วยการจดทะเบียนชื่อธุรกิจ ค.ศ. 1963 มาตรา 16(1)(ข)

3.1.3.5 การปฏิเสธการต่อ การพัก หรืออื่นๆ ของใบอนุญาต¹³

(1) องค์การความปลอดภัยภาคเอกชนอาจ

(ก) ปฏิเสธการต่อใบอนุญาต หรือ

(ข) สั่งพักใบอนุญาตชั่วคราวระยะเวลาหนึ่ง หรือเพิกถอนเลย

หากมีเหตุผลเพียงพอว่าใบอนุญาตนั้น

¹¹ Ibid., section 23.

¹² Ibid., section 25.

¹³ Ibid., section 26.

- (๑) เกิดจากการขอหรือต่อโดยอาศัยข้อมูลอันเป็นเท็จในสาระสำคัญ
- (๒) เกิดจากการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายลำดับรอง (ไม่ว่าจะได้มีการพิพากษาให้ได้รับโทษเนื่องจากการฝ่าฝืนนั้นหรือไม่) หรือ
- (๓) ไม่เหมาะสมกับบุคคลผู้ให้บริการความปลอดภัยอีกต่อไป หรือหากองค์กรความปลอดภัยภาคเอกชนเห็นว่าจะไม่อนุญาตให้ออกหรือต่อใบอนุญาต เนื่องจากข้อมูลที่ได้ในภายหลัง

(2) องค์กรความปลอดภัยภาคเอกชนจะ

(ก) ปฏิเสธการต่อใบอนุญาต สั่งพักใบอนุญาตชั่วคราวหนึ่ง หรือเพิกถอนเลย หากมีเหตุผลเพียงพอว่าความปลอดภัยหรือสวัสดิภาพของบุคคลอาจอยู่ในความเสี่ยงจากการที่ใบอนุญาตมีนั้นผลต่อไป และ

(ข) ประกาศผลให้ผู้ขออนุญาตทราบ

(3) หากองค์กรความปลอดภัยภาคเอกชนเห็นว่าผู้ได้รับอนุญาต

(ก) กระทบเกี่ยวกับการให้บริการความปลอดภัย หรือ

(ข) ฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายลำดับรอง (ไม่ว่าจะได้มีการพิพากษาให้ผู้ที่ได้รับอนุญาตต้องรับโทษเนื่องจากการฝ่าฝืนนั้นหรือไม่)

องค์กรความปลอดภัยภาคเอกชนอาจกระทำการดังนี้

(๑) เพิกถอนใบอนุญาต (revocation)

(๒) สั่งพักใบอนุญาตชั่วคราวหนึ่ง (suspension)

(๓) ตำหนิ (reprimand)

(๔) คาดโทษ (warning)

(๕) ตักเตือน (caution)

(๖) แนะนำ (advice)

(4) ใบอนุญาตที่อยู่ระหว่างการสั่งพักจะไม่มีผลใช้บังคับ

(5) ผู้ถูกสั่งพักหรือเพิกถอนใบอนุญาตต้องปฏิบัติตามคำสั่งขององค์กรความปลอดภัยภาคเอกชนในการส่งมอบใบอนุญาตและบัตรประจำตัว

3.1.3.6 การแจ้งการปฏิเสธ ฯลฯ¹⁴

(1) ถ้าองค์กรความปลอดภัยภาคเอกชนตัดสินใจให้

(ก) ปฏิเสธการออกหรือต่อใบอนุญาต

¹⁴ Ibid., section 27.

(ข) สั่งพักใบอนุญาตชั่วคราวระยะเวลาหนึ่ง หรือ

(ค) เพิกถอนใบอนุญาต

องค์กรความปลอดภัยภาคเอกชนจะแจ้งให้ผู้ขอหรือผู้ได้รับอนุญาตทราบคำตัดสิน (proposal) นั้น และจะพิจารณาคำชี้แจง (representations) เป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้ขอหรือผู้ได้รับอนุญาตภายใน 14 วันนับแต่แจ้งคำตัดสิน (proposal)

(2) ถ้าองค์กรความปลอดภัยภาคเอกชนพิจารณาคำชี้แจง (representations) แล้วตัดสินให้ปฏิเสธการขอลงหรือต่อใบอนุญาต หรือสั่งพักหรือเพิกถอนใบอนุญาต องค์กรความปลอดภัยภาคเอกชนจะแจ้งคำตัดสิน (decision) พร้อมเหตุผลให้ผู้ขอหรือผู้ได้รับอนุญาตทราบ และแจ้งขั้นตอนการอุทธรณ์คำตัดสิน (decision) ด้วย

3.1.3.7 การเปลี่ยนแปลงการอนุญาตให้บริการความปลอดภัย¹⁵

(1) ผู้ได้รับอนุญาตอาจยื่นคำขอเปลี่ยนแปลงการอนุญาตให้บริการความปลอดภัยแก่องค์กรความปลอดภัยภาคเอกชนได้

(2) ให้นำ 3.1.3.1 เรื่องการขออนุญาต และ 3.1.3.2 เรื่องการอนุญาตและปฏิบัติคำขออนุญาตมาปรับใช้กับคำขอเปลี่ยนแปลงการอนุญาตได้โดยอนุโลม

3.1.3.8 บัตรประจำตัว¹⁶

(1) องค์กรความปลอดภัยภาคเอกชนจะออกบัตรประจำตัวให้แก่บุคคลผู้ได้รับอนุญาต

(2) บุคคลแต่ละคน

(ก) จะมีบัตรประจำตัวไว้แสดงตำแหน่งของเขาหรือเธอในการให้บริการความปลอดภัยที่ได้รับอนุญาต และ

(ข) เมื่อได้รับการร้องขอ จะต้องแสดงบัตรประจำตัวเพื่อให้ตรวจสอบได้ว่าเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้บริการความปลอดภัย

(3) สมาชิกของ Garda Síochána อาจขอให้บุคคลแสดงตัวเพื่อให้ตรวจสอบได้ว่าเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้บริการความปลอดภัย

(4) บุคคลซึ่งแสดงบัตรประจำตัวตาม (3) ต้องอนุญาตให้บุคคลที่ได้เห็นตรวจสอบได้

(5) สมาชิกของ Garda Síochána อาจขอชื่อและที่อยู่จากบุคคลผู้ไม่ปฏิบัติตาม (3) และ (4) ได้

¹⁵ Ibid., section 28.

¹⁶ Ibid., section 29.

(6) อำนาจของสมาชิก Garda Síochána ตาม (3) และ (5) อาจถูกใช้โดยผู้ตรวจการได้

(7) (ก) ในข้อ (7) นี้ “บัตรประจำตัว” หมายรวมถึง บัตรประจำตัวหรือรูปแบบของการระบุตัวตนอื่นๆที่ออกโดยเจ้าหน้าที่ประสานงานด้วย

(ข) บุคคลต้องไม่

(๑) แสดงบัตรประจำตัวที่ออกให้แก่บุคคลอื่นเพื่อการตรวจสอบหรือ

(๒) ด้วยเจตนาหลอกลวง ทำหรือใช้เอกสารใดๆโดยอ้างว่าเป็นบัตรประจำตัว หรือปลอมแปลงบัตรประจำตัวหรือใช้บัตรประจำตัวที่ปลอมแปลงนั้น

(ค) บุคคลผู้ฝ่าฝืน (ข) ต้องถูกปรับไม่เกิน 3,000 ยูโร หรือถูกจำคุกไม่เกิน 12 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ

(8) สมาชิกของ Garda Síochána อาจจับได้โดยไม่ต้องมีหมาย

(ก) ถ้าบุคคลนั้นปฏิเสธที่จะแสดงบัตรประจำตัวตาม (3)

(ข) ถ้าบุคคลนั้น

(๑) ไม่ให้ชื่อและที่อยู่เมื่อได้ร้องขอตาม (5) หรือ

(๒) ให้ชื่อและที่อยู่ที่น่าเชื่อถือได้ตามสมควรว่าเป็นเท็จ

หรือ

(ค) เมื่อมีเหตุอันควรทำให้สมาชิกสงสัยว่าบุคคลนั้นน่าจะฝ่าฝืน (7)(ข)

(9) บุคคลซึ่ง

(ก) ฝ่าฝืน (2)(ก) หรือ (4) หรือ

(ข) ไม่ปฏิบัติตามคำร้องขอตาม (2)(ข) (3) หรือ (5)

มีความผิดอันจะต้องถูกปรับไม่เกิน 2,000 ยูโร

(10) การกระทำความผิดตาม (2) หรือ (3) ผู้กระทำความผิดอาจให้การถึงเหตุอันสมควรที่ไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติดังกล่าวได้

3.1.3.9 เครื่องหมายประจำตัว¹⁷

(1) บุคคลผู้ได้รับอนุญาตให้บริการความปลอดภัยต้องติดเครื่องหมายประจำตัว

(2) บุคคลต้องไม่

(๑) ติดเครื่องหมายประจำตัวของบุคคลอื่น หรือ

¹⁷ Ibid., section 30.

(๒) ด้วยเจตนาหลอกลวง ทำหรือใช้เครื่องหมายใดๆโดยอ้างว่าเป็น เครื่องหมายประจำตัว หรือปลอมแปลงเครื่องหมายประจำตัวหรือใช้เครื่องหมายประจำตัวที่ปลอมแปลงนั้น

(3) บุคคลผู้ฝ่าฝืน (1) หรือ (2) ต้องถูกปรับไม่เกิน 3,000 ยูโร หรือถูกจำคุกไม่เกิน 12 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ

(4) การกระทำความผิดตาม (1) ผู้กระทำความผิดอาจให้การถึงเหตุอันสมควรที่ไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติดังกล่าวได้

(5) ใน 3.1.3.9 นี้

“เครื่องหมายประจำตัว” (identity badge) หมายถึง เครื่องหมายซึ่ง

(ก) ระบุชัดเจนถึงหมายเลขใบอนุญาตที่เกี่ยวข้อง

(ข) รูปแบบ ลักษณะ และขนาดของเครื่องหมายถูกกำหนดไว้สำหรับเป็น เครื่องหมายประจำตัวที่ใช้ติดตัวผู้ได้รับอนุญาต และ

(ค) เมื่อติดแล้วเห็นได้ชัดเจน

3.1.3.10 การออกสำเนาใบอนุญาตหรือบัตรประจำตัว¹⁸

องค์กรความปลอดภัยภาคเอกชนอาจออกสำเนาได้ หากพิสูจน์ได้ว่าใบอนุญาต หรือบัตรประจำตัวได้สูญหายหรือถูกทำลาย โดยต้องชำระค่าธรรมเนียมตามที่กฎหมายได้

3.1.3.11 การยกเลิกใบอนุญาต¹⁹

(1) เกิดขึ้นเมื่อ

(ก) ใบอนุญาตถูกสั่งพัก เพิกถอน หรือหมดอายุ หรือ

(ข) เมื่อผู้ได้รับใบอนุญาตระงับการให้บริการด้านความปลอดภัย ใบอนุญาตหรือบัตรประจำตัวที่ได้รับจะถือว่าถูกยกเลิกทันที

(2) เมื่อใบอนุญาตถูกสั่งพัก เพิกถอน หรือหมดอายุ ผู้ตรวจการอาจจะยึดหรือ เรียกคืนใบอนุญาตและบัตรประจำตัวที่ได้ออกให้ไปก็ได้

(3) ผู้ฝ่าฝืนตามที่กล่าวใน (1) ถือว่ากระทำความผิด ซึ่งต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 ยูโร

3.1.3.12 ทะเบียนผู้ได้รับอนุญาต²⁰

¹⁸ Ibid., section 31.

¹⁹ Ibid., section 32.

²⁰ Ibid., section 33.

- (1) องค์การความปลอดภัยภาคเอกชนต้องจัดให้มีทะเบียนรายชื่อผู้ได้รับอนุญาต เรียกว่า ทะเบียนความปลอดภัยภาคเอกชน หรือ “ทะเบียน”
- (2) ทะเบียนจะมีรูปแบบและลักษณะการบันทึกข้อมูลตามที่กำหนดไว้
- (3) ทะเบียนจะถูกเก็บไว้ที่สำนักงานขององค์การความปลอดภัยภาคเอกชน และเปิดเผยให้บุคคลทั่วไปสามารถตรวจสอบได้โดยไม่มีค่าใช้จ่ายในเวลาทำการ
- (4) องค์การความปลอดภัยภาคเอกชนจะคัดสำเนาทะเบียนได้ ต่อเมื่อมีการร้องขอและชำระค่าธรรมเนียม (ถ้ามี) ซึ่งจะไม่เกินต้นทุนที่เหมาะสมสำหรับการทำสำเนาตามที่กำหนดไว้
- (5) ในการดำเนินการทางเอกสารใดๆที่อ้างว่าเป็นการทำสำเนาข้อมูลการลงทะเบียนและได้รับการรับรองจากเจ้าหน้าที่ขององค์การความปลอดภัยภาคเอกชนว่าเป็นสำเนาเอกสารฉบับจริง โดยไม่มีหลักฐานที่ลงลายมือชื่อผู้ที่ถูกอ้างถึงในเอกสารหรือบุคคลซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ จะถือว่าเป็นสำเนาเอกสารฉบับจริงของการลงทะเบียนซึ่งสามารถเป็นหลักฐานของเรื่องดังกล่าวได้ก็ต่อเมื่อไม่มีข้อขัดแย้งปรากฏ
- (6) องค์การความปลอดภัยภาคเอกชนจะตีพิมพ์และเผยแพร่ทะเบียนภายในหนึ่งเดือนนับจากการประกาศผลการลงทะเบียนและทุกปีหลังจากนั้น
- (7) องค์การความปลอดภัยภาคเอกชนจะทำสำเนาทะเบียนทุกครั้งที่มีการลงทะเบียนและส่งไปยังสำนักงาน Garda โดยบุคคลทั่วไปสามารถตรวจสอบสำเนาดังกล่าวได้ในเวลาทำการ ณ สถานที่นั้น

3.1.3.13 การจัดเตรียมข้อมูลโดย Garda Síochána²¹

- (1) องค์การความปลอดภัยภาคเอกชนอาจร้องขอให้คณะกรรมการ Garda Síochána จัดเตรียมข้อมูลสำคัญสำหรับการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับผู้ขออนุญาตหรือผู้ได้รับอนุญาต
- (2) ถึงแม้จะไม่มีภาระไว้ในข้อกฎหมาย คณะกรรมการก็ต้องปฏิบัติตามคำร้องขอ²²

3.1.3.14 การแสดงใบอนุญาต²²

ในกรณีที่ผู้ได้รับอนุญาตเป็นบริษัท ใบอนุญาตนั้นต้อง

- (ก) ถูกเก็บไว้ในสำนักงานของบริษัทตามที่จดทะเบียนไว้
- (ข) ถูกแสดงไว้ในสถานที่ที่เห็นได้ชัดเจน และ

²¹ Ibid., section 34.

²² Ibid., section 35.

(ค) สามารถให้ตรวจสอบได้เมื่อได้รับการร้องขอจากสมาชิก Garda Síochána ผู้ตรวจสอบสวน หรือบุคคลใดๆ

3.1.3.15 การแจ้งว่าได้กระทำความผิด²³

(1) ผู้ขอรับใบอนุญาตหรือผู้ได้รับอนุญาตที่ถูกตัดสินว่าได้กระทำความผิดหรืออยู่ระหว่างการดำเนินคดีภายใต้กฎหมายของรัฐนี้หรือรัฐอื่นๆ จะต้องแจ้งต่อองค์กรความปลอดภัยภาคเอกชนเรื่องการกระทำผิดดังกล่าวหรือดำเนินการใดๆตามที่กำหนดไว้ภายในเวลาที่กำหนด และต้องนำส่งสิ่งที่ยังคงความปลอดภัยภาคเอกชนได้กำหนดด้วย

(2) ผู้ได้รับอนุญาตจะต้องรายงานต่อองค์กรความปลอดภัยภาคเอกชนภายในเวลาที่กำหนดในเรื่องใดๆที่ได้กำหนดไว้

(3) ผู้ฝ่าฝืนตามที่ระบุใน (1) หรือ (2) จะถือว่ากระทำความผิด และต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 3,000 ยูโร หรือจำคุกไม่เกิน 12 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ

(4) ในกรณีที่ผู้ขอรับใบอนุญาตหรือผู้ได้รับอนุญาตถูกตัดสินว่าได้กระทำความผิดหรืออยู่ระหว่างการดำเนินคดี บุคคลดังกล่าวอาจไม่ถือว่ากระทำความผิดตามข้อ 3.1.3.15 นี้ หากศาลตัดสินว่า ณ สถานที่นั้น การกระทำดังกล่าวไม่ถือว่าเป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายของรัฐนี้

3.1.3.16 การห้ามให้บริการความปลอดภัยโดยไม่ได้รับอนุญาต²⁴

(1) ผู้ว่าจ้างความปลอดภัยเอกชน ผู้ดูแลทางเข้าออก ผู้จัดหาหรือติดตั้งอุปกรณ์ความปลอดภัย นักสืบเอกชน ที่ปรึกษาด้านความปลอดภัย ผู้รักษาความปลอดภัย ผู้ให้บริการยานพาหนะขนส่งนักรักบี้ ผู้รับฝากทรัพย์สิน หรือผู้จัดหาหรือติดตั้งตู้เงินรักบี้ จะต้องไม่ให้บริการความปลอดภัยหรือแสดงตนโดยการ

(ก) โฆษณาประชาสัมพันธ์

(ข) แสดงบัตรหรือเอกสารอ้างอิงใดๆที่ระบุว่าตนเป็นผู้ได้รับอนุญาต หรือ

(ค) กระทำการอื่นๆ

ว่าให้บริการดังกล่าว หากผู้นั้นไม่ได้ถือใบอนุญาตภายใต้รัฐบัญญัตินี้ที่ให้อำนาจบุคคลในการให้บริการเฉพาะดังกล่าว

(2) ให้นำ (1) มาปรับใช้โดยอนุโลมแก่กับนิติบุคคลและหน่วยงานที่ยังมิได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล เสมือนใช้กับบุคคลธรรมดาด้วย

(3) บุคคลที่ฝ่าฝืน (1) จะถือว่ากระทำความผิดและต้องระวางโทษ

²³ Ibid., section 36.

²⁴ Ibid., section 37.

(ก) ปรับไม่เกิน 3,000 ยูโร หรือจำคุกไม่เกิน 12 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับการดำเนินคดีอาญาที่มีขั้นตอนไม่ยุ่งยากในความผิดที่มีอัตราโทษไม่ร้ายแรง (summary conviction) หรือ

(ข) ปรับ หรือจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับการดำเนินคดีอาญาทั่วไป (conviction on indictment)

3.1.3.17 การห้ามว่าจ้างบุคคลที่ไม่ได้รับอนุญาต²⁵

(1) บุคคลต้องไม่ว่าจ้างหรือทำสัญญาจ้างบุคคลใดเพื่อให้บริการความปลอดภัย โดยที่บุคคลนั้นไม่มีใบอนุญาตให้บริการได้

(2) บุคคลที่ฝ่าฝืน (1) ต้องระวางโทษ

(ก) ปรับไม่เกิน 3,000 ยูโร หรือจำคุกไม่เกิน 12 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับการดำเนินคดีอาญาที่มีขั้นตอนไม่ยุ่งยากในความผิดที่มีอัตราโทษไม่ร้ายแรง (summary conviction) หรือ

(ข) ปรับ หรือจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับการดำเนินคดีอาญาทั่วไป (conviction on indictment)

(3) ในการดำเนินการใดๆที่ฝ่าฝืน (1) บุคคลผู้ว่าจ้างอาจแก้ต่างได้โดยพิสูจน์ว่า เข้าใจว่าบุคคลดังกล่าวนั้นสามารถให้บริการความปลอดภัยได้

(ก) เพราะบุคคลดังกล่าวนั้นเป็นบุคคลธรรมดาที่แสดงให้เห็นว่ามีบัตรประจำตัวหรือใบอนุญาต หรือ

(ข) ถ้าบุคคลดังกล่าวนั้นไม่ใช่บุคคลธรรมดา แต่ก็มีใบอนุญาตของบุคคล

3.1.4 กฎระเบียบและจรรยาบรรณ

นักสืบเอกชนต้องปฏิบัติงานซึ่งถือว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการให้บริการด้านความปลอดภัยภาคเอกชนภายใต้รัฐบัญญัติว่าด้วยธุรกิจเกี่ยวกับความปลอดภัยภาคเอกชน ค.ศ. 2004 และกฎหมายลำดับรองต่างๆที่เกี่ยวข้อง

ปัจจุบัน ประเทศไอร์แลนด์ยังไม่มีมาตรการที่เป็นกฎหมายลำดับรองที่กำหนดคุณสมบัติและควบคุมคุณภาพของผู้ประกอบวิชาชีพนักสืบเอกชนเป็นการเฉพาะ เพราะยังอยู่ในระหว่างการศึกษาวิจัย และหารือกับผู้ประกอบธุรกิจถึงความเป็นไปได้ในการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพ โดยก่อนจะประกาศใช้มาตรฐานวิชาชีพได้ จะต้องผ่านการประชาพิจารณ์และได้รับการรับรองจาก

²⁵ Ibid., section 38.

คณะกรรมการควบคุมมาตรฐานแห่งประเทศไทย (Irish National Accreditation Board - INAB) ก่อน²⁶

3.1.5 บทกำหนดโทษ

นอกจากบทกำหนดโทษที่ปรากฏในส่วนที่ 3 ของรัฐบัญญัติว่าด้วยธุรกิจเกี่ยวกับความปลอดภัยภาคเอกชน ค.ศ. 2004 เรื่องการอนุญาตให้บริการความปลอดภัยแล้ว ยังมีมาตรา 48 ซึ่งอยู่ในส่วนที่ 7 บทเบ็ดเตล็ด อันมีใจความสำคัญดังนี้

3.1.5.1 บุคคลใดซึ่ง

(1) แจ้งความเท็จหรือปกปิดความจริงในคำขออนุญาต คำขออุทธรณ์ หรือเอกสารใด ๆ ที่ต้องใ้ภายใต้รัฐบัญญัตินี้ หรือให้ความเท็จหรือปกปิดความจริงในข้อมูลซึ่งแจ้งต่อองค์กรความปลอดภัยภาคเอกชนหรือคณะกรรมการอุทธรณ์ความปลอดภัยภาคเอกชน

(2) เป็นผู้ได้รับอนุญาต ได้แสดงใบอนุญาตหรือบัตรประจำตัวที่อยู่ระหว่างการถูกพักหรือเพิกถอนใบอนุญาตแล้วแก่บุคคลอื่น เพื่อจะให้ให้บริการความปลอดภัยแก่บุคคลนั้น หรือ

(3) เป็นผู้ได้รับอนุญาต ไม่เก็บบันทึกตามที่กำหนดหรือไม่แจ้งข้อมูลตามที่กำหนดแก่องค์กรความปลอดภัยภาคเอกชน

มีความผิดอันจะต้องถูกปรับไม่เกิน 3,000 ยูโร หรือถูกจำคุกไม่เกิน 12 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ

3.1.5.2 เมื่อ

(1) ความผิดตามรัฐบัญญัตินี้ได้ถูกกระทำลงโดยนิติบุคคล และ

(2) ความผิดนั้นได้รับการพิสูจน์แล้วว่าถูกกระทำลงโดยได้รับความยินยอม ู้เห็นเป็นใจ ได้รับการรับรอง หรือเป็นส่วนหนึ่งอันเกิดจากความละเลยของบุคคลดังนี้

(ก) ผู้แทน ตัวแทน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่อื่นของนิติบุคคลนั้น หรือ

(ข) บุคคลซึ่งกระทำลงโดยมีอำนาจ

บุคคลเหล่านี้จะมีความผิดด้วย และต้องถูกพิจารณาและลงโทษด้วยถ้าเขาหรือเธอถูกตัดสินว่าผิดจริง

3.1.5.3 เมื่อการกระทำใดๆของนิติบุคคลถูกจัดการโดยสมาชิกของนิติบุคคลนั้น ข้อ

3.1.5.2 จะถูกใช้กับสมาชิกของนิติบุคคลผู้ซึ่งหน้าที่ของเขาหรือเธอมีลักษณะคล้ายกับผู้แทนหรือตัวแทนของนิติบุคคลนั้น

²⁶ วีระพงษ์ บุญโญภาส และคณะ, รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษารูปแบบการดำเนินงานของหน่วยงานที่กำกับดูแลผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม(กรุงเทพมหานคร: คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552), หน้า 270.

3.1.5.4 ให้นำข้อ 3.1.5.2 และ 3.1.5.3 มาปรับใช้โดยอนุโลมแก่การกระทำความผิดตามรัฐบัญญัตินี้ ซึ่งกระทำลงโดยหน่วยงานที่ยังมิได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลด้วย

3.1.5.5 องค์การความปลอดภัยภาคเอกชนอาจดำเนินคดีสำหรับการกระทำความผิดภายใต้รัฐบัญญัตินี้ได้

3.1.6 การฝึกอบรมผู้ให้บริการความปลอดภัยภาคเอกชน

การฝึกอบรมผู้ให้บริการความปลอดภัยภาคเอกชนอยู่ในความรับผิดชอบร่วมกันขององค์การความปลอดภัยภาคเอกชน (Private Security Authority - PSA) และสำนักงานมาตรฐานกลางแห่งประเทศไอร์แลนด์ (National Standards Authority of Ireland - NSAI) * โดยผู้ให้บริการความปลอดภัยภาคเอกชนรายใดจะทำการฝึกอบรมหรือเปิดโรงเรียนสอนผู้ให้บริการดังกล่าวจะต้องได้รับอนุญาตและอยู่ภายใต้การควบคุมคุณภาพจากหน่วยงานทั้งสองข้างต้น นอกจากนี้ในส่วนของหลักสูตรที่จะใช้ในการฝึกอบรม ผู้ให้บริการความปลอดภัยภาคเอกชนก็ต้องได้รับการรับรองมาตรฐานจากสภาการศึกษาต่อเนื่องและฝึกอบรม (The Further Education and Training Awards Council - FETAC) ** ด้วย²⁷

3.1.7 สมาคมหรือสภาผู้ประกอบการนักสืบเอกชน

รัฐบัญญัติว่าด้วยธุรกิจเกี่ยวกับความปลอดภัยภาคเอกชน ค.ศ. 2004 มิได้ก่อตั้งสมาคมหรือสภาผู้ประกอบการนักสืบเอกชน แต่ก็มีได้มีบทบัญญัติห้ามการก่อตั้งเช่นกัน นักสืบเอกชนจึงอาจรวมตัวกันก่อตั้งเป็นสมาคมหรือสภาผู้ประกอบการนักสืบเอกชนได้

3.2 สาธารณรัฐฝรั่งเศส

สาธารณรัฐฝรั่งเศสเป็นประเทศที่อยู่ในทวีปยุโรป ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย เป็นประเทศหนึ่งที่ใช้กฎหมายระบบซีวิลลอว์ (Civil Law) มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนโดยตรง ได้แก่ รัฐบัญญัติว่าด้วยการควบคุมกิจการด้านความปลอดภัยภาคเอกชน

* เป็นองค์กรที่ก่อตั้งโดยรัฐบัญญัติว่าด้วยสำนักงานมาตรฐานกลางแห่งประเทศไอร์แลนด์ ค.ศ. 1996 (National Standards Authority of Ireland Act 1996) อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิสาหกิจ การค้า การจ้างงาน และนวัตกรรม (Minister of Enterprise, Trade, Employment and Innovation) มีหน้าที่ในการสร้างมาตรฐานที่ดีให้กับธุรกิจต่างๆ เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับคุณภาพสูงสุดจากทุกบริการ

** เป็นสภาแห่งชาติที่ทำหน้าที่กำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับการศึกษา การเรียนการสอน และการฝึกอบรมต่างๆ เพื่อให้เป็นไปตามกรอบคุณภาพแห่งชาติ (National Framework of Qualifications - NFQ) ของประเทศไอร์แลนด์

²⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 227.

ค.ศ. 1983 (Loi n°83-629 du 12 juillet 1983 réglementant les activités privées de sécurité)²⁸

3.2.1 ข้อกำหนดทั่วไปและนิยาม

ประเทศฝรั่งเศสได้รวมการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนเข้ากับธุรกิจรูปแบบอื่นซึ่งมีลักษณะเป็นกิจการเกี่ยวกับงานด้านความปลอดภัยที่กระทำโดยเอกชน เช่นเดียวกับประเทศไอร์แลนด์ โดยรวบรวมหลักเกณฑ์ต่างๆไว้ในรัฐบัญญัติว่าด้วยการควบคุมกิจการด้านความปลอดภัยภาคเอกชน ค.ศ. 1983

สาระสำคัญของรัฐบัญญัติฉบับนี้ หลักก็คือห้ามเอกชนกระทำกิจการหรือกิจกรรมใดๆที่จะเกี่ยวข้องกับงานด้านความปลอดภัย ส่วนข้อยกเว้นก็คือให้กระทำภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด ทั้งนี้ แม้จะได้รับอนุญาตให้กระทำได้แล้ว ก็ต้องอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล และควบคุมขององค์กรตำรวจและกระทรวงมหาดไทยด้วย แต่ในประเทศฝรั่งเศสซึ่งมีการปกครองที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจอย่างมาก ทำให้อำนาจหน้าที่ในการกำกับ ดูแล และควบคุมนี้ตกเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Le préfet du département) เว้นแต่ในมหานครปารีสเท่านั้นที่จะกำกับ ดูแล และควบคุมโดยสำนักงานตำรวจ (Le préfet de police)

รัฐบัญญัติฉบับนี้ได้จำแนกรูปแบบของงานด้านความปลอดภัยที่กระทำโดยเอกชน ออกเป็น 2 หมวดใหญ่ๆ ได้แก่

หมวด 1 กิจการภาคเอกชนเกี่ยวกับการเฝ้าติดตาม รักษาความปลอดภัย ขนส่งทางบก และคุ้มครองบุคคล ซึ่งมาตรา 1 มีสาระสำคัญดังนี้

บทบัญญัติในหมวดนี้จะใช้กับกิจกรรมใดก็ตามที่มีได้ดำเนินการโดยบริการสาธารณะ ซึ่งกิจกรรมนั้นประกอบไปด้วย

(1) การให้บริการใดๆอันมีวัตถุประสงค์ในการเฝ้าติดตามบุคคลหรือระบบรักษาความปลอดภัยทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือเป็นการดูแลสิ่งหามิทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์และรักษาความปลอดภัยให้แก่บุคคลที่อาศัยอยู่ในอสังหาริมทรัพย์

(2) การให้บริการขนส่งทางบกและเฝ้าติดตามจนกว่าการขนส่งจะสำเร็จลง ซึ่งอัตราเงินหรือโลหะมีค่าอันมีมูลค่าต่ำกว่า 100,000 ยูโร (เว้นแต่ในกรณีของพนักงานไปรษณีย์หรือหน่วยงานที่ได้รับอนุญาตให้ถือตามจำนวนต่ำกว่า 5,335 ยูโร) และกิจการประกันมูลค่าการขนส่ง

(3) กิจการอันมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองความสมบูรณ์ทางร่างกายของบุคคลใด

²⁸ Loi n°83-629 du 12 juillet 1983 réglementant les activités privées de sécurité, [Online], 8 March 2011. Available from <http://www.legifrance.gouv.fr/>

เว้นเสียแต่บุคคลดังต่อไปนี้ อาจได้รับอนุญาตให้ใช้อาวุธดำเนินกิจการดังที่ได้ระบุไว้ใน

(1) ถึง (3) เพื่อตนเองหรือผู้อื่น

(ก) บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลใดที่ได้จดทะเบียนพาณิชย์หรือจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล

(ข) บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลซึ่งมิได้จดทะเบียนพาณิชย์หรือจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลที่ตั้งอยู่ในรัฐสมาชิกอื่นของประชาคมยุโรป (la Communauté européenne) หรือรัฐอื่นใดที่ได้ทำความตกลงว่าด้วยเขตเศรษฐกิจยุโรป (l'accord sur l'Espace économique européen) ที่ได้ดำเนินกิจการอย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่าง

หมวด 2 กิจการการสืบสวนภาคเอกชน ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

3.2.1.1 ลักษณะของกิจการ²⁹

อาชีพอิสระที่มีลักษณะเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลหรือข้อความเพื่อส่งไปยังบุคคลอื่น โดยไม่เปิดเผยวัตถุประสงค์และลักษณะของภารกิจ เพื่อรักษาผลประโยชน์ของบุคคลใด ต้องอยู่ภายใต้บทบัญญัติในหมวดนี้

3.2.1.2 การตั้งชื่อกิจการ³⁰ ต้องไม่ทำให้ประชาชนสับสน

การตั้งชื่อนิติบุคคลที่ดำเนินกิจการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 20 จะต้องไม่เกี่ยวข้องกับบุคคลตามกฎหมายเอกชนและจะต้องไม่ก่อให้เกิดความสับสนว่าเป็นบริการสาธารณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริการสาธารณะซึ่งเกี่ยวกับการรักษาความสงบภายในประเทศ (งานด้านกิจการตำรวจ)

การดำเนินกิจการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 20 นี้จะได้รับการยกเว้นจากกิจการที่กำหนดไว้ตามมาตรา 1

เจ้าพนักงานตำรวจแห่งชาติและเจ้าหน้าที่หรือผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (gendarmerie nationale) ไม่อาจดำเนินกิจการดังที่กำหนดไว้ในมาตรา 20 ได้ตลอดระยะเวลา 5 ปีนับจากวันที่พ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ไม่ว่าเป็นการชั่วคราวหรือถาวร เว้นเสียแต่จะได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรล่วงหน้าจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (Ministre de l'intérieur) ในกรณีพนักงานหรือผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาซึ่งมิได้สังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ดำเนินกิจการดังกล่าวข้างต้น ให้ใช้หลักเกณฑ์เดียวกันโดยอาศัยกฎกระทรวงกลาโหม (arrêté du Ministre de la defense)

²⁹ Loi n°83-629 du 12 juillet 1983 réglementant les activités privées de sécurité, article 20 the first paragraph.

³⁰ Ibid., article 21.

3.2.2 คุณวุฒิและคุณสมบัติ

3.2.2.1 คุณสมบัติของผู้มีสิทธิขอรับใบอนุญาตดำเนินการ³¹

บุคคลดังกล่าวต่อไปนี้นั้นที่อาจได้รับอนุญาตให้ดำเนินการทางอาชีพดังที่กล่าวไว้ใน 3.2.1.1

(ก) บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่ได้ขึ้นทะเบียนกับองค์กรตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 2 วรยศอง แห่งรัฐบัญญัติลำดับที่ 94-126 ณ วันที่ 11 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1994 ว่าด้วยการก่อตั้งและดำเนินการอาชีพอิสระ

(ข) บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลซึ่งมิได้จดทะเบียนกับองค์กรตามบทบัญญัติที่กล่าวถึงไว้ในข้อ (ก) ที่ได้ก่อตั้งในรัฐภาคีอื่นตามความตกลงว่าด้วยเขตเศรษฐกิจยุโรป ซึ่งได้ดำเนินการที่กำหนด

3.2.2.2 คุณสมบัติของผู้ได้รับอนุญาตให้ดำเนินการ³²

ไม่มีเอกสารรายได้สามารถดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 20 ได้ เว้นแต่จะเป็นผู้ได้รับอนุญาตตามวิธีที่กำหนดในรัฐกฤษฎีกา*

การอนุญาตจะทำได้ต่อเมื่อผู้ขออนุญาตสามารถพิสูจน์เงื่อนไขดังต่อไปนี้

(1) มีสัญชาติฝรั่งเศส หรือสัญชาติอื่นใดของรัฐสมาชิกประชาคมยุโรป หรือสัญชาติของรัฐภาคีที่ได้ทำความตกลงว่าด้วยเขตเศรษฐกิจยุโรป

(2) ไม่ปรากฏในแฟ้มอาชญากรรมหรือในเอกสารที่สามารถใช้แทนได้อื่นใด (เฉพาะกรณีผู้ถือสัญชาติอื่น) ว่าเคยกระทำความผิดลหุโทษหรือต้องโทษทางอาญาตามที่กำหนดไว้ในตารางที่ 2 ของประวัติอาชญากรรม (casier judiciaire) อันเนื่องมาจากความผิดในการไม่ปฏิบัติตามหน้าที่

(3) ไม่เคยถูกเนรเทศ หรือถูกห้ามเข้าอาณาเขตประเทศฝรั่งเศสเป็นการชั่วคราว

(4) ไม่เคยมีคำพิพากษาของศาล ซึ่งตัดสินตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายพาณิชย์ บรรพ 6 ลักษณะ 2 หมวด 5 หรือถูกบังคับตามบทบัญญัติในส่วนอื่นก่อนหน้าบทบัญญัตินี้ดังกล่าว และไม่เคยมีคำตัดสินอื่นใดที่คล้ายคลึงกันของรัฐสมาชิกประชาคมยุโรป หรือรัฐภาคีอื่นตามความตกลงว่าด้วยเขตเศรษฐกิจยุโรป

(5) มิได้ดำเนินการตามที่กำหนดในมาตรา 1

(6) มีใบอนุญาตประกอบอาชีพตามที่รัฐกฤษฎีกากำหนด

³¹ Ibid., article 20 the second paragraph.

³² Ibid., article 22 the first and the second paragraphs.

* ในรัฐบัญญัติฉบับนี้ หมายถึง รัฐกฤษฎีกาประเภทที่กำหนดไว้ว่าต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาแห่งรัฐก่อน (décret en Conseil d'Etat)

3.2.2.3 ข้อยกเว้นมิให้อนุญาต³³

การอนุญาตไม่อาจทำได้หากปรากฏในผลการไต่สวนทางปกครอง (l'enquête administrative) (ที่จัดทำโดยตำรวจหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรา 26 แห่งรัฐธรรมนูญลำดับที่ 78-17 ณ วันที่ 6 มกราคม ค.ศ. 1978 ว่าด้วยการเข้าถึงและเสรีภาพในข้อมูลข่าวสารและสารสนเทศ ซึ่งเป็นข้อยกเว้นให้เข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลได้) ว่ามีความประพฤติหรือมีแนวโน้มที่จะเป็นอันตรายอันเสื่อมเสียต่อชื่อเสียง ไม่ซื่อสัตย์ หรือขัดต่อศีลธรรมอันดี หรือปรากฏว่ามีลักษณะเป็นอันตรายต่อความผาสุกของบุคคลหรือทรัพย์สิน ความสงบเรียบร้อยของสาธารณะ และความมั่นคงของรัฐ หรือไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ดังได้กล่าวไว้ข้างต้น

3.2.2.4 การเพิกถอนใบอนุญาต³⁴

การอนุญาตอาจถูกเพิกถอนได้เมื่อผู้ได้รับอนุญาตไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรานี้ และอาจถูกสั่งพักได้ทันทีในกรณีจำเป็นเร่งด่วนหรือเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของประชาชน

3.2.2.5 คุณสมบัติของลูกจ้างในกิจการ³⁵

บุคคลต่อไปนี้ไม่สามารถถูกจ้างให้ดำเนินงานในกิจการตามที่กล่าวไว้ในมาตรา 20 ได้

(1) หากตั้งแต่ก่อนจ้างงาน ได้มีประกาศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือสำนักงานตำรวจ (กรณีในปารีส) ว่ามิให้รับเข้าทำงาน

(2) หากปรากฏในแฟ้มอาชญากรรมหรือในเอกสารที่เทียบเท่าได้อื่นใดสำหรับกรณีที่มีผู้นั้น มีสัญชาติอื่น ว่าบุคคลดังกล่าวเคยต้องโทษในความผิดลหุโทษหรือโทษทางอาญาตามที่กำหนดไว้ในตารางที่ 2 ของประวัติอาชญากรรม อันเนื่องมาจากความผิดในการไม่ปฏิบัติตามหน้าที่

(3) ยังอยู่ในบังคับของการเนรเทศหรือการห้ามเข้าดินแดนประเทศฝรั่งเศสชั่วคราว

(4) กรณีที่ปรากฏในการไต่สวนทางปกครอง (ที่จัดทำโดยตำรวจหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรา 26 แห่งรัฐธรรมนูญลำดับที่ 78-17 ณ วันที่ 6 มกราคม ค.ศ. 1978 ว่าด้วยการเข้าถึงและเสรีภาพในข้อมูลข่าวสารและสารสนเทศ ซึ่งเป็นข้อยกเว้นให้เข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลได้) ว่ามีความประพฤติหรือมีแนวโน้มที่จะเป็นอันตรายอันเสื่อมเสียต่อชื่อเสียง ไม่ซื่อสัตย์ หรือขัดต่อศีลธรรมอันดี หรือปรากฏว่ามีลักษณะเป็นอันตรายต่อความผาสุกของบุคคลหรือทรัพย์สิน ความสงบเรียบร้อยของสาธารณะ และความมั่นคงของรัฐ หรือไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ดังได้กล่าวไว้ข้างต้น

(5) มีการประกาศในรัฐกฤษฎีกาว่าบุคคลดังกล่าวไม่สามารถประกอบอาชีพนี้ได้

³³ Ibid., article 22 the third paragraph.

³⁴ Ibid., article 22 the fourth paragraph.

³⁵ Ibid., article 23.

ทั้งนี้ ต้องส่งสัญญาจ้างงานไปยังองค์กรของรัฐที่รับผิดชอบตาม (2) (3) และ (4) โดยสัญญาจ้างงานที่สร้างขึ้นโดยขัดกับข้อความตาม (2) - (5) ให้เป็นโมฆะ

3.2.2.6 สิทธิในการได้รับค่าเสียหายและเงินชดเชยจากการขาดคุณสมบัติตามมาตรา 23³⁶

ภายใต้ข้อยกเว้นของบทบัญญัติตามรัฐกฤษฎีกาตาม (5) ของมาตรา 23 สัญญาจ้างงานซึ่งไม่เป็นไปตามเงื่อนไขตาม (2) ถึง (5) ของมาตราดังกล่าวนั้น จะไม่มีผลในทางกฎหมาย

ความเสียหายของสัญญานี้ก่อให้เกิดสิทธิ โดยนายจ้างจะต้องชดใช้ค่าเสียหาย (l'indemnité légale) ในการไล่ออก ตามเงื่อนไขแห่งมาตรา L. 122-9 ของประมวลกฎหมายแรงงาน เว้นแต่มีข้อตกลงที่เป็นคุณกว่า

นอกจากนี้ ลูกจ้างยังมีสิทธิได้รับเงินชดเชยตามเงื่อนไขมาตรา L.351-1 ของประมวลกฎหมายฉบับเดียวกันด้วย

3.2.3 ข้อกำหนดการทำงาน

3.2.3.1 ข้อห้ามในการดำเนินกิจการ³⁷

ภายใต้บทบัญญัติแห่งมาตรา 73 ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และมาตรา 122-7 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ห้ามมิให้บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลผู้ดำเนินกิจการตามมาตรา 20 กระทำการขัดขวางต่อเสรีภาพในการใช้ทรัพย์สิน หรือใช้กำลังขู่ข่มขู่บุคคลอื่นใดไม่ว่าด้วยวิธีการใดก็ตาม

3.2.3.2 ตำรวจมีหน้าที่เป็นผู้ควบคุมการดำเนินกิจการนักสืบเอกชน³⁸

คณะกรรมการการตำรวจ เจ้าหน้าที่ตำรวจ และเจ้าหน้าที่รัฐ ตลอดจนผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในนามของหน่วยงานทางปกครองที่มีอำนาจหน้าที่ จะต้องเฝ้าติดตามผู้ได้รับอนุญาตให้ดำเนินกิจการตามมาตรา 20

3.2.3.3 หากเจ้าพนักงานแรงงานร้องขอ กิจการที่ได้รับอนุญาตต้องให้ข้อมูล³⁹

ภายใต้อำนาจหน้าที่ของพนักงานตรวจและควบคุมแรงงาน อาจร้องขอให้เปิดเผยข้อมูลทางทะเบียนของบุคคลตามมาตรา L.620-3 แห่งประมวลกฎหมายแรงงาน และสิ่งอื่นใด ไม่ว่าจะ เป็นทะเบียน หนังสือ หรือเอกสาร ตามที่ระบุไว้ในมาตรา L.611-9 แห่งประมวลกฎหมายฉบับเดียวกัน รวมถึงฐานข้อมูลทางโทรศัพท์ ที่อยู่ หรือการศึกษา ตลอดจนหลักฐานอื่นๆเท่าที่จำเป็น

³⁶ Ibid., article 24.

³⁷ Ibid., article 29.

³⁸ Ibid., article 30 the first paragraph.

³⁹ Ibid., article 30 the second paragraph.

3.2.3.4 การเข้าไปยังสถานที่ต่าง ๆ⁴⁰

กรณีที่จะต้องดำเนินการเกี่ยวกับสถานที่ ผู้รับอนุญาตหรือตัวแทนตามมาตรา 20 อาจเข้าไปยังสถานที่ดังกล่าวเพื่อดำเนินการได้ ระหว่าง 8.00 - 20.00 น. และอาจเข้าไปยังสถานที่ดังกล่าวได้ตลอดเวลาทำการ ทั้งนี้ ผู้รับอนุญาตหรือตัวแทนไม่อาจเข้าไปยังที่พักอาศัยได้ (โดยปราศจากหมาย)

3.2.3.5 การทำรายงานการเยี่ยมชม (visit report)⁴¹

กิจการจะต้องทำรายงานการเยี่ยมชม และผู้ได้รับอนุญาตมีหน้าที่ทำสำเนารายงานการเยี่ยมชมและนำส่งหน่วยงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือสำนักงานตำรวจ (กรณีในป่ารัฐ)

3.2.4 กฎระเบียบและจรรยาบรรณ

นักสืบเอกชนต้องปฏิบัติงานภายใต้รัฐธรรมนูญที่ว่าด้วยการควบคุมกิจการด้านความปลอดภัยภาคเอกชน ค.ศ. 1983 และกฎหมายลำดับรองต่างๆที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ยังต้องปฏิบัติตาม décret en Conseil d'Etat ซึ่งหมายถึง รัฐธรรมนูญประเภทที่กำหนดไว้ว่าต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาแห่งรัฐก่อน⁴² โดย Conseil d'Etat คือ สภาแห่งรัฐ ซึ่งจัดตั้งโดยรัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ. 1799 มี 2 หน้าที่ได้แก่ หน้าในการให้ความเห็นทางกฎหมายและหน้าในการพิจารณาข้อพิพาททางปกครอง ในหน้าที่ประการหลังนี้มีสถานะเทียบเท่าศาลปกครองสูงสุด⁴³

3.2.5 บทกำหนดโทษ

3.2.5.1 บทกำหนดโทษมีหลายอัตรา ดังนี้⁴⁴

3.2.5.1.1 โทษจำคุก 3 ปี และปรับ 45,000 ยูโร

(1) ภายใต้บทบัญญัติมาตรา 29 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หากข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีการใช้อาชึ่งดำเนินการตามมาตรา 20 โดยไม่ได้รับการขึ้นทะเบียนต่อองค์กรของรัฐตามมาตรา 2 วรรค 2 แห่งรัฐธรรมนูญลำดับที่ 94-126 ณ วันที่ 11 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1994 ทั้งนี้ ยกเว้นสำหรับบุคคลตามมาตรา 20 (ข)

(2) หากข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีการดำเนินการอย่างอื่นตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 1 ในการดำเนินกิจการตามมาตรา 20

⁴⁰ Ibid., article 30 the third paragraph.

⁴¹ Ibid., article 30 the fourth paragraph.

⁴² นันทวัฒน์ บรมานันท์, คำอธิบายศัพท์กฎหมายมหาชน ฝรั่งเศส - ไทย, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2553), หน้า 71.

⁴³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 53.

⁴⁴ Loi n°83-629 du 12 juillet 1983 réglementant les activités privées de sécurité, article 31.

(3) หากข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีการดำเนินการตามมาตรา 20 โดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา 25 (การขออนุญาตตั้งโรงเรียนนักร้อง) หรือมีการดำเนินกิจการต่อไปเมื่อถูกเพิกถอนใบอนุญาตหรือถูกสั่งพักการอนุญาตไว้

(4) หากข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในกรณีของบุคคลธรรมดาที่มีการฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา 22 หรือในกรณีของนิติบุคคลมีการฝ่าฝืนการดำเนินกิจการตามมาตรา 20 หากปรากฏว่ามีการกำหนดนโยบายบริหารหรือจัดการโดยบุคคลอื่นใดที่มีใช้ผู้แทนนิติบุคคลตามกฎหมาย

(5) หากข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีการว่าจ้างวิสาหกิจช่วงให้ดำเนินการตามมาตรา 20 ซึ่งวิสาหกิจดังกล่าวไม่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินการได้ตามมาตรา 25 (การขออนุญาตตั้งโรงเรียนนักร้อง)

(6) หากปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีกรณีใดตามมาตรา 29 เกิดขึ้น

3.2.5.1.2 โทษจำคุก 1 ปี และปรับ 15,000 ยูโร

(1) กรณีที่การดำเนินกิจการตามมาตรา 20 ไม่เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งมาตรา 21

(2) กรณีที่มีการจ้างบุคคลใดบุคคลหนึ่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในกิจการดังกล่าวไว้ในมาตรา 20 ในทางที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งมาตรา 23 ข้อ (2) ถึง (5)

3.2.5.1.3 โทษจำคุก 6 เดือน และปรับ 500 ยูโร

(1) กรณีที่ไม่มีการขออนุญาตตามมาตรา 25 (การขออนุญาตตั้งโรงเรียนนักร้อง) หรือไม่ปฏิบัติตามประกาศตามมาตรา 23 (1)

(2) กรณีที่คิดขบวนการควบคุมกิจการโดยเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดังความในตามมาตรา 30

(3) กรณีที่ลูกจ้างของกิจการตามมาตรา 20 ปฏิบัติงานโดยขัดต่อบทบัญญัติมาตรา 23 (2) ถึง (5)

3.2.5.1.4 โทษปรับ 3,750 ยูโร

(1) กรณีไม่ทำเอกสารตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 27 (การดำเนินการเกี่ยวกับเอกสารใดๆของกิจการต้องระบุหมายเลขใบอนุญาตตั้งโรงเรียนนักร้องด้วย) หรืออ้างสถานภาพทางราชการหรือสถานภาพทางทหารของผู้ได้รับอนุญาต ผู้จัดการ หรือลูกจ้าง

(2) กรณีไม่ปฏิบัติตามมาตรา 21 โดยไม่ระบุว่าเป็นการดำเนินการของเอกชน

3.2.5.2 ความรับผิดชอบอื่นนอกจากโทษทางอาญา⁴⁵

บุคคลธรรมดาที่ถูกพิจารณาว่ามีความผิดฐานฝ่าฝืนบทบัญญัติตามหมวดนี้ จะต้องรับผิดชอบเพิ่มดังนี้

- (1) เลิกกิจการถาวรหรือห้ามดำเนินกิจการตามมาตรา 20 เป็นระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป
- (2) ห้ามกระทำการกิจกรรมใดตามมาตรา 20 เป็นการถาวรหรือเป็นระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป
- (3) ห้ามถือครองหรือพกพาอาวุธที่ต้องได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นการถาวรหรือเป็นระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป ทั้งนี้ เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งระเบียบข้อบังคับปัจจุบัน

3.2.5.3 ความรับผิดชอบเพิ่มเติมของนิติบุคคล⁴⁶

นิติบุคคลอาจถือว่ามีความผิดตามมาตรา 121-2 แห่งประมวลกฎหมายอาญาด้วย หากฝ่าฝืนบทบัญญัติตามมาตรา 31 แห่งหมวดนี้

นิติบุคคลดังกล่าวจะต้องรับผิดชอบ ดังนี้

- (1) โทษปรับตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรา 131-38 แห่งประมวลกฎหมายอาญา
- (2) โทษตามมาตรา 131-39 (1) (2) (4) (7) (8) และ (9) แห่งบทบัญญัติฉบับเดียวกัน โดยโทษตาม (2) แห่งมาตราดังกล่าวให้บังคับแก่การดำเนินกิจการหรือการกระทำการใดๆ ที่ทำการฝ่าฝืน

3.2.6 การฝึกอบรมผู้ประกอบการธุรกิจนักสืบเอกชน

3.2.6.1 การขออนุญาตจัดตั้งสถานฝึกอบรมหรือโรงเรียนนักสืบ⁴⁷

การดำเนินกิจการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 20 อยู่ภายใต้บังคับจะต้องได้รับอนุญาตสำหรับการจัดตั้งสถานฝึกอบรมระดับขั้นต้น (principal) และขั้นสูง (secondaire) อีกเป็นการต่างหาก

3.2.6.1.1 กิจการที่ดำเนินการโดยบุคคลที่กำหนดไว้ในมาตรา 20 จะต้องขออนุญาตต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้ที่ได้ขึ้นทะเบียนต่อองค์กรที่กำหนดไว้ตามมาตรา 2วรรคสอง แห่งรัฐบัญญัติลำดับที่ 94-126 ณ วันที่ 11 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1994 ว่าด้วยการก่อตั้งและดำเนินกิจการอาชีพอิสระ หรือต่อสำนักงานตำรวจ (กรณีในปารีส) ในกรณีที่กิจการดำเนินการโดยนิติบุคคลตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 20 กรณีนี้จะต้องยื่นคำขออนุญาตต่อเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจพิจารณาเกี่ยวกับการดำเนินการของนิติบุคคลนั้น ณ สถานที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือสถานศึกษาระดับขั้นต้นหรือขั้นสูง หรือ ณ สำนักงานตำรวจ (กรณีในปารีส)

⁴⁵ Ibid., article 32.

⁴⁶ Ibid., article 33.

⁴⁷ Ibid., article 25.

การขอหมายเลขทะเบียนตั้งสถานฝึกอบรมจะต้องยื่นคำร้องต่อองค์กรตามมาตรา 2 วรรคสองแห่งรัฐบัญญัติลำดับที่ 94-126 ณ วันที่ 11 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1994 ดังกล่าวมาแล้ว สำหรับบุคคลธรรมดาให้ระบุที่อยู่ของบุคคลนั้น ในกรณีของนิติบุคคลจะต้องระบุชื่อนิติบุคคลที่ตั้งสำนักงานใหญ่ (ในกรณีที่มีสาขา) ที่อยู่ของสถานฝึกอบรมระดับขั้นต้น ที่อยู่ของสถานฝึกอบรมระดับขั้นสูง สถานะ รายชื่อผู้ก่อตั้ง ผู้บริหาร ผู้จัดการ รวมทั้งรายชื่อบุคลากรของสถานศึกษา พร้อมกับการแบ่งสรรทุนและหุ้นในวิสาหกิจอื่นที่ถือครองอยู่

3.2.6.1.2 การดำเนินกิจการโดยบุคคลที่กำหนดตาม (ข) ของมาตรา 20 จะต้องทำคำร้องขออนุญาตต่อสำนักงานตำรวจ

กรณีบุคคลธรรมดาให้ระบุที่อยู่ กรณีของนิติบุคคลให้ระบุชื่อนิติบุคคล ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ (หากมี) สถานฝึกอบรมที่ต้องการจะสร้างในประเทศฝรั่งเศส สถานะ รายชื่อผู้ก่อตั้ง ผู้บริหาร ผู้จัดการ รายชื่อบุคลากรของสถานฝึกอบรม พร้อมทั้งการแบ่งสรรทุนและหุ้นในวิสาหกิจอื่นที่ถือครองอยู่ ทั้งนี้ จะต้องแนบคำร้องขออนุญาตดำเนินการในรัฐสมาชิกสหภาพยุโรป (l'Union européenne) ที่นิติบุคคลนั้นตั้งอยู่ ตามแต่กรณี

3.2.6.1.3 การขออนุญาตจะไม่ได้ได้รับความเห็นชอบ หากการดำเนินกิจการตามที่กล่าวไว้ในมาตรา 20 นั้นได้กระทำลงโดยบุคคลที่มีลักษณะขัดต่อความสงบเรียบร้อยของสาธารณะ

3.2.6.1.4 ไม่ว่าจะกรณีจะเป็นเช่นใด หากมีการแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการฝึกอบรมดังกล่าวไว้ใน 3.2.6.1.1 และ 3.2.6.1.2 หรือมีการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญของการถือหุ้นของนิติบุคคล จะต้องแจ้งต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือสำนักงานตำรวจ (กรณีในปารีส)

3.2.6.2 การเพิกถอนการอนุญาต⁴⁸

3.2.6.2.1 การอนุญาตตามมาตรา 25 อาจถูกเพิกถอนแก่บุคคลดังต่อไปนี้

(1) บุคคลธรรมดาผู้ได้รับอนุญาตตามมาตรา 22 ซึ่งไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรานี้หรือกรณีอื่นใดที่กำหนดให้เพิกถอนการอนุญาตได้

(2) นิติบุคคลซึ่งได้รับอนุญาต (ไม่ว่าโดยตรงหรือผ่านตัวแทนนิติบุคคล) ซึ่งไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรา 22 หรือบุคคลที่ใบอนุญาตถูกเพิกถอนไปแล้ว

(3) นิติบุคคลที่ถูกกำหนดนโยบายการบริหารหรือจัดการโดยบุคคลอื่นใดที่ไม่มีผู้แทนนิติบุคคลตามกฎหมาย

⁴⁸ Ibid., article 26.

(4) นิติบุคคลที่ทุนทั้งหมดหรือบางส่วนเกิดจากการก่ออาชญากรรม หรือการกระทำการอันขัดต่อกฎหมายตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 324-1 ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม

(5) บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่ดำเนินกิจการในทางที่กระทบต่อความปลอดภัยของสาธารณะและความมั่นคงของรัฐ หรือกระทบต่อผลประโยชน์ขั้นพื้นฐานของประเทศ ในทางที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ อุตสาหกรรม หรือพาณิชย์กรรม

(6) บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขตามบทบัญญัติ ในหมวด 2 และผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในการเข้าเมืองและการพำนักของคนต่างด้าว หรือผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามหมวด 2 และ 4 แห่งบรรพ 1, หมวด 1 และ 2 แห่งบรรพ 2, หมวด 2 และ 4 แห่งบรรพ 3, และบรรพ 6 แห่งประมวลกฎหมายแรงงาน

ทั้งนี้ ยกเว้นกรณีตาม (4) และ (5) การประกาศจะมีผลได้ต่อเมื่อมีหนังสือบอกกล่าวอย่างเป็นทางการแล้วเท่านั้น

3.2.6.2.2 หากกรณีต้องตาม (1) ถึง (5) ของ 3.2.6.2.1 อาจสั่งพักใบอนุญาตได้เป็นเวลา 6 เดือนขึ้นไป

อาจสั่งพักใบอนุญาตได้ กรณีที่บุคคลธรรมดา ผู้แทนนิติบุคคล หรือตัวแทนนิติบุคคลที่ได้รับการอนุญาตตามมาตรา 21 ถูกดำเนินคดีตามกฎหมายอาญา โดยการสั่งพักจะสิ้นสุดลงเมื่อหน่วยงานทางปกครองที่เกี่ยวข้องทราบถึงคำพิพากษาถึงที่สุดของศาลในคดีนั้น

3.2.6.2.3 เว้นแต่กรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นเร่งด่วนเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของสังคม การสั่งพักใบอนุญาตหรือการเพิกถอนใบอนุญาตจะทำได้ต่อเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินการกระบวนการพิจารณาระบบกล่าวหาแล้วเท่านั้น (ไม่ต้องรอระยะเวลาอุทธรณ์)

3.2.6.2.4 การอนุญาตถือเป็นโมฆะเมื่อผู้ได้รับอนุญาตเลิกกิจการ

3.2.6.3 การดำเนินการเกี่ยวกับเอกสารของกิจการ⁴⁹

เอกสารที่เกี่ยวกับข้อมูล โฆษณา สัญญา หรือจดหมาย ที่ได้ทำขึ้นโดยผู้ดำเนินการตามที่กำหนดในมาตรา 20 จะต้องระบุหมายเลขใบอนุญาตตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 25 และต้องระบุว่าเป็นกิจการของเอกชน

3.2.6.4 การห้ามอ้างสถานภาพทางราชการ⁵⁰

ห้ามมิให้อ้างสถานะอดีตข้าราชการหรือตำแหน่งทางทหารของผู้ได้รับอนุญาตให้ดำเนินการ ผู้จัดการ หรือลูกจ้าง ในทุกกรณี

⁴⁹ Ibid., article 27 the first paragraph.

⁵⁰ Ibid., article 27 the second paragraph.

3.2.7 สมาคมหรือสภาผู้ประกอบการธุรกิจนักสืบเอกชน

รัฐบัญญัติว่าด้วยการควบคุมกิจการด้านความปลอดภัยภาคเอกชน ค.ศ. 1983 มิได้ก่อตั้งสมาคมหรือสภาผู้ประกอบการธุรกิจนักสืบเอกชน แต่ก็ได้มีบทบัญญัติห้ามการก่อตั้งเช่นกัน นักสืบเอกชนจึงอาจรวมตัวกันก่อตั้งเป็นสมาคมหรือสภาผู้ประกอบการธุรกิจนักสืบเอกชนได้ ซึ่งปัจจุบันมีสภาวิชาชีพนักสืบเอกชนชั้นสูงแห่งชาติ (Conseil National Supérieur Professionnel Des Agents de Recherches Privées)* ที่เป็นการรวมตัวของบรรดานักสืบเอกชนในประเทศฝรั่งเศส

3.3 มาตรฐานร่วมขั้นต่ำ

สหพันธ์สมาคมนักสืบเอกชนระหว่างประเทศ (International Federation of Associations of Private Detectives หรือ Internationale Kommission der Detektiv-Verbande หรือ I.K.D.) ได้ทำการวิจัยเรื่องมาตรฐานร่วมขั้นต่ำ (Common Minimum Standard) ในสหภาพยุโรป (European Union) เกี่ยวกับการอนุญาตให้ภาคเอกชนทำการสืบสวนได้ (Licensing Investigations in the Private Sector) โดยปรากฏในรายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Paper) ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้⁵¹

3.3.1 บทนำ

สหพันธ์สมาคมนักสืบเอกชนระหว่างประเทศเป็นหน่วยงานกลางสากลที่ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1964 ประกอบด้วยองค์กรนักสืบเอกชนและหน่วยงานรักษาความปลอดภัยทั่วโลก สำนักงานตั้งอยู่ที่กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย และได้เชิญองค์กรหรือผู้แทนวิชาชีพระดับชาติมาเข้าร่วมเป็นสมาชิก

สมาชิกปัจจุบันของสหพันธ์สมาคมนักสืบเอกชนระหว่างประเทศประกอบไปด้วยสมาคมนักสืบเอกชนของประเทศต่างๆ ได้แก่ ออสเตรีย สาธารณรัฐเช็ก เดนมาร์ก ฟินแลนด์ ฝรั่งเศส เยอรมนี ฮังการี อิตาลี ญี่ปุ่น ลัตเวีย เนเธอร์แลนด์ นอร์เวย์ โปรตุเกส โรมาเนีย สโลวีเนีย สเปน สวิตเซอร์แลนด์ สหราชอาณาจักร และสมาคมนักสืบระดับโลก (World Association of Detectives Inc)

* <http://www.cnsp.org/>

⁵¹ International Federation of Associations of Private Detectives, Common Minimum Standard, [Online], 19 April 2011. Available from <http://www.i-k-d.com/>

สหพันธ์สมาคมนักสืบเอกชนระหว่างประเทศมุ่งเน้นการรักษามาตรฐานสูงสุดที่สอดคล้องกับประมวลจริยธรรมและสนับสนุนให้เกิดความสอดคล้องของกฎระเบียบและกระบวนการขออนุญาตต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายในสหภาพยุโรป

3.3.2 วัตถุประสงค์

เนื่องจากการขยายตัวอย่างรวดเร็วของสหภาพยุโรปและการเกิดขึ้นของกฎหมายและกระบวนการเพื่อการขออนุญาตต่างๆ สหพันธ์สมาคมนักสืบเอกชนระหว่างประเทศจึงได้สำรวจระดับมาตรฐานที่เหมาะสมสำหรับสมาชิกสหภาพยุโรปแต่ละประเทศในการสืบสวนของภาคเอกชน โดยมีการพิจารณาในประเด็นต่อไปนี้

- ก. การใช้บังคับกฎระเบียบ
- ข. การทบทวนกฎระเบียบที่มีอยู่
- ค. กิจกรรมข้ามชาติ

เมื่อมีกฎระเบียบปรากฏหรือได้ถูกพิจารณาไว้ การควบคุมบางส่วนจะถูกบังคับใช้ ความไม่สอดคล้องของกฎระเบียบในด้านการเปิดตลาดเสรีข้ามชาติทำให้เกิดความสับสน การแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม และนำไปสู่พฤติกรรมที่ไม่ดีของนักฉวยโอกาส

วัตถุประสงค์ในการวิจัยของสหพันธ์สมาคมนักสืบเอกชนระหว่างประเทศและเอกสารที่เกิดจากการวิจัยนี้ เป็นไปเพื่อสื่อสารถึงระดับการสืบสวนของภาคเอกชนที่สหพันธ์สมาคมนักสืบเอกชนระหว่างประเทศให้การรับรองไว้เป็นมาตรฐานร่วมขั้นต่ำสำหรับประเทศในสหภาพยุโรป

3.3.3 คำนิยาม

นิยามของการสืบสวนภาคเอกชน* สำหรับสหพันธ์สมาคมนักสืบเอกชนระหว่างประเทศคือ

การตรวจตรา สอบถาม หรือสืบสวนใดๆ ที่ดำเนินการในนามบุคคลอื่น เพื่อวัตถุประสงค์ในการ

* The IKD definition for investigations in the private sector is:

Any surveillance, inquiries or investigations that are carried out on behalf of another, for the purpose of

(a) obtaining information and/or evidence about a particular person or about the activities or whereabouts of a particular person; or

(b) obtaining information and/or evidence about the circumstances in which or means by which any property has been lost or damaged

(ก) ได้มาซึ่งข้อมูลและหรือหลักฐานเกี่ยวกับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง (บุคคลนั้น หมายถึงบุคคลธรรมดา นิติบุคคล องค์กร หรือหน่วยงานอื่นๆ) หรือเกี่ยวกับ กิจกรรม หรือสถานที่เกี่ยวกับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือ

(ข) ได้มาซึ่งข้อมูลและหรือหลักฐานเกี่ยวกับบริบทแวดล้อมซึ่งเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินที่สูญหายหรือถูกทำลาย

คำนิยามของสหพันธ์สมาคมนักสืบเอกชนระหว่างประเทศครอบคลุมบริการดังต่อไปนี้ (รายการการบริการนี้ไม่ใช่รายการที่ละเอียดครบถ้วน)

1. การสืบสวนเรื่องอุบัติเหตุ (Accident Investigations)
2. การสืบสวนเรื่องการหักหลัง (Blackmail Investigations)
3. การสืบสวนเรื่องการบัญชีที่ไม่ถูกต้อง (False Accounting Investigations)
4. การสืบสวนตามกฎหมายครอบครัว (Family Law Investigations)
5. การสืบสวนเรื่องการปลอมแปลง (Forgery Investigations)
6. การสืบสวนเรื่องการฉ้อโกง (Fraud Investigations)
7. การสืบหาเรื่องการสูญหาย (Loss Investigations)
8. การสืบสวนเรื่องทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property Investigations)
9. ความรู้ทางกฎหมาย (Legal knowledge)
10. การเตรียมการฟ้องร้องดำเนินคดี (Litigation Support)
11. แหล่งกำเนิด (Provenance)
12. การครอบครองทรัพย์สิน (Repossessions)
13. รายงานสถานะ (Status Reports)
14. การตรวจตรา (Surveillance)
15. การสืบสวนเรื่องโจรขโมย (Theft Investigations)
16. การเสาะหาร่องรอย (Tracing)

3.3.4 มาตรฐานร่วมขั้นต่ำ

ในทางปฏิบัตินั้นแน่นอนว่ามาตรฐานขั้นต่ำที่เป็นอยู่ก็คือนักสืบไม่มีกฎหมายควบคุม และการควบคุมตนเองเป็นศูนย์หรือการไร้ซึ่งการควบคุม ในที่ที่ไม่มีกฎหมายควบคุมอยู่ก็จะมีหน่วยงานระดับชาติต่างๆ เกิดขึ้น ซึ่งแต่ละหน่วยงานก็มีประมวลจริยธรรม รวมถึงระเบียบกระบวนการต่างๆ ของตนเอง แต่การเข้าเป็นสมาชิกหรือการเข้าร่วมในการควบคุมตนเองกับหน่วยงานดังกล่าวนั้นเป็นไปโดยสมัครใจ และมีเพียงบางส่วนเท่านั้นที่อำนาจศาลและกฎหมายควบคุมไปถึง

ในทางกลับกัน ในที่ที่มีการนำมาตรฐานมาใช้ก็จะมีระดับแตกต่างกันตั้งแต่ขั้นต่ำสุดไปจนถึงระดับสูงอย่างเช่นที่ใช้ในประเทศสเปน

จึงเป็นความต้องการของสมาชิกสหพันธ์สมาคมนักสืบเอกชนระหว่างประเทศ (ซึ่งรวมถึงสมาชิกส่วนใหญ่ขององค์กรระดับชาติในสหภาพยุโรป) ที่สมาชิกสหภาพยุโรปแต่ละประเทศจะได้พิจารณามาตรฐานที่น่าเสนอในเอกสารนี้ มาตรฐานตั้งต้นนั้นออกแบบมาเพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นจริง สามารถนำไปใช้ได้จริง และสอดคล้องกับมาตรฐานที่มีอยู่ โดยมีการปรับระดับให้สูงขึ้น

ดังนั้น มาตรฐานร่วมขั้นต่ำ (Common Minimum Standard) จึงหมายถึงระดับมาตรฐานขั้นต่ำไปจนถึงมาตรฐานสูงสุด โดยไม่รวมระดับมาตรฐานต่ำสุดไปจนถึงมาตรฐานขั้นต่ำ

มาตรฐานสูงสุด (Highest standard) -----

มาตรฐานขั้นต่ำ (Minimum standard) -----

มาตรฐานต่ำสุด (Lowest standard) -----

3.3.5 ขอบเขตการวิจัย

วิสัยภวเกณฑ์ที่มีอยู่สำหรับการสืบสวนของภาคเอกชนโดยครอบคลุมประเทศออสเตรเลีย เบลเยียม เดนมาร์ก สาธารณรัฐเช็ก เยอรมนี ฝรั่งเศส กรีซ ฮังการี ไอร์แลนด์ อิตาลี ลัตเวีย ลิทัวเนีย ลักเซมเบิร์ก เนเธอร์แลนด์ นอร์เวย์ โปแลนด์ โปรตุเกส สวีเดน สโลวาเกีย สโลวีเนีย สเปน และสหราชอาณาจักร

3.3.6 แหล่งที่มาของข้อมูล

การวิจัยนี้จัดทำขึ้นโดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากหอการค้าแห่งชาติ (National Chambers of Commerce) คณะกรรมการการค้าแห่งชาติ (National Trade Commissions) ข้อมูลของคณะกรรมการสหภาพยุโรป (EU Commission Information) องค์กรระดับชาติ (National Authorities) สหภาพต่างๆ (Affiliated Unions) องค์กรวิชาชีพ (Professional Organisations) สมาคมนักสืบเอกชน (Private Investigators' Associations) และงานวิจัยจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet Research)

3.3.7 ผลการวิจัย

การวิจัยแสดงให้เห็นว่าไม่มีมาตรฐานร่วมสำหรับประเทศที่ได้ทำการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ในประเทศที่มีกฎระเบียบอยู่ การวิจัยแสดงให้เห็นว่า

- ไม่มีกลุ่มของกฎระเบียบ
- มีกระบวนการที่แตกต่างกัน
- มีกฎเกณฑ์ที่แตกต่างกัน
- มีระดับการยอมรับสิ่งผิดกฎหมายที่ไม่เท่ากัน
- ไม่มีรูปแบบของข้อยกเว้นหรือคำอธิบายว่าจะยกเว้นได้อย่างไรบ้าง

อย่างไรก็ดี การวิจัยได้เผยให้เห็นถึงความพยายามที่จะจัดตั้งมาตรฐานร่วมขั้นต่ำตามอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน รวมทั้งฉบับแก้ไขเพิ่มเติมก็ต้องได้รับการพิจารณาด้วย

3.3.8 สถานภาพปัจจุบัน

สถานภาพปัจจุบันของนักสืบเอกชนนั้นมีทั้งที่ได้รับการจดทะเบียนและไม่ได้รับการจดทะเบียน ซึ่งผลกระทบของสถานภาพปัจจุบันนี้ทำให้เกิดความสับสนไม่เป็นธรรม และเปิดช่องให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานและผู้บริโภค

อย่างไรก็ตาม แม้นักสืบเอกชนได้รับการจดทะเบียนแล้ว ก็ยังไม่มีมาตรฐานมาตรฐานขั้นต่ำหรือข้อตกลงร่วมกันระหว่างประเทศ

3.3.9 ข้อเสนอ มาตรฐานร่วมขั้นต่ำนั้นควรประกอบด้วย

ทางเลือกที่ 1 คุณสมบัติส่วนบุคคล

อายุ 18 ปี และไม่มีประวัติอาชญากรรม

ทางเลือกที่ 2 ความเหมาะสม

ไม่มีประวัติอาชญากรรม ตามที่ระบุใน 3.3.11 ภาคผนวก ก

ทางเลือกที่ 3 ความสามารถ

ต้องผ่านการศึกษาและฝึกอบรม โดยต้องได้อย่างน้อย 80 ECTS (จำนวนหน่วยกิตตามระบบยุโรป) ทั้งนี้ ต้องมีการเข้าฟังบรรยาย ฝึกปฏิบัติ สัมมนา ทำรายงานเดี่ยว ทดสอบ หรือเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ และจะถือว่าได้สำเร็จหลักสูตรแล้วก็ต่อเมื่อทดสอบผ่านทุกวิชา ทั้งกฎหมาย (ประกอบด้วยวิชาอาชญาวิทยา กฎหมายแพ่ง และสิทธิส่วนบุคคล) และระเบียบวิธี

การทดสอบความสามารถจำเป็นต้องครอบคลุมถึง

- ความสามารถในการพิจารณาวัตถุประสงค์ของการสืบสวน
- การวางแผนการสืบสวน
- ทักษะในการสื่อสาร (การประสานงานกับลูกค้าและผู้ได้บังคับบัญชา)
- การดำเนินการตามแผน รวบรวมข้อมูล และประเมินค่าตามวัตถุประสงค์
- เทคนิคการรายงานและการคิดต่อยอด (ความสามารถในการให้คำแนะนำ)

แต่ละข้อข้างต้นควรอยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจในองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย กฎระเบียบ และหลักปฏิบัติ

การประเมินในหัวข้อข้างต้นสามารถทำในรูปแบบกรณีศึกษา ทั้งแบบที่มาจากสถานการณ์จริงและสถานการณ์สมมติ

ทางเลือกที่ 4 ค่าวิชาชีพ

ควรมีการประกันขั้นต่ำ โดยขอเสนอที่ 100,000 ยูโร

ทางเลือกที่ 5 ประมวลจริยธรรม

ประมวลจริยธรรมของสหพันธ์สมาคมนักสืบเอกชนระหว่างประเทศรวมถึงการรักษาไว้ซึ่งความลับของข้อมูลที่ได้รับ ดังปรากฏใน 3.3.12 ภาคผนวก ข

ทางเลือกที่ 6 ข้อยกเว้นของทางเลือกที่ 1 - 5

ข้อยกเว้นสำหรับแต่ละทางเลือกข้างต้น ควรถูกกำหนดโดยผู้มีอำนาจในการให้ใบอนุญาตของประเทศนั้นๆ

ทางเลือกที่ 7 การใช้บังคับ

ทางเลือกที่ปรากฏในมาตรฐานร่วมขั้นต่ำนั้นจะใช้บังคับได้จริงก็ต่อเมื่อ

- ตรงตามข้อกำหนดทั้งหมดเท่านั้น
- ใช้กับรัฐสมาชิกสหภาพยุโรป
- ใช้กับบุคคลธรรมดาและหรือบริษัทที่ขอใบอนุญาตหลังวันที่ 31 ธันวาคม ค.ศ. 2007

3.3.10 ข้อเสนอแนะ คือ นำทางเลือกทั้ง 7 ข้อมาใช้ทั้งหมด

3.3.11 ภาคผนวก ก

รายการการกระทำผิดกฎหมาย (ตามทางเลือกที่ 2)

- “ความผิดอาญาร้ายแรง” (Serious Arrestable Offences) ภายใต้พระราชบัญญัติว่าด้วยตำรวจและพยานหลักฐานทางอาญา

- “ความผิดอาญา” (Arrestable) ภายใต้พระราชบัญญัติว่าด้วยตำรวจและกฎหมายอาญา หรือพระราชบัญญัติว่าด้วยพยานหลักฐานอื่นๆ

- “ความผิด” (Offences) ภายใต้พระราชบัญญัติว่าด้วยพยานหลักฐานอื่นๆ

การกระทำผิดกฎหมายของเยาวชน

การกระทำผิดกฎหมายโดยเยาวชนให้พิจารณาดังนี้

อายุ ณ เวลาการกระทำผิดกฎหมาย   ความผิดที่ใช้พิจารณา

10 – 12   ความผิดอาญาร้ายแรงเท่านั้น

12 – 15   ความผิดอาญาร้ายแรงและความผิดอาญาอื่นๆ

16 – 18   ความผิดทั้งหมดภายใต้รายการที่ระบุไว้ในภาคผนวกนี้

การกระทำผิดกฎหมายข้ามประเทศ

การกระทำผิดกฎหมายในต่างประเทศ ซึ่งอยู่ภายใต้รายการที่ระบุไว้ในภาคผนวกนี้ ให้พิจารณาดังนี้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับข้อมูลในประวัติอาชญากรรมและข้อมูลเพิ่มเติมอื่นๆที่จำเป็น

ปัจจุบัน การดำเนินคดีอาญาไม่ได้ขึ้นอยู่กับระเบียบว่าด้วยถิ่นที่อยู่ของผู้กระทำผิด

รายการการกระทำผิดที่ระบุไว้นี้ เกี่ยวข้องกับการอนุญาตหรือการจัดประเภทภายใต้กฎหมายและพระราชบัญญัติของประเทศนั้นๆ ดังนี้

ประเภทที่ 1 ความรุนแรงหรือพฤติกรรมความรุนแรง (Violence / Abusive Behaviour)

ประเภทที่ 2 จารกรรมหรือก่อการร้าย (Espionage / Terrorism)

ประเภทที่ 3 อาวุธร้ายแรง (Offensive Weapons)

ประเภทที่ 4 อาวุธสงคราม (Firearms)

ประเภทที่ 5 ความไม่สุจริต (Dishonesty)

ประเภทที่ 6 การใช้แรงงานหรือทอดทิ้งเด็ก (Abuse or Neglect of Children)

ประเภทที่ 7 การกระทำผิดทางเพศ (Sexual Offences)

ประเภทที่ 8 ยาเสพติด (Drugs)

ประเภทที่ 9 อาชญากรรม (Criminal Damage)

ประเภทที่ 10 สิทธิส่วนบุคคลและการปกป้องข้อมูล (Privacy and Data Protection)

ประเภทที่ 11 การกระทำผิดภายใต้บทบัญญัติว่าด้วยความปลอดภัยเอกชน

(Offences under Private Security Legislation)

3.3.12 ภาคผนวก ข

ประมวลจริยธรรมของสหพันธ์สมาคมนักสืบเอกชนระหว่างประเทศ (ตามทางเลือกที่ 5)

(1) ปฏิบัติตามหน้าที่ของวิชาชีพที่สอดคล้องกับหลักศีลธรรมสูงสุดและไม่กระทำการใดให้เสื่อมเสียต่อวิชาชีพการสืบสวนเอกชน

(2) ทำการสืบสวนภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย ศีลธรรม และหลักจริยธรรมวิชาชีพ

(3) ตรวจสอบเอกสารหลักฐานของลูกค้า เพื่อให้มั่นใจว่าลูกค้ามีสิทธิตามกฎหมายและมีเหตุผลทางศีลธรรมในการที่จะสืบสวนเรื่องนั้นๆ

(4) เคารพสิทธิส่วนบุคคล ข้อมูล และความลับตามกฎหมายของลูกค้า

(5) เคารพผลประโยชน์สูงสุดของลูกค้า โดยการรักษามาตรฐานสูงสุดของคุณภาพและโดยการรายงานลูกค้าตามความเป็นจริงถึงสิ่งที่ได้สืบค้นอย่างแน่ใจแล้ว ทั้งนี้ ต้องไม่ละเมิดกฎหมายด้วย

(6) กระทำการเพื่อให้แน่ใจว่าการบริการและบันทึกต่างๆนั้นถูกเก็บไว้อย่างดี เพื่อปกป้องสิทธิส่วนบุคคลของลูกค้าและป้องกันการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัว

(7) กระทำเพื่อให้แน่ใจว่าลูกค้าจ้างหรือบุคคลอื่นที่ได้รับค่าจ้างจากการช่วยเหลือในการสืบสวนได้ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้

(8) ปฏิบัติงานร่วมกับสมาชิกร่วมวิชาชีพ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เชิงวิชาชีพสูงสุด ทั้งความจริง ความถูกต้องแม่นยำ และความรอบคอบ รวมทั้งเพื่อปกป้องชื่อเสียงของสมาชิกร่วมวิชาชีพ

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชน

ปัญหาและอุปสรรคของการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนของประเทศไทยในปัจจุบันสามารถพิจารณาได้ดังนี้

4.1 ความน่าเชื่อถือ

ธุรกิจนักสืบเอกชนในประเทศไทยไม่ได้รับความเชื่อถือจากหน่วยงานราชการ ประชาชน และผู้ว่าจ้าง เนื่องจากไม่มีกฎหมายหรือกฎเกณฑ์มาตรฐานชัดเจนที่จะรองรับการทำงานของนักสืบเอกชน เรียกได้ว่านักสืบเอกชนไม่ได้มีตัวตนอยู่ในกฎหมายไทยที่ใดเลย ทำให้นักสืบเอกชนไม่มั่นใจในขอบเขตการทำงานของตนว่าทำได้เพียงใด แค่นั้น ผู้ว่าจ้างก็ไม่เชื่อมั่นว่าจะสามารถไว้วางใจนักสืบเอกชนที่ไม่มีใบอนุญาตประกอบธุรกิจหรือใบรับรองว่าผ่านการฝึกอบรมใดๆให้มาทำงานสืบหาข้อมูลให้ตนดีหรือไม่

การทำงานของนักสืบเอกชนมีลักษณะลึกลับ ไม่เปิดเผย บางครั้งต้องแฝงกาย ปลอมตัว ใช้เทคนิค หรืออาศัยเทคโนโลยี เพื่อประกอบการปฏิบัติงาน โดยทั่วไปแล้วประชาชนคนธรรมดา ย่อมไม่อาจทราบได้ว่าการทำงานของนักสืบเอกชนเป็นอย่างไรและไม่ได้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจการงานในลักษณะนี้ คนทั่วไปจะทราบข้อมูลคร่าวๆจากการดู นิตยสาร ละคร หรือ ภาพยนตร์ ซึ่งมีรูปแบบการเล่าเรื่องที่เพ้อฝัน เกินจริง หรือตลกขบขัน ทำให้ภาพลักษณ์ของนักสืบเอกชนไม่ชัดเจน หากจะได้ยินข่าวสารเกี่ยวกับงานสืบสวนก็มักได้ยินคำว่า สาย หรือ สายสืบ ซึ่งทำหน้าที่เป็นแหล่งข่าวให้กับตำรวจเวลาดักจับการซื้อยาเสพติด โดยสายตำรวจเหล่านี้เป็นเอกชนคนธรรมดาที่ช่วยเหลือเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่ในการสืบสวนตามกฎหมาย และอาจได้ค่าตอบแทนเป็นเงินสินบนตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดที่กำหนดให้จ่ายให้แก่ผู้แจ้งความนำจับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

หากคนทั่วไปประสงค์จะสืบหาข้อมูลใดๆ ก่อนอื่นก็ต้องลองสืบค้นด้วยตนเองก่อน จนเมื่อพบปัญหาว่าไม่สามารถสืบหาได้ต่อไปแล้ว ก็จำเป็นต้องพึ่งพามีอาชีพให้สืบหาข้อมูลให้ นั่นก็คือ นักสืบเอกชน ซึ่งหากไม่รู้จักนักสืบเอกชนเป็นการส่วนตัวหรือไม่รู้จักคนใกล้ชิดที่เคยได้ใช้บริการของนักสืบเอกชน วิธีที่จะว่าจ้างนักสืบเอกชนได้ง่ายที่สุดในปัจจุบันก็คือการเข้าสืบค้นข้อมูลในอินเทอร์เน็ต หรือแม้แต่การติดต่อตามเบอร์โทรศัพท์ที่ปรากฏอยู่ในใบปลิวโฆษณาประชาสัมพันธ์ตามสถานที่สาธารณะทั่วไป ต่อเมื่อได้ติดต่อพูดคุยกับนักสืบเอกชนแล้วก็จะพบว่าวิธีการทำงานไม่เป็นที่เปิดเผย ซ้ำยังตกลงกันด้วยวาจาโดยไม่ต้องพบเจอตัวจริงเพื่อพูดคุยกันก่อน และส่วน

ใหญ่ก็ต้องโอนเงินค่าจ้างให้เสียก่อนนักสืบเอกชนจึงจะทำงานให้ ดังนั้น จึงไม่ค่อยมีคนกล้าว่าจ้างนักสืบเอกชนมากนัก เพราะต้องอาศัยความไว้วางใจเป็นอย่างมาก โดยมักกลัวกันว่าหากโอนเงินให้แล้วจะติดต่อไม่ได้อีก ก็เป็นอันถูกหลอกหลวงให้เสียเงินจำนวนไม่น้อยไป จะติดตามทวงถามก็ไม่รู้จักหน้าค่าตาหรือที่อยู่อาศัย ทำให้คนทั่วไปไม่ไว้วางใจนักสืบเอกชนนัก เพราะก็มีกรณีถูกหลอกหลวงโดยนักสืบปลอมอยู่เสมอ

ด้านนักสืบเอกชนเองก็ไม่กล้าเปิดเผยตัวเพราะกลัวว่าจะไม่สามารถปฏิบัติงานที่เป็นความลับได้อีก ทำให้เสียโอกาสที่จะมีรายได้เข้ามา อีกทั้งหากต่างฝ่ายต่างเชื่อใจกันแล้ว ตกลงว่าจ้างและโอนเงินให้กันแล้ว เมื่อนักสืบเอกชนออกไปปฏิบัติงานก็จะพบอุปสรรคว่าไม่สามารถสืบหาข้อมูลได้ง่าย เพราะไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชนทั่วไป รวมถึงเจ้าหน้าที่รัฐก็ไม่ค่อยยอมให้ข้อมูลใดๆด้วย เนื่องจากเห็นว่ามิใช่เจ้าหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด เป็นเพียงคนธรรมดาสามัญที่ประกอบอาชีพในลักษณะหนึ่งเท่านั้น ทั้งไม่อาจแน่ใจได้ว่าหากให้การช่วยเหลือใดๆไปจะเป็นการกระทำที่ถูกต้องตามกฎหมายจริงหรือไม่

เมื่อประชาชนทั่วไปไม่ให้ความเชื่อถือ เจ้าหน้าที่รัฐไม่ให้ความไว้วางใจ ก็มีผู้ว่าจ้างที่จะเชื่อมั่นมาว่าจ้างให้สืบหาข้อมูลน้อย ทำให้กิจการงานนักสืบเอกชนไม่พัฒนามากนัก จำนวนนักสืบเอกชนที่ดีมีคุณภาพก็ไม่มาก ทั้งๆที่เป็นธุรกิจที่มีความสำคัญ สามารถแบ่งเบาภาระของภาครัฐในการสืบหาข้อมูลใดๆได้ รวมทั้งมีประโยชน์ทั้งในแง่การประกอบธุรกิจการค้าและเรื่องส่วนตัวต่างๆ การที่จะขจัดปัญหาความไม่น่าเชื่อถือนี้ได้ก็โดยการมีกฎหมายเฉพาะว่าด้วยการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนขึ้นมากล่าวถึงการทำงานของนักสืบเอกชนเพื่อรองรับการประกอบธุรกิจนี้ โดยเฉพาะควรให้มีการกำหนดให้ต้องทำสัญญาว่าจ้างเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ผู้ว่าจ้างเกิดความเชื่อมั่นที่จะจ้างงานและนักสืบเอกชนมั่นใจในการขอเบาะแสการปฏิบัติงานของตน ไม่ต้องอาศัยเพียงความเชื่อใจที่ไว้วางใจกันคนไม่รู้จักเท่านั้น

การว่าจ้างนักสืบเอกชนเป็นการทำสัญญาจ้างทำของอย่างหนึ่ง ซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไม่ได้กำหนดแบบไว้ว่าต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ต้องทำเป็นหนังสือ หรือต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ ดังนั้น เพียงการตกลงกันด้วยวาจาผ่านทางโทรศัพท์ก็สามารถก่อให้เกิดสัญญาซึ่งมีผลสมบูรณ์ตามกฎหมายแล้ว แต่เนื่องจากการตกลงด้วยวาจาดังกล่าวทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจระหว่างคู่สัญญาทั้งสองฝ่าย โดยผู้ว่าจ้างไม่เชื่อถือว่านักสืบเอกชนจะทำงานให้จริงหรือไม่ และต้องเสียเงินค่าจ้างที่โอนไปก่อนโดยเปล่าประโยชน์หรือไม่ ส่วนนักสืบเอกชนก็ไม่แน่ใจเช่นกันว่าหากยอมทำงานให้ก่อนแล้วจะได้รับค่าตอบแทนหรือไม่ ในราคาที่ตกลงกันไว้จริงหรือไม่ เพื่อขจัดปัญหาเหล่านี้ หากมีกฎหมายเฉพาะว่าด้วยการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนก็ควรระบุให้มีการทำสัญญาว่าจ้างนักสืบกันเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่คู่สัญญาทั้ง 2 ฝ่าย และเป็นการสะดวกง่ายดายในการฟ้องร้องบังคับคดี

ด้วย จริงอยู่ว่าการไม่ต้องทำสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษรดังที่สัญญาจ้างทำของทั่วไปปฏิบัติอยู่ ตามกฎหมายปัจจุบันจะเป็นการสะดวกเร็วในการจ้างงาน แต่เมื่อพิจารณาถึงทางปฏิบัติทุกวันนี้ก็จะพบว่าทั้งผู้ว่าจ้างและผู้รับจ้างล้วนแล้วแต่ประสงค์ที่จะทำสัญญาจ้างทำของกันในรูปแบบของลายลักษณ์อักษรมากกว่า โดยเฉพาะในสัญญาที่มีมูลค่าสูง เช่น สัญญาว่าจ้างก่อสร้าง ดังนั้น เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงในการผิดสัญญากันได้โดยง่ายและเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือให้กับธุรกิจนักสืบเอกชน จึงควรกำหนดในกฎหมายไว้ให้ชัดเจนว่าการว่าจ้างนักสืบเอกชนต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษร เช่น ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ จึงจะฟ้องร้องบังคับคดีต่อกันได้

4.2 กลไกกำกับดูแลหรือควบคุมการทำงาน

เนื่องจากไม่มีกลไกใดมากำกับดูแลหรือควบคุมการทำงานของนักสืบเอกชน จึงอาจทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจนักสืบเอกชนบางกลุ่มบางคนละเมิดกฎหมายหรือทำงานอย่างไร้จริยธรรม จรรยาบรรณ ทำให้ภาพรวมของผู้ประกอบการธุรกิจนักสืบเอกชนต้องเสื่อมเสีย ทำให้ขาดความน่าเชื่อถือและธุรกิจนี้ไม่พัฒนาก้าวหน้าเท่าที่ควร

ในต่างประเทศจะมีหน่วยงานกลางที่เข้ามาทำหน้าที่ในการกำกับดูแลและกำหนดกลไกการทำงานของนักสืบเอกชน โดยจะกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นนักสืบเอกชนได้ กำหนดประเภทของนักสืบเอกชน มีการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ มีการเก็บค่าธรรมเนียมต่างๆ มีการฝึกอบรมวิชาชีพ มีการตรวจสอบการทำงาน มีการหมดอายุและการต่ออายุใบอนุญาต มีการกำหนดโทษและลงโทษทั้งทางอาญาและทางวินัย ทั้งนี้ ก็เพื่อจัดระบบการทำงานของนักสืบเอกชนให้เป็นระเบียบเรียบร้อย สามารถตรวจสอบได้อย่างโปร่งใส และเป็นการเพิ่มความมั่นใจให้กับประชาชนผู้จะมาใช้บริการว่าจ้างนักสืบเอกชนด้วย ทั้งยังเป็นการกำจัดการปลอมหรือมิฉชาติพ ทั้งหลายที่หากินกับความไว้นือเชื่อใจของผู้ใช้บริการ เพราะผู้จะประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนได้ ต้องได้รับการตรวจสอบคุณสมบัติและได้รับใบอนุญาตจากหน่วยงานกลางที่จัดตั้งโดยกฎหมายแล้วเท่านั้น เมื่อได้รับใบอนุญาตแล้วก็ต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างดี ให้อยู่ในกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประมวลจริยธรรม จรรยาบรรณ และกฎต่างๆตลอดเวลา มิฉะนั้น อาจถูกเพิกถอนใบอนุญาตได้

กลไกใดที่จะกำกับดูแลหรือควบคุมการทำงานของนักสืบเอกชนจึงมีความสำคัญอย่างมาก โดยกลไกดังกล่าวนี้ก็คือกฎหมายเฉพาะว่าด้วยการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนนั่นเอง ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ควรก่อตั้งหน่วยงานกลาง เช่น สภาวิชาชีพนักสืบเอกชน ที่เป็นการรวมตัวของตัวแทนจากทุกภาคส่วนเพื่อทำหน้าที่กำหนดลักษณะ รูปแบบ หรือรายละเอียดของการปฏิบัติงานของนักสืบเอกชน

ในปัจจุบันหากนักสืบเอกชนปฏิบัติหน้าที่โดยฝ่าฝืนกฎหมาย ก็จะต้องรับผิดชอบตามที่กฎหมายฉบับต่างๆกำหนดตามลักษณะของการกระทำผิด เช่น หากการทำงานของนักสืบเอกชนเข้าข่ายเป็นการทำละเมิดตามที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติ บุคคลผู้ถูกทำละเมิดก็ต้องฟ้องร้องเรียกค่าสินไหมทดแทนจากนักสืบเอกชนเองตามพฤติการณ์เป็นรายกรณี หรือในกรณีของประมวลกฎหมายอาญา หากนักสืบเอกชนเปิดเผยความลับของผู้ว่าจ้าง นักสืบเอกชนก็มีความผิดฐานเปิดเผยความลับซึ่งต้องรับโทษตามที่มาตรา 324 บัญญัติ หรือหากนักสืบเอกชนนำข้อมูลที่ได้จากการสืบหาไปบอกต่อบุคคลอื่นจนอาจทำให้มีผู้เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง นักสืบเอกชนก็มีความผิดฐานหมิ่นประมาทซึ่งต้องรับโทษตามที่มาตรา 326 บัญญัติ หรือหากนักสืบเอกชนบุกรุกเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น นักสืบเอกชนก็มีความผิดฐานบุกรุกซึ่งต้องรับโทษตามที่มาตรา 362 บัญญัติ เป็นต้น

การรับผิดชอบตามกฎหมายสารบัญญัติดังกล่าวเป็นการรับผิดชอบตามกฎหมายทั่วไปซึ่งบัญญัติไว้อย่างกว้างๆ สามารถใช้เป็นหลักพื้นฐานได้กับทุกคน แต่ในทางปฏิบัติแล้ว การปฏิบัติภารกิจหนึ่งภารกิจใดของนักสืบเอกชน อาจมีกรณีที่ต้องกระทำการหลายอย่างเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่ผู้ว่าจ้างกำหนด ซึ่งในการกระทำต่างๆ เหล่านี้ นักสืบเอกชนอาจฝ่าฝืนกฎหมายหลายฉบับ หากผู้เสียหายต้องการให้นักสืบเอกชนรับผิดชอบ ก็ต้องมีภาระแสวงหาพยานหลักฐานต่างๆ เพื่อให้เข้าองค์ประกอบความผิดในแต่ละข้อหาของกฎหมายหลากหลายฉบับ ซึ่งเป็นการลำบาก ยุ่งยาก และอาจทำให้นักสืบเอกชนที่ฝ่าฝืนกฎหมายนั้นต้องหลุดพ้นความรับผิดชอบไป เพราะผู้เสียหายไม่อาจแสวงหาพยานหลักฐานมาให้ครบถ้วนได้ตามที่ข้อหาความผิดในกฎหมายแต่ละฉบับกำหนด

เพื่อให้เป็นการสะดวก รวดเร็ว และง่ายตายมามากยิ่งขึ้น จึงควรมีกฎหมายเฉพาะว่าด้วยการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนที่บัญญัติเรื่องการกระทำผิดของนักสืบเอกชนอันเนื่องมาจากการปฏิบัติงานนักสืบ ซึ่งจะทำให้ผู้เสียหายสามารถแสวงหาพยานหลักฐานได้ง่ายขึ้น เนื่องจากมีกฎหมายเฉพาะฉบับเดียวที่ต้องปฏิบัติตามเป็นหลักๆ และหากผู้กระทำผิดหลุดพ้นความรับผิดชอบจากข้อหาใดๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายพิเศษฉบับนี้ก็ยังมีกฎหมายทั่วไป เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้เป็นการทั่วไปกับทุกคนอยู่แล้ว นอกจากนี้ ในการร่างกฎหมายเฉพาะดังกล่าว ผู้ร่างก็ย่อมต้องทราบว่าลักษณะการทำงานของนักสืบเอกชนเป็นอย่างไร มีเหตุการณ์ใดที่อาจก่อให้เกิดการฝ่าฝืนกฎหมายได้ และควรกำหนดโทษอย่างไรให้เหมาะสมกับความผิดในแต่ละเรื่อง ซึ่งจะทำให้นักสืบเอกชนผู้กระทำความผิดรู้สึกเข็ดหลาบและไม่กล้ากระทำผิดซ้ำอีก อนึ่ง ในกฎหมายเฉพาะว่าด้วยการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนนี้ อาจกำหนดให้บุคคลอื่นที่มีใช้นักสืบเอกชนแต่ได้ร่วมกระทำความผิด หรือมีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน หรือส่งเสริมให้นักสืบเอกชนกระทำความผิด ต้องรับโทษด้วยก็ได้

เพราะการใดๆที่เอกชนคนธรรมดาซึ่งมิได้ขึ้นชื่อว่าเป็นนักสืบเอกชนแต่ได้ปฏิบัติการใดๆที่ถือได้ว่าเป็นงานนักสืบแล้วก่อให้เกิดความเสียหาย ก็ควรต้องรับผิดชอบตามกฎหมายฉบับนี้ด้วย

4.3 ข้อมูลที่ได้จากการสืบหา

ข้อมูลที่ได้จากการสืบหาของนักสืบเอกชนนั้นสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดีแพ่ง อาญา ปกครอง รัฐธรรมนูญ การเมือง ผู้บริโภค ยาเสพติด แรงงาน ล้มละลาย ภาษีอากร ทรัพย์สินทางปัญญา การค้าระหว่างประเทศ เยาวชน ครอบครัว ทหาร ฯลฯ ได้เพียงใด เป็นการได้มาซึ่งหลักฐานที่โปร่งใสหรือไม่ ข้อมูลที่นักสืบเอกชนหามาได้นั้นจะถือว่าเป็นข้อมูลซึ่งมีที่มาโดยชอบด้วยกฎหมายเพียงพอที่จะใช้ประกอบการพิจารณาคดีหรือไม่

ปัญหาเหล่านี้มักเกิดขึ้นเสมอเมื่อมีการนำข้อมูลที่ไม่อาจเปิดเผยที่มาได้ไปใช้ประกอบการดำเนินคดีในเวลาพิจารณาความในศาล เนื่องจากลักษณะการทำงานของนักสืบเอกชนนั้นไม่อาจเปิดเผยได้ จึงมีความกังวลในกระบวนการยุติธรรมว่าการได้มาของข้อมูลนั้นเป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ เพียงใด ซึ่งย่อมส่งผลถึงการพิจารณาคดีในศาลได้ เพราะกฎหมายว่าด้วยพยานหลักฐานนั้นย่อมมีหลักการสำคัญอยู่ว่าการได้มาของพยานหลักฐานที่จะมาอยู่ในสำนวนคดีนั้นต้องชอบด้วยกฎหมาย

หากมีกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนก็จะเป็นการรองรับสถานะทางกฎหมายของนักสืบเอกชนได้ว่ามีวิชาชีพนี้อยู่ มีลักษณะการทำงานเช่นนี้ มีการหาข้อมูลด้วยวิธีนี้ และเมื่อมีการสืบหาข้อมูลใดๆมาแล้ว ก็เป็นปกติที่จะต้องนำข้อมูลนั้นไปใช้ โดยเฉพาะใช้ในการดำเนินคดีในศาล ดังนั้น เมื่อข้อมูลไปปรากฏในสำนวนคดีแล้ว การจะอ้างว่าได้มาโดยการว่าจ้างนักสืบเอกชนที่กฎหมายรองรับก็มีความน่าเชื่อถือ เนื่องจากในกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประมวลจริยธรรม และหลักวิชาชีพจรรยาบรรณต่างๆ ย่อมกำหนดให้การกระทำใดๆเพื่อแสวงหาข้อมูลหรือข้อเท็จจริงต้องไม่มีการฝ่าฝืนกฎหมายใดๆทั้งสิ้น เช่นนี้แล้ว ศาลจึงรับฟังข้อมูลที่ได้จากการสืบหาของนักสืบเอกชนได้ อย่างไรก็ตาม การซังน้ำหนกพยานหลักฐานก็เป็นดุลพินิจของศาลเป็นอีกใสดหนึ่งต่างหาก

การวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงในคดีใดจะต้องกระทำโดยอาศัยพยานหลักฐานในสำนวนคดีนั้น * หมายถึง ในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงใดๆในศาลจะต้องกระทำตามกฎหมายลักษณะพยาน ซึ่งทั้ง

---

* ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 84 “การวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงในคดีใดจะต้องกระทำโดยอาศัยพยานหลักฐานในสำนวนคดีนั้น เว้นแต่

- (1) ข้อเท็จจริงซึ่งรู้กันอยู่ทั่วไป
- (2) ข้อเท็จจริงซึ่งไม่อาจโต้แย้งได้ หรือ

ในคดีแพ่ง คดีอาญา และคดีอื่นๆ พยานหลักฐานที่จะนำมาใช้อ้างอิงในศาลได้ก็ต้องเกิดขึ้นและได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายเป็นหลัก แต่หากพยานหลักฐานขึ้นใดจะมีความบกพร่องในเรื่องใดบ้าง ก็เป็นเรื่องที่ศาลจะต้องใช้ดุลพินิจในการรับฟังว่าจะตัดพยานนั้นออกไปเลยหรือไม่ หรือจะรับฟังได้หรือไม่ เพียงใด และสุดท้ายแล้วจะมีน้ำหนักน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด ซึ่งย่อมมีหลักการแตกต่างกันไปตามประเภทของคดีต่างๆ เช่น ในคดีแพ่งก็ยอมรับฟังได้ง่ายกว่าคดีอาญา เนื่องจากในคดีอาญาศาลต้องรับฟังจนปราศจากข้อสงสัยแล้วจึงจะลงโทษจำเลยได้ เพราะด้วยลักษณะของโทษทางอาญาที่เป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอันเป็นสาระสำคัญขั้นพื้นฐานของประชาชนที่รัฐต้องให้ความคุ้มครอง ดังนั้น หลักการรับฟังพยานหลักฐานในคดีอาญาจึงต้องเคร่งครัดกว่าในคดีแพ่งเป็นธรรมดา

4.4 การยกระดับอาชีพนักสืบเอกชนขึ้นเป็นวิชาชีพนักสืบเอกชน

การยกระดับอาชีพนักสืบเอกชนขึ้นเป็นวิชาชีพนักสืบเอกชนมีความสำคัญเพราะมาตรฐานของทั้ง 2 คำนี้ล้วนมีความคาดหวังในคุณภาพที่แตกต่างกันออกไป เนื่องจากตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 คำว่า “วิชา”¹ เป็นคำนาม หมายถึง ความรู้ที่ได้ด้วยการเล่าเรียนหรือฝึกฝน คำว่า “อาชีพ”² เป็นคำนาม หมายถึง การเลี้ยงชีวิต การทำมาหากินงานที่ทำเป็นประจำเพื่อเลี้ยงชีพ และคำว่า “วิชาชีพ”³ เป็นคำนาม หมายถึง วิชาที่จะนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ เช่น วิชาแพทย์ วิชาช่างไม้ วิชาช่างยนต์ ดังนั้น หากจะยกระดับอาชีพนักสืบเอกชนขึ้นเป็นวิชาชีพ ก็ต้องมีความหมายว่านักสืบเอกชนเป็นงานที่ต้องนำความรู้ที่ได้ด้วยการเล่าเรียนหรือฝึกฝนไปใช้ในการประกอบอาชีพ กล่าวคือ หากยังไม่ผ่านการอบรมเรียนรู้มาก็จะประกอบวิชาชีพนี้ไม่ได้

ในต่างประเทศมีการกล่าวถึง ผู้ใช้วิชาชีพ หมายถึง ผู้ประกอบอาชีพเฉพาะอย่างโดยอาศัยวิชาเฉพาะด้านซึ่งต้องใช้เวลาศึกษาจากมหาวิทยาลัยและอาจมีการฝึกงานภายหลังการศึกษาระยะหนึ่ง⁴ โดยมีแนววิเคราะห์เกี่ยวกับวิชาชีพซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 แนวทางด้วยกันได้แก่⁵

(3) ข้อเท็จจริงที่คู่ความรับหรือถือว่ารับกันแล้วในศาล”

¹ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542(กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์, 2546), หน้า 1073.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 1362.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 1073.

⁴ Don Krasher Price, *The scientific estate*(London: Oxford University Press, 1965), pp. 120 - 269. อ้างถึงใน วรเดช จันทรรุ และ อุทัย เลหาวิเชียร, รายงานการวิจัย การจัดโครงสร้างและรูปงานของ

4.4.1 แนวการศึกษาที่อาศัยการดูคุณสมบัติ (The Trait Approach) คือ การวิเคราะห์ว่าอาชีพหนึ่งอาชีพใดจะเป็นวิชาชีพได้จะต้องมีสาระสำคัญบางประการที่เด่นชัด โดยแตกต่างจากอาชีพอื่นๆ เกี่ยวกับเรื่องนี้ได้มีการสำรวจอาชีพต่างๆ และพบว่ามีความสัมพันธ์บางประการที่มีลักษณะเหมือนกันในอาชีพต่างๆ ซึ่งได้แก่

- (1) มีการศึกษาในระดับที่สูง
- (2) เป็นความรู้เฉพาะด้าน
- (3) เป็นความรู้ที่นำไปปฏิบัติได้
- (4) มีจรรยาวิชาชีพ

4.4.2 แนวการศึกษากระบวนการของการพัฒนาสถาบัน (The Institutional Approach) คือ การศึกษาถึงขั้นตอนของการเป็นวิชาชีพ โดยทุกวิชาชีพก่อนจะมีสถานะเรียกได้ว่าเป็นวิชาชีพจะต้องผ่านขั้นตอนดังต่อไปนี้⁶

- (1) การจัดตั้งสมาคมวิชาชีพ
- (2) การเปลี่ยนชื่ออาชีพ
- (3) มีการพัฒนาจรรยาวิชาชีพ
- (4) ได้รับการสนับสนุนจากมหาชน
- (5) มีการศึกษาและการฝึกอบรม ตลอดจนความพร้อมของสถานที่เพื่อการศึกษาและการฝึกอบรม

นอกจากนี้ H. L. Wilensky มีความเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับวิชาชีพว่า⁷

- (1) เป็นอาชีพเต็มเวลา
- (2) มีการจัดตั้งโรงเรียนสำหรับการศึกษาและการฝึกอบรม
- (3) มีการจัดตั้งสมาคมวิชาชีพ
- (4) มีกฎหมายคุ้มครองสมาคม
- (5) มีจรรยาวิชาชีพ

องค์การวิชาชีพในประเทศไทย : กรณีศึกษาพยาบาล (กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2529), หน้า 15.

⁵ Russell Duncan Lansbury, Professionals and management: a study of behaviour in organizations(Queensland: University of Queensland Press, 1978), pp. 3 - 6.

⁶ Theodore Caplow, The sociology of work(Allahabad: Central Book Depot, 1970), pp. 139 - 140.

⁷ H. L. Wilensky, The professionalization of everyone cited in Russell Duncan Lansbury, Professionals and management: a study of behaviour in organizations, p. 5.

4.4.3 แนวทางการศึกษาการรับรองของกฎหมายต่อสถานะของวิชาชีพ (The Legalistic Approach) คือ การวิเคราะห์ว่ามีกฎหมายรับรองสถานะให้เป็นวิชาชีพหรือไม่ ถ้าหากมีกฎหมายรับรองในการปฏิบัติงานของอาชีพใดอาชีพหนึ่งก็เรียกว่าเป็นวิชาชีพ เช่น แพทย์จะรักษาคนได้ต้องมีใบประกอบโรคศิลป์ เป็นต้น ข้อสำคัญที่ควรพิจารณาคือมีเกณฑ์อะไรบ้างที่เรียกว่าเป็นการรับรองว่าอาชีพใดอาชีพหนึ่งเป็นวิชาชีพ ซึ่ง Milton Friedman อธิบายว่ามีอยู่ 3 วิธีด้วยกัน ได้แก่⁸

- (1) การจดทะเบียน
- (2) การให้ประกาศนียบัตร
- (3) การมีใบอนุญาต

ผู้เขียนเห็นว่า วิชาชีพ ควรมีลักษณะดังนี้

- (1) มีการศึกษาและฝึกอบรม

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ได้ศึกษาตามหลักสูตรจนครบถ้วนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติแล้ว จะต้องทำการทดสอบคุณสมบัติว่าผู้นั้นมีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะให้ผ่านหรือไม่ เมื่อสอบผ่านแล้วจึงมีสิทธิได้รับประกาศนียบัตรเพื่อเป็นเครื่องหมายรับรองว่าผ่านการฝึกอบรมแล้ว ทั้งนี้ ผู้ประกอบวิชาชีพไม่จำเป็นต้องมีการศึกษาที่สูงมาก เพียงแต่ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือการศึกษาภาคบังคับตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาก็เพียงพอแล้ว เพราะสิ่งสำคัญในการประกอบวิชาชีพก็คือการนำความรู้ ความสามารถ และทักษะที่ได้จากการฝึกอบรมเฉพาะด้านเป็นกรณีพิเศษไปปฏิบัติงาน จึงไม่จำเป็นต้องเรียนจบถึงระดับอุดมศึกษาขึ้นไป เพียงแต่อาจต้องได้รับการศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) หรือได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือเทียบเท่าก็น่าจะเพียงพอแล้ว

- (2) มีการจัดตั้งสมาคมวิชาชีพหรือสภาวิชาชีพ และมีการออกจรรยาวิชาชีพ

ควรมีกฎหมายก่อตั้งสมาคมหรือสภาวิชาชีพเป็นการเฉพาะ เพื่อให้สมาคมหรือสภาวิชาชีพทำหน้าที่เป็นองค์กรกลางที่รับผิดชอบกำกับดูแลและส่งเสริมการประกอบวิชาชีพนั้นๆ เพื่อพัฒนาวิชาชีพในด้านต่างๆต่อไป โดยนอกจากกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับวิชาชีพที่กล่าวถึงกฎเกณฑ์ต่างๆพร้อมด้วยบทกำหนดโทษแล้ว สมาคมหรือสภาวิชาชีพก็ควรจะมีจรรยาวิชาชีพของตนเองที่มีใช้กฎหมายแต่มีลักษณะเป็นประมวลจริยธรรมซึ่งกล่าวถึงการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นหลักคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพเป็นสำคัญ หากมีการฝ่าฝืนก็อาจได้รับโทษทางวินัย เช่น การเพิกถอนใบอนุญาต อันเป็นการลงโทษเป็นการภายในองค์กรนั่นเอง

⁸ Milton Friedman with the assistance of Rose D. Friedman, *Capitalism and freedom*, 40th ed. (Chicago: University of Chicago Press, 2002), p. 144.

(3) มีการจดทะเบียนและออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

เพื่อให้สมาคมหรือสภาวิชาชีพสามารถกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพได้อย่างทั่วถึง จึงควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้ประกอบวิชาชีพทั้งหมดแล้วทำสถิติ จัดระบบ และทำการขึ้นทะเบียนเป็นทะเบียนรายชื่อพร้อมรายละเอียดข้อมูลของผู้ประกอบวิชาชีพนั้นๆ เพื่อให้ง่ายต่อการตรวจสอบ คัดกรอง และช่วยเหลือผู้ประกอบการซึ่งเป็นสมาชิกของสมาคมหรือสภาวิชาชีพทุกคน นอกจากนี้ ก็ควรออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพให้แก่ผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนที่จะประกอบวิชาชีพตามที่กฎเกณฑ์กำหนด เพื่อเป็นเครื่องหมายรับรองยืนยันว่าสมาคมหรือสภาวิชาชีพได้ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ประกอบวิชาชีพแล้วและได้ออกอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพนั้นได้ อันจะเป็นประโยชน์ในแง่ของความน่าเชื่อถือของตัวผู้ประกอบการและเป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ที่กำลังจะตัดสินใจเข้าร่วมงานกับผู้ประกอบวิชาชีพด้วย

ในปัจจุบันใครๆก็สามารถประกอบอาชีพนักร้องได้ เพราะไม่ต้องผ่านการฝึกอบรมผ่านการทดสอบ หรือขอรับใบอนุญาตก่อน ทำให้เกิดปัญหาการขาดความน่าเชื่อถือและเกิดมิชฌาชีพจำนวนมาก ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว นั่นก็เพราะเป็น “อาชีพ” ที่ทุกคนสามารถทำได้ ไม่มีการจำกัดอายุ เพศ การศึกษา หรือทักษะความรู้ใดๆเป็นพิเศษ บุคคลทุกคนจึงมีคุณสมบัติเป็นนักร้องเอกชนเท่าเทียมกัน หากแต่ความอิสระเสรีในการทำงานนี้ได้ส่งผลเสียต่อผู้ใช้บริการที่มาจ้างวานนักร้องเอกชนที่ไร้ความสามารถทั้งหลาย เพราะจะได้งานที่ไม่มีคุณภาพ ราคาแพงเกินสมควร และไม่มีหน่วยงานกำกับดูแล จึงเกิดแนวคิดที่จะต้องให้นักร้องเอกชนได้เรียนรู้เทคนิคต่างๆ เพื่อให้มีทักษะ ความรู้ และความสามารถในการประกอบ “วิชาชีพ” นี้ให้มากขึ้น โดยการให้ผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับในเวลาพอสมควร ก่อนจะอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพนักร้องเอกชนได้

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่านักร้องเอกชนในปัจจุบันนี้เป็นเพียงอาชีพหนึ่งเท่านั้น ยังไม่อาจอ้างว่าเป็นวิชาชีพได้ หากแต่ในอนาคต ถ้ามีกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจนักร้องเอกชน มีการตั้งสภาวิชาชีพนักร้องเอกชน มีคณะกรรมการสภาวิชาชีพนักร้องเอกชนทำหน้าที่ออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพนักร้องเอกชนให้แก่ผู้ขอรับใบอนุญาตที่ผ่านการฝึกอบรมและทดสอบจากหลักสูตรการประกอบธุรกิจนักร้องเอกชนของโรงเรียนนักร้องซึ่งสภาวิชาชีพนักร้องเอกชนได้รับรองแล้ว จึงจะพอกล่าวได้ว่านักร้องเอกชนเป็นวิชาชีพหนึ่ง เพราะเป็นอาชีพซึ่งต้องนำวิชาความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมมาใช้ในการปฏิบัติงาน มิใช่ทุกคนจะประกอบวิชาชีพนี้ได้ดังเช่นในปัจจุบัน

นอกจากนี้ การยกระดับอาชีพนักร้องเอกชนให้เป็นวิชาชีพนักร้องเอกชนยังเป็นการเตรียมการรองรับสถานะซึ่งอาจได้รับการคุ้มครองดูแลจากหน่วยงานใหม่ที่น่าจะเกิดขึ้นในอนาคต เช่น สหพันธ์สมาคมวิชาชีพหรือองค์กรสภาวิชาชีพ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่เชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานของรัฐ อาทิจ กระทรวงยุติธรรม กับสมาคมหรือสภาวิชาชีพต่างๆ เพื่อทำหน้าที่กำกับดูแล ควบคุม

และส่งเสริมวิชาชีพต่างๆ ดังนั้น การที่นักสืบเอกชนได้ชื่อว่าเป็นวิชาชีพหนึ่งก็จะได้อยู่ภายใต้ การดูแลของสหพันธ์สมาคมนักสืบเอกชนหรือองค์การสภาวิชาชีพนี้ด้วย

4.5 องค์กกรกลาง

ในปัจจุบันไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชน แต่หากต่อไป จะมีองค์กกรกลางที่เข้ามากำกับดูแลหรือควบคุมคุณภาพของผู้ประกอบธุรกิจนักสืบเอกชน ควรเป็น องค์กกรอะไร มีสถานะทางกฎหมายอย่างไร เป็นชมรม สมาคม หรือสภาวิชาชีพ และควรอยู่ภายใต้ หน่วยงานใดของรัฐบาลหรือไม่ เช่น กระทรวงยุติธรรมหรือกระทรวงมหาดไทย

ดังที่ได้เสนอแล้วว่าควรมีสภาวิชาชีพนักสืบเอกชน ซึ่งเป็นการรวมตัวของตัวแทนจากทุก ภาคส่วน ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการ และตัวแทนของสมาชิกสภาวิชาชีพนักสืบ เอกชน เพื่อทำหน้าที่กำหนดกติกาการทำงาน ลักษณะ รูปแบบ หรือรายละเอียดของการ ปฏิบัติงานของนักสืบเอกชน อย่างไรก็ตาม ในช่วงแรกของการก่อตั้งสภาวิชาชีพนักสืบเอกชน จำนวนสมาชิกอาจยังมีไม่มากนัก จึงอาจดำเนินการในรูปแบบของสมาคม*ไปก่อนได้ ต่อเมื่อมี ความพร้อมทั้งบุคลากรและงบประมาณจึงตั้งเป็นสภาวิชาชีพนักสืบเอกชนต่อไป

เดิมที่เดียวการรักษาความปลอดภัยและการสืบสวนสอบสวนหาสาเหตุในคดีต่างๆเป็น อำนาจหน้าที่ของรัฐแต่เพียงฝ่ายเดียว โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐที่รับผิดชอบหน้าที่นี้หลักๆก็คือตำรวจ ซึ่งในประเทศต่างๆมักสังกัดกระทรวงมหาดไทยอันมีหน้าที่ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อย ภายในประเทศ ต่อมาเจ้าหน้าที่รัฐที่เคยทำหน้าที่นี้ในขณะที่รับราชการก็ออกมาเปิดธุรกิจความ ปลอดภัยของตัวเอง เช่น นายเอชแซน-ฟรอนซ์ วิตดอคค์ นายอลัน ฟิงเคอร์ตัน และเมื่อประกอบ ธุรกิจไปนานๆเข้าก็เกิดการแตกแขนงลักษณะงานธุรกิจความปลอดภัย โดยมีทั้งงานรักษาความ ปลอดภัยอาคารสถานที่ งานรักษาความปลอดภัยให้กับบุคคล งานสืบสวนสอบสวน งานรับฝาก และดูแลรักษาทรัพย์สิน เป็นต้น โดยยิ่งนานวันงานเหล่านี้ก็ยิ่งกลายเป็นกิจการของเอกชนมากขึ้น เรื่อยๆ เป็นไปตามหลักกลไกตลาด การแข่งขันทางการค้า และเป็นการค้าอย่างเสรีที่ไม่คำนึงถึง ที่มาในอดีตแล้วว่าเกิดจากหน่วยงานใด โดยเฉพาะในสาธารณรัฐฝรั่งเศสจะยึดถือเรื่องการ ประกอบกิจการนักสืบของผู้ได้รับอนุญาตว่าต้องเป็นกิจการของเอกชนเท่านั้น ห้ามอ้างอิงว่า กระทำโดยข้าราชการเก่า อดีตนายทหาร หรืออดีตนายตำรวจ มิฉะนั้นจะมีความผิด

---

* ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 78 “การก่อตั้งสมาคมเพื่อกระทำการใดๆอันมีลักษณะ ต่อเนื่องร่วมกันและมีใช่เป็นการหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน ต้องมีข้อบังคับและจดทะเบียนตาม บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้”

ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงหน่วยงานรัฐที่เหมาะสมซึ่งจะมาทำหน้าที่กำกับดูแลและส่งเสริมการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนก็น่าจะเป็นกระทรวงยุติธรรม เพราะนักสืบเอกชนเป็นวิชาชีพหนึ่งที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรม โดยเกี่ยวเนื่องกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีความ และสามารถมีส่วนร่วมช่วยในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐได้

ผู้เขียนเห็นว่าควรมีองค์กรกลางที่ทำหน้าที่กำกับดูแลการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชน คือ สภาวิชาชีพนักสืบเอกชนซึ่งเป็นองค์กรที่ก่อตั้งขึ้นโดยอาศัยอำนาจจากกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชน โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมทำหน้าที่รักษาการตามกฎหมายเฉพาะฉบับนี้ ฉะนั้น สภาวิชาชีพนักสืบเอกชนก็ย่อมต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลและส่งเสริมจากกระทรวงยุติธรรมเช่นกัน

4.6 การสนับสนุนส่งเสริมการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนจากภาครัฐ

เนื่องจากการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนในปัจจุบันยังขาดแคลนบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและความเชี่ยวชาญอีกมาก รัฐจึงควรช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้มีการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนมากยิ่งขึ้นและควรได้คุณภาพมาตรฐานมากขึ้นด้วย โดยการส่งเสริมนั้นอาจเป็นในรูปแบบของการช่วยประชาสัมพันธ์ข่าวสารในแวดวงวิชาชีพนักสืบเอกชน การให้ทุนค้นคว้า วิจัย และศึกษาเพื่อพัฒนาการประกอบวิชาชีพนักสืบเอกชน การเปิดโรงเรียนนักสืบที่เป็นของรัฐโดยคิดค่าใช้จ่ายไม่สูง การจูงใจผู้เปิดโรงเรียนนักสืบหรือสถานฝึกอบรมวิชาชีพนักสืบเอกชนด้วยการเพิ่มอัตราการหักค่าใช้จ่ายในการคำนวณภาษีอากร ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ประกอบการวิชาชีพนักสืบเอกชนมีจำนวนมากขึ้น เป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ และสร้างความมั่นใจให้กับผู้ที่คิดจะใช้บริการ รวมทั้งเป็นการแบ่งเบาภาระงานของรัฐด้วย

4.7 โรงเรียนนักสืบ

โรงเรียนนักสืบที่เริ่มเปิดในประเทศไทยมากขึ้นเรื่อยๆ นี้มีคุณภาพเพียงพอหรือไม่ ควรมีหน่วยงานใดเข้ามาดูแล และแต่ละโรงเรียนควรมีมาตรฐานเดียวกันหรือไม่ อย่างไร เช่น กระทรวงศึกษาธิการควรเข้ามากำหนดหลักสูตรการเรียนการสอนให้โรงเรียนนักสืบเลยหรือไม่ หรือเพียงแต่คอยควบคุมมาตรฐานการศึกษาให้อยู่ในระดับเดียวกับสถานศึกษาประเภทอื่นๆ ก็พอ

โรงเรียนสอนการเป็นนักสืบเอกชนในประเทศไทยทุกวันนี้มักซื้อหลักสูตรจากต่างประเทศเข้ามา และสอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติโดยนักสืบเอกชนคนไทยที่มีประสบการณ์ทำงานมาพอสมควรหรือบางครั้งก็เชิญวิทยากรจากต่างประเทศเข้ามาบรรยายบ้าง ซึ่งก็มีบุคคลให้ความสนใจเสียค่าใช้จ่ายเข้ารับการศึกษาไม่น้อย ด้วยหวังจะได้รับความรู้และเทคนิควิธีการใหม่ๆ ไป

ประกอบเป็นอาชีพต่อไปได้ นอกจากนี้ หากได้รับประกาศนียบัตรรับรองว่าผ่านการฝึกอบรมแล้ว ก็จะเป็นการเพิ่มคุณค่าราคาค่าจ้างในการทำงานได้ด้วย

ปัจจุบันโรงเรียนนักร้องต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 ซึ่งหากมีกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจนักร้องเอกชนแล้ว ก็ควรให้มีบทบัญญัติเรื่องการฝึกอบรมและการตั้งสถานฝึกอบรม หรือที่เรียกกันว่า โรงเรียนนักร้อง เพื่อเปิดสอนวิชาชีพนักร้องเอกชนในกฎหมายฉบับนี้ด้วย ดังเช่นในสาธารณรัฐฝรั่งเศส เพื่อเป็นการสะดวกในการบริหารจัดการการประกอบธุรกิจนักร้องเอกชนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยในคณะกรรมการสภาวิชาชีพนักร้องเอกชนหรือคณะกรรมการสภาวิชาชีพนักร้องเอกชนที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบเรื่องการฝึกอบรมและเปิดสถานฝึกอบรมนี้ ควรมีตัวแทนจากกระทรวงศึกษาธิการด้วย เพราะเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องการศึกษาโดยตลอด แม้จะไม่ชำนาญด้านการประกอบธุรกิจนักร้องเอกชน แต่ก็ย่อมมีความรู้ความสามารถด้านการศึกษาเป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม นอกจากที่ผู้ประสงค์จะเปิดโรงเรียนนักร้องเอกชนจะต้องติดต่อกับสภาวิชาชีพนักร้องเอกชนแล้ว ยังต้องติดต่อกับสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ อีกหน่วยงานหนึ่งด้วย เพื่อขออนุญาตเปิดโรงเรียนนักร้องตามหลักเกณฑ์ของพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 เพราะกระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานที่มีความชำนาญในการกำกับดูแลโรงเรียนประเภทต่างๆ มาโดยตลอด จึงสมควรให้เป็นหน่วยงานที่กำกับดูแลด้านนี้ต่อไป

ดังนั้น โรงเรียนนักร้องหรือสถานฝึกอบรมวิชาชีพนักร้องเอกชนต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ 2 หน่วยงานหลักๆ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 และสภาวิชาชีพนักร้องเอกชน ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจนักร้องเอกชน

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

เดิมนำที่ในการเสาะแสวงหาข้อมูลหรือสืบสวนข้อเท็จจริงใดๆจะต้องเป็นบทบาทของภาครัฐ เพราะรัฐเป็นผู้ที่มีหน้าที่ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน จึงต้องมีการค้นคว้าหาข้อเท็จจริงเพื่อไขข้อสงสัยของประชาชนและทำให้สังคมสงบสุข แต่เมื่อสังคมมีขนาดใหญ่ขึ้น มีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะทำหน้าที่ในการสืบสวน ค้นคว้า แสวงหาข้อเท็จจริงก็มีจำนวนไม่เพียงพอกับปริมาณงานที่มีมากขึ้นทุกวันๆ เอกชนจึงได้เข้ามามีบทบาทในการช่วยเหลือรัฐ เกิดเป็นธุรกิจนักสืบเอกชนขึ้น เพื่อให้การดำเนินกระบวนการยุติธรรมมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยขอบเขตของการประกอบธุรกิจนี้ได้ขยายเพิ่มขึ้นจากที่รัฐเคยทำ กล่าวคือ เดิมรัฐอาจแค่สืบสวนเพื่อประโยชน์ทางคดีความเท่านั้น แต่เมื่อเอกชนเข้ามาทำ ก็ได้เพิ่มบทบาทด้วยการสืบหาข้อมูลเพื่อประโยชน์ในด้านอื่นด้วย เช่น เรื่องส่วนตัว เรื่องธุรกิจการค้า เป็นต้น

นักสืบเอกชน หมายถึง บุคคลผู้ให้บริการค้นคว้า แสวงหา เสาะหา เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลข้อเท็จจริง หรือพยานหลักฐานใดๆ ตามแต่ที่ผู้ว่าจ้างกำหนด โดยหวังผลประโยชน์ตอบแทน

การประกอบธุรกิจนักสืบเอกชน หมายถึง การดำเนินการใดๆที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจนักสืบเอกชน ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของการเปิดสำนักงานนักสืบเอกชน การทำงานเป็นนักสืบเอกชนทั้งที่สังกัดสำนักงานและทำงานเป็นอิสระ รวมไปถึงการเปิดโรงเรียนสอนการเป็นนักสืบเอกชน

เนื่องจากการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนเป็นธุรกิจสำคัญที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมในภาพรวมทั้งหมด เพราะลักษณะการทำงานอาจจะกระทบกระเทือนต่อสิทธิขั้นพื้นฐานและสิทธิเสรีภาพของบุคคลทั่วไปได้ ยิ่งไปกว่านั้น การเข้าถึงข้อมูลของนักสืบเอกชนก็อาจมีการกระทำผิดกฎหมายหรือขาดจริยธรรม ซึ่งจะนำไปสู่การละเมิดสิทธิ เสรีภาพ และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนได้ รัฐจึงต้องเข้าไปมีบทบาทในการกำกับดูแล รวมถึงกำหนดแนวทางปฏิบัติให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนทุกฝ่ายได้ทราบด้วย

แต่เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีมาตรการทางกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนที่ชัดเจนและแน่นอน ทำให้การประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนไม่ได้มีตัวตนอยู่ในทางกฎหมาย เพราะไม่มีตัวบทกฎหมายฉบับใดที่จะกล่าวถึงนักสืบเอกชนแม้แต่บ่อย จึงเกิดปัญหาในการปฏิบัติงานของนักสืบเอกชนเป็นอย่างมาก เพราะไม่ได้รับการยอมรับเป็นการทั่วไปจากทั้งทางภาครัฐ ประชาชน และผู้ว่าจ้าง

ในต่างประเทศได้มีการตระหนักว่าระบบกฎหมายและงานยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพ และมาตรฐานเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ซึ่งในบางประเทศได้มีการกำหนดหน่วยงานกลางของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับ ดูแล ส่งเสริม ออกใบอนุญาต เพิกถอนใบอนุญาต ฯลฯ กับการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมและประโยชน์สาธารณะดังเช่นธุรกิจนักสืบเอกชน โดยมีการบัญญัติกฎหมายเฉพาะขึ้นมาเป็นแม่บท เพื่อให้เกิดความชัดเจน แน่นนอน และไว้ใช้เป็นแนวทางในการทำงานของเจ้าหน้าที่

ประเทศไอร์แลนด์มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนโดยตรง ได้แก่ รัฐบัญญัติว่าด้วยธุรกิจเกี่ยวกับความปลอดภัยภาคเอกชน ค.ศ. 2004 (Private Security Services Act 2004)

สาธารณรัฐฝรั่งเศสมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนโดยตรง ได้แก่ รัฐบัญญัติว่าด้วยการควบคุมกิจการด้านความปลอดภัยภาคเอกชน ค.ศ. 1983 (Loi n°83-629 du 12 juillet 1983 réglementant les activités privées de sécurité)

สหพันธ์สมาคมนักสืบเอกชนระหว่างประเทศได้ทำการวิจัยเรื่องมาตรฐานร่วมขั้นต่ำในสหภาพยุโรปเกี่ยวกับการอนุญาตให้ภาคเอกชนทำการสืบสวนได้ โดยวัตถุประสงค์ในการวิจัยนี้เป็นไปเพื่อสื่อสารถึงระดับการสืบสวนของภาคเอกชนที่สหพันธ์สมาคมนักสืบเอกชนระหว่างประเทศให้การรับรองไว้เป็นมาตรฐานร่วมขั้นต่ำสำหรับประเทศในสหภาพยุโรป

เพื่อให้การดำเนินธุรกิจนี้มีความชัดเจน เป็นระเบียบ และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงควรมีกฎหมายเฉพาะที่จะช่วยกำกับดูแล รวมถึงกำหนดแนวทางปฏิบัติให้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจนักสืบเอกชน ซึ่งจะเป็นผลดีต่อผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐที่มีความเข้าใจในการทำงานของนักสืบเอกชนและเล็งเห็นถึงความสำคัญของนักสืบเอกชนที่จะสามารถเข้ามาเป็นผู้ช่วยเหลือการทำงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ สำหรับประชาชนทั่วไปก็มีความอุ่นใจว่านักสืบเอกชนไม่ใช่ธุรกิจที่ไม่มีกฎหมายรองรับ เพราะการประกอบธุรกิจนี้จะต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย โดยนักสืบเอกชนมิได้มีสิทธิพิเศษในการทำงาน ไม่อาจล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลได้ ส่วนผู้ว่าจ้างก็มั่นใจในมาตรฐานการทำงานของนักสืบเอกชน กล่าวที่ว่าจะว่าจ้างให้สืบหาข้อมูลที่เป็นต้องใช้โดยไม่ต้องกลัวว่าจะถูกหลอกลวง ซึ่งก็จะส่งผลดีต่อการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนเอง ที่จะได้รับการทำงานมากขึ้น สามารถทำงานได้สะดวกขึ้น และไม่ถูกกีดกันอย่างที่ผ่านๆมา

5.2 ข้อเสนอแนะ

ด้วยปัญหาในทางปฏิบัติของการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชน ทำให้การประกอบธุรกิจประเภทนี้ไม่ได้รับความนิยมนอกจากผู้ว่าจ้างในการว่าจ้างให้สืบหาข้อมูลใดๆ เพราะไม่เชื่อมั่นว่าจะได้ข้อมูลที่ถูกต้องตรงตามความต้องการหรือจะคุ้มค่ากับเงินที่เสียไปหรือไม่ ซึ่งส่งผลเสียต่อ

ผู้ประกอบการธุรกิจโดยทำให้ขาดรายได้และขาดความมั่นใจในการทำงาน เพราะกฎหมายมิได้กล่าวถึงลักษณะการปฏิบัติงานของตนไว้เลย เพื่อขจัดปัญหาและอุปสรรคในการประกอบธุรกิจ นักสืบเอกชนของประเทศไทยในปัจจุบัน ผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะให้กำกับดูแลผู้ประกอบการธุรกิจ นักสืบเอกชนโดยการบัญญัติกฎหมายเฉพาะขึ้นมารองรับการประกอบธุรกิจนี้ เช่น พระราชบัญญัติว่าด้วยการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชน พ.ศ. ... ทั้งนี้ ควรมีสาระสำคัญดังนี้

5.2.1 ข้อกำหนดทั่วไปและนิยาม

ควรกำหนดคานิยามว่านักสืบเอกชนที่เข้าข่ายจะต้องอยู่ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนคือผู้ที่มีลักษณะอย่างไร เช่น นักสืบเอกชน หมายถึง บุคคลผู้ได้รับใบอนุญาตภายใต้บทบัญญัตินี้ และเป็นผู้ประกอบการวิชาชีพเกี่ยวกับการให้บริการด้านการสืบหาข้อมูลใดๆเพื่อประโยชน์แก่บุคคลอื่น โดยได้รับค่าตอบแทน

นักสืบเอกชนที่ได้รับอนุญาตจะต้องพักบัตรประจำตัวที่ได้รับจากสภาวิชาชีพนักสืบเอกชน ตลอดเวลาที่ปฏิบัติงาน เพื่อให้สามารถตรวจสอบถึงสิทธิในการสืบหาข้อมูลใดๆได้ โดยหากไม่พบพาก็อาจมีโทษทางวินัยได้ ทั้งนี้ บัตรประจำตัวควรระบุชื่อ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ หมายเลขใบอนุญาต สำนักงานนักสืบเอกชนที่สังกัด (ถ้ามี) และติดรูปถ่ายของผู้ได้รับอนุญาตไว้ด้วย

5.2.2 คุณวุฒิและคุณสมบัติ

ควรแบ่งใบอนุญาตประกอบวิชาชีพนักสืบเอกชนออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

5.2.2.1 ใบอนุญาตประเภทที่ออกให้แก่นักสืบเอกชนที่เป็นบุคคลธรรมดา ไม่ว่าจะบุคคลนั้นจะทำงานเป็นนักสืบเอกชนอิสระหรือทำงานอยู่กับสำนักงานนักสืบเอกชน โดยคุณสมบัติของผู้ที่ยื่นคำขอรับใบอนุญาตมีดังนี้

- (1) มีสัญชาติไทย
- (2) เป็นผู้บรรลุนิติภาวะตามกฎหมาย*
- (3) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรไทย
- (4) สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) หรือประกาศนียบัตร

วิชาชีพ (ปวช.) หรือเทียบเท่าขึ้นไป

- (5) ได้รับวุฒิบัตรหรือหนังสือรับรองว่าผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพนักสืบเอกชนจาก

สถานฝึกอบรมที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพนักสืบเอกชนกำหนด

* ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา 19 “บุคคลย่อมพ้นจากภาวะผู้เยาว์และบรรลุนิติภาวะเมื่อมีอายุสี่ปีสิบปบริบูรณ์”

มาตรา 20 “ผู้เยาว์ย่อมบรรลุนิติภาวะเมื่อทำการสมรส หากการสมรสนั้นได้ทำตามบทบัญญัติมาตรา

- (6) ไม่เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษที่กระทำโดยประมาทหรือเป็นความผิดลหุโทษ
- (7) ไม่เป็นผู้ที่อยู่ระหว่างถูกพักใช้ใบอนุญาต หรือถูกเพิกถอนใบอนุญาตไม่เกิน 2 ปี
- (8) ไม่เป็นคนวิกลจริต ไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (9) ไม่เป็นผู้ประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี และไม่เป็นผู้นำสงสัยว่าจะกระทำการอันไม่น่าไว้วางใจหรือไม่ซื่อสัตย์สุจริต
- (10) ไม่เป็นโรคพิษสุราเรื้อรัง ตึดยาเสพติดให้โทษ หรือเป็นโรคติดต่อร้ายแรงที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพนักสืบเอกชนกำหนด
- (11) ชำระค่าธรรมเนียมค่าขอรับใบอนุญาตตามที่กำหนดแล้ว

5.2.2.2 ใบอนุญาตประเภทที่ออกให้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจนักสืบเอกชนในรูปแบบของสำนักงานนักสืบเอกชน ไม่ว่าจะผู้ประกอบการนั้นจะได้จดทะเบียนกิจการเป็นนิติบุคคลหรือไม่ โดยคุณสมบัติของผู้ที่จะยื่นคำขอรับใบอนุญาตมีดังนี้

- (1) มีสัญชาติไทย
  - (2) เป็นผู้บรรลุนิติภาวะตามกฎหมาย
  - (3) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรไทย
  - (4) สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือเทียบเท่าขึ้นไป
  - (5) ไม่เป็นผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ล้มละลาย
  - (6) ไม่เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษที่กระทำโดยประมาทหรือเป็นความผิดลหุโทษ
  - (7) ไม่เป็นผู้ที่อยู่ระหว่างถูกพักใช้ใบอนุญาต หรือถูกเพิกถอนใบอนุญาตไม่เกิน 2 ปี
  - (8) ไม่เป็นคนวิกลจริต ไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ
  - (9) ไม่เป็นผู้ประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี และไม่เป็นผู้นำสงสัยว่าจะกระทำการอันไม่น่าไว้วางใจหรือไม่ซื่อสัตย์สุจริต
  - (10) ไม่เป็นโรคพิษสุราเรื้อรัง ตึดยาเสพติดให้โทษ หรือเป็นโรคติดต่อร้ายแรงที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพนักสืบเอกชนกำหนด
  - (11) ชำระค่าธรรมเนียมค่าขอรับใบอนุญาตตามที่กำหนดแล้ว
- ถ้าเป็นนิติบุคคลก็ต้องจดทะเบียนตามกฎหมายไทย และมีสำนักงานใหญ่อยู่ในราชอาณาจักรไทย

สำหรับเจ้าของกิจการในกิจการเจ้าของรายเดียว หุ้นส่วนทุกคนในห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล และห้างหุ้นส่วนจำกัด รวมทั้งกรรมการของบริษัทจำกัดและบริษัทมหาชนจำกัดทุกคนจะต้องมีคุณสมบัติดังกล่าวจึงจะขออนุญาตได้

กรณีที่หุ้นส่วนหรือกรรมการเป็นคนต่างด้าว ต้องให้หุ้นส่วนหรือกรรมการส่วนใหญ่ขององค์กรธุรกิจนั้นมีสัญชาติไทย หรือจำนวนหุ้นส่วนใหญ่ขององค์กรธุรกิจนั้นถือโดยหุ้นส่วนหรือกรรมการที่มีสัญชาติไทย จึงจะขออนุญาตได้

5.2.2.3 ใบอนุญาตประเภทที่ออกให้แก่สถานฝึกอบรบวิชาชีพนักสืบเอกชน จะออกให้แก่นิติบุคคลที่จดทะเบียนตามกฎหมายไทย และมีสำนักงานใหญ่อยู่ในราชอาณาจักรไทยเท่านั้น โดยคุณสมบัติของหุ้นส่วนหรือกรรมการของนิติบุคคลทุกคนที่จะยื่นคำขอรับใบอนุญาตมีดังนี้

- (1) มีสัญชาติไทย
- (2) เป็นผู้บรรลุนิติภาวะตามกฎหมาย
- (3) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรไทย
- (4) สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือเทียบเท่าขึ้นไป
- (5) ไม่เป็นผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ล้มละลาย
- (6) ไม่เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษที่กระทำโดยประมาทหรือเป็นความผิดลหุโทษ
- (7) ไม่เป็นผู้ที่อยู่ระหว่างถูกพักใช้ใบอนุญาต หรือถูกเพิกถอนใบอนุญาตไม่เกิน 2 ปี
- (8) ไม่เป็นคนวิกลจริต ไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (9) ไม่เป็นผู้ประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี และไม่เป็นผู้ที่น่าสงสัยว่าจะกระทำการอันไม่น่าไว้วางใจหรือไม่ซื่อสัตย์สุจริต
- (10) ไม่เป็นโรคพิษสุราเรื้อรัง ติดยาเสพติดให้โทษ หรือเป็นโรคติดต่อร้ายแรงที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพนักสืบเอกชนกำหนด
- (11) ชำระค่าธรรมเนียมคำขอรับใบอนุญาตตามที่กำหนดแล้ว

กรณีที่หุ้นส่วนหรือกรรมการเป็นคนต่างด้าว ต้องให้หุ้นส่วนหรือกรรมการส่วนใหญ่ของนิติบุคคลนั้นมีสัญชาติไทย หรือจำนวนหุ้นส่วนใหญ่ของนิติบุคคลนั้นถือโดยหุ้นส่วนหรือกรรมการที่มีสัญชาติไทย จึงจะขออนุญาตได้

ทั้งนี้ ผู้ขออนุญาตต้องแสดงหลักฐานที่จะใช้ในการฝึกอบรบวิชาชีพนักสืบเอกชน และที่มาของหลักฐานว่าคิดขึ้นเองหรือซื้อสิทธิมาจากผู้ใด เพื่อให้คณะกรรมการสภาวิชาชีพนักสืบเอกชนได้ตรวจสอบพร้อมทั้งคำขออนุญาตด้วย

5.2.3 การอนุญาต

ใบอนุญาตควรออกโดยคณะกรรมการสภาวิชาชีพนักสืบเอกชน ซึ่งเป็นผู้แทนของสภาวิชาชีพนักสืบเอกชน อันเป็นองค์กฤษฎีที่ก่อตั้งจากกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนและมีฐานะเป็นนิติบุคคล ทั้งนี้ คณะกรรมการสภาวิชาชีพนักสืบเอกชนอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการสภาวิชาชีพนักสืบเอกชนเพื่อให้ทำหน้าที่ในการกำหนดเงื่อนไขและออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพนักสืบเอกชนก็ได้

ผู้ขอรับใบอนุญาตและผู้ได้รับใบอนุญาตที่ไม่พอใจคำตัดสินของคณะกรรมการสภาวิชาชีพนักสืบเอกชนอาจยื่นอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมซึ่งเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชน

ใบอนุญาตควรมีอายุ 2 ปี เว้นแต่จะถูกพักใช้หรือเพิกถอนก่อนหมดอายุ โดยผู้ได้รับอนุญาตสามารถขอต่ออายุได้เป็นคราวๆไป ภายในระยะเวลาที่สภาวิชาชีพนักสืบเอกชนกำหนด ผู้เขียนเห็นว่าใบอนุญาตควรมีลักษณะให้ต้องต่ออายุเรื่อยๆ ไม่ควรเป็นประเภทตลอดชีพ เพราะอาจกำกับดูแลและควบคุมผู้ได้รับอนุญาตให้ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ และจรรยาบรรณได้ยาก หากต้องมีการต่ออายุ สภาวิชาชีพนักสืบเอกชนจะได้ตรวจสอบสถานะและคุณสมบัติของผู้ได้รับอนุญาตให้ถูกต้องครบถ้วนตามกำหนด ทั้งยังเป็นการย้ำเตือนให้ผู้ได้รับอนุญาตกระตือรือร้นที่จะพัฒนาปรับปรุงตนเองและองค์กรให้อยู่ในระเบียบตลอดเวลาด้วย ส่วนที่เสนอแนะว่าใบอนุญาตควรมีอายุ 2 ปี เพราะเห็นว่าหากจะกำหนดให้หมดอายุทุกๆ 1 ปี ก็จะเป็นการลำบากและยุ่งยากต่อผู้ได้รับอนุญาตอยู่พอสมควร จึงถือแนวทางจากสหภาพนายความที่มีใบอนุญาตประเภท 2 ปี เป็นตัวอย่าง

เมื่อสภาวิชาชีพนักสืบเอกชนออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ขออนุญาตแล้ว สภาวิชาชีพนักสืบเอกชนจะรวบรวมรายชื่อผู้ได้รับอนุญาตทั้งหมดพร้อมที่อยู่ติดต่อไว้เป็นทะเบียนรายชื่อผู้ได้รับอนุญาต โดยคณะกรรมการสภาวิชาชีพนักสืบเอกชนอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการสภาวิชาชีพนักสืบเอกชนเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ได้รับอนุญาตตลอดระยะเวลาที่ยังมีใบอนุญาตอยู่ เช่น ตรวจสอบประจำปี สุ่มตรวจโดยละเอียด เป็นต้น

5.2.4 ข้อกำหนดการทำงาน

ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพนักสืบเอกชนทั้งประเภทบุคคลธรรมดา สำนักงานนักสืบเอกชน และสถานฝึกอบรมวิชาชีพนักสืบเอกชน สามารถประกอบวิชาชีพได้ทั่วราชอาณาจักรไทยและต้องอยู่ภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้องทุกฉบับ รวมทั้งต้องปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและข้อบังคับที่กำหนดโดยสภาวิชาชีพนักสืบเอกชนด้วย เนื่องจากผู้ประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนมิได้มีสิทธิพิเศษในการทำงาน หากแต่ยังเป็นผู้ที่ต้องอยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายดังเช่นบุคคลทั่วไป ดังนั้น ผู้ประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนจึงต้องปฏิบัติตามกฎหมายโดยเคร่งครัดด้วย

5.2.5 กฎระเบียบและจรรยาบรรณ

คณะกรรมการสภาวิชาชีพนักสืบเอกชนควรกำหนดประมวลจริยธรรมไว้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน หากฝ่าฝืนจะได้รับโทษทางวินัยจากสภาวิชาชีพนักสืบเอกชน โดยประมวลจริยธรรมควรมีข้อกำหนดดังนี้

5.2.5.1 ปฏิบัติตามหน้าที่ของวิชาชีพโดยสอดคล้องกับหลักศีลธรรมสูงสุดและไม่กระทำสิ่งใดให้เสื่อมเสียต่อวิชาชีพนักสืบเอกชน

5.2.5.2 ประกอบวิชาชีพภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย ศีลธรรม และหลักจริยธรรมวิชาชีพ

5.2.5.3 ตรวจสอบเอกสารหลักฐานของผู้ว่าจ้าง เพื่อให้มั่นใจว่าผู้ว่าจ้างมีสิทธิตามกฎหมายและมีเหตุผลทางศีลธรรมในการที่จะสืบค้นเรื่องนั้นๆ

5.2.5.4 เคารพสิทธิส่วนบุคคล ข้อมูล และความลับตามกฎหมายของผู้ว่าจ้าง

5.2.5.5 เคารพผลประโยชน์สูงสุดของผู้ว่าจ้าง โดยการรักษามาตรฐานสูงสุดของคุณภาพและรายงานผู้ว่าจ้างตามความเป็นจริงถึงสิ่งที่ได้สืบค้นอย่างแน่ใจแล้ว ทั้งนี้ ต้องไม่ฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วย

5.2.5.6 กระทำการเพื่อให้แน่ใจว่าการปฏิบัติงานและบันทึกต่างๆนั้นถูกเก็บไว้อย่างดี เพื่อปกป้องสิทธิส่วนบุคคลของผู้ว่าจ้างและป้องกันการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัว

5.2.5.7 กระทำการเพื่อให้แน่ใจว่าลูกจ้างหรือผู้รับจ้างที่ได้รับค่าจ้างจากการช่วยเหลือในการสืบค้นได้ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้ด้วย

5.2.5.8 ปฏิบัติงานร่วมกับสมาชิกร่วมวิชาชีพนักสืบเอกชน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เชิงวิชาชีพสูงสุด ทั้งความจริง ความถูกต้องแม่นยำ และความรอบคอบ รวมทั้งเพื่อปกป้องชื่อเสียงของสมาชิกร่วมวิชาชีพนักสืบเอกชน

5.2.6 บทกำหนดโทษ

กฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนควรกำหนดให้มีโทษทั้งทางอาญาและทางวินัย โดยโทษทางอาญาควรบัญญัติสำหรับการกระทำความผิดที่ร้ายแรงมากและเข้าข่ายผิดกฎหมายอาญาอยู่แล้ว เพียงแต่บัญญัติให้ชัดเจนในกฎหมายเฉพาะฉบับนี้ไปด้วย ส่วนโทษทางวินัยที่จะลงแก่ผู้ที่ฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชน ประมวลจริยธรรม หรือข้อบังคับของสภาวิชาชีพนักสืบเอกชนนั้น ได้แก่

5.2.6.1 การตักเตือน

5.2.6.2 การภาคทัณฑ์

5.2.6.3 การพักใช้ใบอนุญาต

5.2.6.4 การเพิกถอนใบอนุญาต ทั้งนี้ ผู้ถูกเพิกถอนใบอนุญาตเกินกว่า 2 ปี อาจมาขอรับใบอนุญาตใหม่ได้ ภายใต้การพิจารณาของคณะกรรมการสภาวิชาชีพนักสืบเอกชน

โทษทางวินัยดังกล่าวเรียงลำดับจากเบาไปหาหนัก ซึ่งผู้ฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชน ประมวลจริยธรรม หรือข้อบังคับของสภาวิชาชีพนักสืบเอกชนรายใด จะต้องรับโทษทางวินัยระดับใดจะขึ้นอยู่กับบทพิจารณาของคณะกรรมการสภาวิชาชีพนักสืบเอกชนหรือคณะอนุกรรมการสภาวิชาชีพนักสืบเอกชนที่ได้รับมอบหมาย โดยการพิจารณาอาจขึ้นอยู่กับความร้ายแรงของการกระทำผิด จำนวนครั้งที่กระทำผิด หรือความเสียหายที่เกิดขึ้น หากเป็นการกระทำผิดครั้งแรกและความผิดไม่ร้ายแรงก็อาจถูกลงโทษเพียงตักเตือน แต่หากมีการกระทำผิดครั้งต่อไปหรือความผิดร้ายแรงขึ้นก็อาจถูกภาคทัณฑ์ เมื่อความผิดรุนแรงขึ้นหรือเป็นกระทำผิดซ้ำก็อาจถูกพักใช้ใบอนุญาต ซึ่งมีผลทำให้ขาดสมาชิกภาพจากสภาวิชาชีพนักสืบเอกชน และไม่อาจประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนได้ไปชั่วระยะเวลาหนึ่ง และสุดท้ายหากความผิดที่กระทำหนักมากหรือเป็นการกระทำผิดซ้ำแล้วซ้ำเล่าก็ต้องถูกเพิกถอนใบอนุญาตก่อนครบกำหนดหมดอายุ 2 ปีตามปกติ อย่างไรก็ตาม หากผู้ได้รับอนุญาตถูกเพิกถอนใบอนุญาตไปเกินกว่า 2 ปีแล้ว ก็อาจกลับมาขอรับใบอนุญาตใหม่อีกได้ ทั้งนี้ เป็นดุลพินิจของคณะกรรมการสภาวิชาชีพนักสืบเอกชนว่าจะอนุญาตหรือไม่ โดยพิจารณาองค์ประกอบหลายๆอย่าง เช่น ผู้ขออนุญาตประพฤติตนดีขึ้นหรือไม่ หรือมีผู้ใดให้การรับรองเป็นพิเศษ

5.2.7 การฝึกอบรมผู้ประกอบการนักสืบเอกชน

ปัจจุบันโรงเรียนนักสืบต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 ซึ่งหากได้มีการร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชน พ.ศ. ... แล้ว ก็ควรมีให้มีบทบัญญัติเรื่องการฝึกอบรมและการตั้งสถานฝึกอบรม หรือที่เรียกกันว่า โรงเรียนนักสืบ เพื่อเปิดสอนวิชาชีพนักสืบเอกชนในกฎหมายฉบับนี้ด้วย ดังเช่นในสาธารณรัฐฝรั่งเศส เพื่อเป็นการสะดวกในการบริหารจัดการการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนให้ไปในทิศทางเดียวกัน โดยในคณะกรรมการสภาวิชาชีพนักสืบเอกชนหรือคณะอนุกรรมการสภาวิชาชีพนักสืบเอกชนที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบเรื่องการฝึกอบรมและเปิดสถานฝึกอบรมนี้ ควรมีตัวแทนจากกระทรวงศึกษาธิการด้วย เพราะเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องการศึกษาโดยตลอด แม้จะไม่ชำนาญด้านการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชน แต่ก็ย่อมมีความรู้ความสามารถด้านการศึกษาเป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม นอกจากที่ผู้ประสงค์จะเปิดโรงเรียนนักสืบเอกชนจะต้องติดต่อกับสภาวิชาชีพนักสืบเอกชนแล้ว ยังต้องติดต่อกับสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ อีกหน่วยงานหนึ่งด้วย เพื่อขออนุญาตเปิดโรงเรียนนักสืบตามหลักเกณฑ์ของพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 เพราะกระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานที่มีความชำนาญในการกำกับดูแลโรงเรียนประเภทต่างๆมาโดยตลอด จึงสมควรให้เป็นหน่วยงานที่กำกับดูแลด้านนี้ต่อไป

ผู้จะเปิดสอนวิชาชีพนักสืบเอกชนต้องเป็นนิติบุคคลที่มีใบอนุญาตประเภทที่ออกให้แก่สถานฝึกอบรมวิชาชีพนักสืบเอกชน และต้องมีหลักสูตรการฝึกอบรมที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพ

นักสืบเอกชนรับรองด้วย โดยเนื้อหาที่ฝึกอบรมต้องมีทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อให้ผู้ผ่านการฝึกอบรมสามารถปฏิบัติงานได้จริง สำหรับเนื้อหาอาจประกอบไปด้วยความรู้ทางกฎหมาย (ทั้งกฎหมายแพ่ง อาญา วิธีพิจารณาความ มหาชน สิทธิส่วนบุคคล ฯลฯ) ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับนักสืบเอกชน การเขียนรายงานการสืบสวน การสืบหาลายนิ้วมือ การหาคน สัตว์ หรือสิ่งของที่หาย การแสวงหาพยานหลักฐานโดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย เป็นต้น

5.2.8 สมาคมหรือสภาผู้ประกอบธุรกิจนักสืบเอกชน

ควรมีสภาวิชาชีพนักสืบเอกชนซึ่งเป็นองค์กรอิสระที่ก่อตั้งจากกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชน มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีผู้แทนคือคณะกรรมการสภาวิชาชีพนักสืบเอกชน โดยคณะกรรมการสภาวิชาชีพนักสืบเอกชนอาจแต่งตั้งคณะกรรมการสภาวิชาชีพนักสืบเอกชนเพื่อทำหน้าที่บริหารจัดการเรื่องต่างๆเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนได้

สมาชิกของสภาวิชาชีพนักสืบเอกชน ได้แก่ ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพนักสืบเอกชนทุกคน ทั้งประเภทบุคคลธรรมดา สำนักงานนักสืบเอกชน และสถานฝึกอบรมวิชาชีพนักสืบเอกชน โดยทันทีที่ได้รับอนุญาตก็จะถือว่าเป็นสมาชิกของสภาวิชาชีพนักสืบเอกชนโดยอัตโนมัติ

คณะกรรมการสภาวิชาชีพนักสืบเอกชน ควรประกอบด้วยตัวแทนจาก 3 ฝ่ายเท่าๆกัน ได้แก่

5.2.8.1 ตัวแทนภาครัฐ เช่น ตัวแทนจากกระทรวงยุติธรรม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

5.2.8.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการ เช่น ตัวแทนจากสภาทนายความ อาจารย์มหาวิทยาลัย ด้านนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์

5.2.8.3 ตัวแทนของสมาชิกสภาวิชาชีพนักสืบเอกชนที่ได้รับเลือกตั้งจากเสียงส่วนใหญ่ของสมาชิกสภาวิชาชีพนักสืบเอกชนทั้งหมด

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสภาวิชาชีพนักสืบเอกชนควรเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนทั้งหมด เช่น

- การออกใบอนุญาตประเภทต่างๆ
- การกำหนดข้อบังคับและประมวลจริยธรรม
- การแต่งตั้งคณะกรรมการสภาวิชาชีพนักสืบเอกชนที่เหมาะสม
- การกำหนดค่าธรรมเนียมต่างๆ
- การกำหนดรูปแบบสัญญาว่าจ้างนักสืบเอกชน โดยควรกำหนดให้ต้องทำสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อป้องกันการฟ้องร้องบังคับคดีได้
- การกำหนดหลักเกณฑ์การคิดค่าจ้างนักสืบเอกชน เพื่อมิให้เกิดการเอาเปรียบผู้บริโภค และเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับคู่สัญญาทั้งสองฝ่าย

- การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อสมาชิกและบุคคลทั่วไป
- การส่งเสริมงานค้นคว้า วิจัย และศึกษาเพื่อพัฒนาการประกอบวิชาชีพนักสืบเอกชน

ควรให้ปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานคณะกรรมการสภาวิชาชีพนักสืบเอกชนโดยตำแหน่ง และควรให้คณะกรรมการเลือกตัวแทนขึ้นเป็นกรรมการในตำแหน่งต่างๆ เช่น กรรมการฝ่ายทะเบียน ทรัพย์สิน สวัสดิการ ประชาสัมพันธ์

คณะกรรมการสภาวิชาชีพนักสืบเอกชนควรมีวาระในการดำรงตำแหน่ง 4 ปี โดยสามารถดำรงตำแหน่งติดต่อกันได้ไม่เกิน 2 วาระ และได้รับค่าตอบแทนการเป็นคณะกรรมการตามที่กฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนกำหนด

ควรมีสํานักงานคณะกรรมการสภาวิชาชีพนักสืบเอกชน เพื่อทำงานธุรการให้กับคณะกรรมการและเพื่อให้บุคคลได้มีสถานที่ติดต่อกับสภาวิชาชีพนักสืบเอกชน โดยมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานภายใต้ข้อบังคับของสภาวิชาชีพนักสืบเอกชน และรับค่าตอบแทนตามที่ข้อบังคับกำหนด

อย่างไรก็ตาม ในช่วงแรกของการก่อตั้งสภาวิชาชีพนักสืบเอกชน จำนวนสมาชิกอาจยังมีไม่มากนัก จึงอาจดำเนินการในรูปแบบของสมาคมไปก่อนได้ ต่อเมื่อมีความพร้อมทั้งบุคลากรและงบประมาณจึงตั้งเป็นสภาวิชาชีพนักสืบเอกชนต่อไป

5.2.9 การส่งเสริมการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชน

นอกจากการกำกับดูแลแล้ว รัฐควรช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้มีการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนมากขึ้นและควรได้คุณภาพมาตรฐานมากขึ้นด้วย โดยการส่งเสริมนั้นอาจเป็นในรูปแบบของการช่วยประชาสัมพันธ์ข่าวสารในแวดวงวิชาชีพนักสืบเอกชน การให้ทุนค้นคว้า วิจัย และศึกษาเพื่อพัฒนาการประกอบวิชาชีพนักสืบเอกชน การเปิดโรงเรียนนักสืบที่เป็นของรัฐโดยคิดค่าใช้จ่ายไม่สูง เพื่อให้ผู้ประกอบการประเภทนี้มีมากขึ้น เป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ และสร้างความมั่นใจให้กับผู้ที่คิดจะใช้บริการ

5.2.10 การยกระดับ “อาชีพ” เป็น “วิชาชีพ”

เนื่องจากต้องการให้ผู้ประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนมีทักษะ ความรู้ และความสามารถในการประกอบธุรกิจนี้เป็นอย่างดี จึงควรกำหนดให้ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องผ่านการฝึกอบรมก่อน กล่าวคือ ต้องมีการศึกษา เข้าเรียน ฝึกอบรม และสอบให้ผ่านตามหลักสูตรที่กำหนด จึงจะเข้าหลักเกณฑ์เงื่อนไขในคุณสมบัติผู้ขอรับใบอนุญาต ซึ่งวิธีนี้ตรงกับความหมายของคำว่า “วิชาชีพนักสืบเอกชน” ซึ่งมีความหมายว่า นักสืบเอกชนเป็นงานที่ต้องใช้ความรู้ที่ได้ด้วยการเล่าเรียนหรือฝึกฝน กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ หากยังไม่ผ่านการอบรมเรียนรู้มากก็จะประกอบวิชาชีพนี้ไม่ได้ จึงเป็นการเหมาะสมที่จะยกระดับอาชีพนักสืบเอกชนให้เป็นวิชาชีพนักสืบเอกชนที่มีเกียรติ ศักดิ์ศรี และความเชื่อมั่นจากทุกภาคส่วน

นอกจากนี้ ในอนาคตหากมีสหพันธ์สมาคมนักวิชาชีพหรือองค์การสภาวิชาชีพซึ่งเป็นหน่วยงานที่เชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานของรัฐ เช่น กระทรวงยุติธรรม กับ สมาคมหรือสภาวิชาชีพต่างๆ เพื่อกำกับดูแล ควบคุม และส่งเสริมวิชาชีพต่างๆ การที่นักสืบเอกชนได้ชื่อว่าเป็นวิชาชีพหนึ่ง ก็จะได้อยู่ภายใต้การดูแลของสหพันธ์สมาคมนักวิชาชีพหรือองค์การสภาวิชาชีพนี้ด้วย

5.2.11 หน่วยงานที่กำกับดูแลและส่งเสริมการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชน

เนื่องจากนักสืบเอกชนเป็นวิชาชีพหนึ่งที่อยู่ใต้อำนาจของกระทรวงยุติธรรม โดยเกี่ยวเนื่องกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีความ และสามารถมีส่วนช่วยในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐได้ ดังนั้น หน่วยงานรัฐที่เหมาะสมซึ่งจะมาทำหน้าที่กำกับดูแลและส่งเสริมการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนจึงควรเป็นกระทรวงยุติธรรม และเนื่องจากธุรกิจนักสืบเอกชนถือเป็นกิจการยุติธรรมอย่างหนึ่ง ซึ่งตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม ได้ครอบคลุมถึงการสนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนางานด้านการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน จึงเห็นว่าสำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม เป็นหน่วยงานที่เหมาะสมในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจนักสืบเอกชนมากที่สุด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

จักรพงษ์ เล็กสกุลไชย. คำอธิบายกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะตัวแทน, ตัวแทนค้าต่าง, นายหน้า, เจ้าท่าของ, รับขน. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม, 2550.

จำนงค์ ไชยมงคล. มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการประกอบอาชีพรักษาความปลอดภัย เอกชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2547.

จิต เศรษฐบุตร แก้ไขเพิ่มเติมโดย ดาราพร ธีระวัฒน์. หลักกฎหมายแพ่งลักษณะหนี้. พิมพ์ครั้งที่ 19. กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553.

ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ. กฎหมายเบื้องต้นทางธุรกิจ. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553.

ทิพย์อาภา เสฐจินตนิน. การรักษาความปลอดภัยภาคเอกชน : ศึกษาเฉพาะกรณีการกำกับดูแล และการบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงานรักษาความปลอดภัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2551.

นันทวัฒน์ บรมานันท์. คำอธิบายศัพท์กฎหมายมหาชน ฝรั่งเศส – ไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2553.

ไพฑูริย์ เอกจริยกร. คำอธิบาย จ้างแรงงาน จ้างทำของ รับขน. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2552.

ภัสวรรณ อุซุงศ์อมร. การจำกัดการใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 29 : ศึกษาเฉพาะกรณีการระบอบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายจำกัดสิทธิและเสรีภาพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2545.

มอร์ตัน, เจมส์. วิดีโอ สายลับบันลือโลก. แปลโดย โรจนา นาเจริญ. กรุงเทพมหานคร: มติชน, 2553.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: นาน มีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์, 2546.

วรเดช จันทรศร และ อุทัย เลหาวิเชียร. รายงานการวิจัย การจัดโครงสร้างและรูปงานขององค์การวิชาชีพในประเทศไทย : กรณีสหภาพนายควม. กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ สถาบัน บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2529.

วีระพงษ์ บุญโญภาส, สำเรียง เมฆเกรียงไกร, สุพัตรา แผนวิชิต, มฤศร สุทธะลักษณ และ จิรวุฒิ ลิปิพันธ์. รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษารูปแบบการดำเนินงานของหน่วยงานที่กำกับดูแลผู้ปฏิบัติงานในกระบวนยุติธรรม. กรุงเทพมหานคร: คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.

ศันนัทภรณ์ ไสตติพันธ์. คำอธิบายนิติกรรม – สัญญา. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2553.

ภาษาอังกฤษ

Brown, S. K. The complete idiot's guide to private investigating. 2nd ed. USA: Alpha, 2007. อ้างถึงใน วีระพงษ์ บุญโญภาส, สำเรียง เมฆเกรียงไกร, สุพัตรา แผนวิชิต, มฤศร สุทธะลักษณ และ จิรวุฒิ ลิปิพันธ์. รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษารูปแบบการดำเนินงานของหน่วยงานที่กำกับดูแลผู้ปฏิบัติงานในกระบวนยุติธรรม. กรุงเทพมหานคร: คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.

Caplow, T. The sociology of work. Allahabad: Central Book Depot, 1970.

Dempsey, J. S. Introduction to private security. California: Thomson Wadsworth, 2008.

Friedman, M. with the assistance of Friedman, R. D. Capitalism and freedom. 40th ed. Chicago: University of Chicago Press, 2002.

Houses of the Oireachtas. Private Security Services Act 2004. [Online]. Available from: <http://www.oireachtas.ie/> [2011, April 19]

International Federation of Associations of Private Detectives. Common Minimum Standard. [Online]. Available from: <http://www.i-k-d.com/> [2011, April 19]

Lansbury, R. D. Professionals and management: a study of behaviour in organizations. Queensland: University of Queensland Press, 1978.

Lipson, M. On guard: the business of private security. New York: New York Times Book, 1975.

Nemeth, C. P. and Poulin, K. C. Private security and public safety: a community - based approach. New Jersey: Pearson Prentice Hall, 2005.

New York State. Private Investigators, Bail Enforcement Agents, Watch, Guard or Patrol Agencies and Security Guards Licensing Law. [Online]. Available from: <http://www.dos.state.ny.us/> [2011, April 19]

Price, D. K. The scientific estate. London: Oxford University Press, 1965. อ้างถึงใน วรเดช จันทรร และ อุทัย เลหาหิเชียร. รายงานการวิจัย การจัดโครงสร้างและรูปงานของ

องค์การวิชาชีพในประเทศไทย : กรณีศึกษาความ. กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2529.

The Private Security Authority. Licensing Information. [Online]. Available from:
<http://www.psa.gov.ie/> [2011, April 19]

Washington State Legislature. Revised Code of Washington. [Online]. Available from:
<http://apps.leg.wa.gov/> [2011, April 19]

Wilensky, H. L. The professionalization of everyone. cited in Lansbury, R. D.
Professionals and management: a study of behaviour in organizations.
Queensland: University of Queensland Press, 1978.

ภาษาฝรั่งเศส

Loi n°83-629 du 12 juillet 1983 réglementant les activités privées de sécurité. [Online].
Available from: <http://www.legifrance.gouv.fr/> [2011, March 8]

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวทิพย์จारी จันฤาไชย เกิดเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2525 ที่กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีนิติศาสตรบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2547 สำเร็จเนติบัณฑิตไทย สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา สมัยที่ 59 ปีการศึกษา 2549 และเข้าศึกษาหลักสูตรตรินิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2550

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย